RMIr. Qu.
21

E kötetben van
Szabó Károly jelö-
lése szerint

180
166 és
168

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8

Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

TIFFEN® Color Control Patches © The Tiffen Company, 2007

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

SÉP IELES HISTORIAS ÉNEK.

AZ FELSEGES

MATTYÁS KIRÁLYNAC, AZ NAGYſágos Hunnyadi-Ianos Fiánac Hiſtoriáia, ieles viſelt dolgairól, életiről, vitęzſęgéiől, mind Béczi meg vételeiglen.

Az minémű igékőn és Verſőkőn minden réſſeknec és párſoknac Versfeiei follyanac és iáryanac, azok ſép modon vyonnan rendeltetuén vannac, és hól mi vétkes volt mind Verſeckel mind Rithmuſockal meg ępitetőt es meg corrigaltatot.

Nyomtattot Coloſuárat Heltaj Gaſparne Műhellyébe, 1. 5. 8 1. Eſtendőben.

Lege de hoc Opere quae habentur in „Annalen der Litteratur und Kunst in den österreichischen Staaten Juli an 1804 Nro 74.

Eximiae raritatis hunc librum emi SX Rfnij Mcm. et quidem a librario Hebraeo Posoniensi in rebus litterariis parum versato

Vide de hoc libro Engel Geschichte des ungarischen Reichs in 4to S. 4. Tom 1o pagina 82 ubi Geschichte des ungarischen Reichs Confer etiam quoad Librum Mathiae Benko Transilvaniam Parte 1a pagina 364 ubi de Debreczinensi editione mentio

SZÉP IELES HISTORIAS ÉNEK.

AZ FELSEGES MATTYAS KIRÁLYNAC, AZ NAGYságos Hunnyadi Ianos Fiának Hiſtoriáia, ieles vitelt dolgairól, életiről, vitęzſęgéiről, mind Béczi meg vételeiglen.

Az miném'i igékön és Verſökön minden réſſeknec és párſoknac Versfeiei follyanac és iáryanac, azok ſép modon vyonnan rendeltetuén vannac, és hól mi vétkes volt mind Verſeckel mind Rithmuſockal meg ępitetőt es meg corrigaltatot.

Nyomtattot Coloſuárat Heltai Gaſparne Műhellyébe, 1. 5. 8 1. Eſtendőben.

R
2005-2006

M. ACADEMIA'
KÖNYVTÁRA

Ambrosius literatus de Gercien indicit Cronicam à fundamento et origine Iohannis Waiuodæ de Hunyad, et filiorum eiusdem, Ladislai comitis ac Mathiæ Regis Hungarorum primæ partis finis. &c.

ARpad vala fő az Capitanságban,
Mikor Magyar ſálla be ez országban,
De Kund vala bőlcz az hadakozásban,
Kinec tanaczáual éltec hadakban.
Megh emlitőc egy nehány Királyokat,
Kic birtác iámborúl mi országunkat,
Kikről ſőrzettec ſoc ſép Cronikákat,
Emlekőzetre ſámlálom azokat.
Be ſallà Magyar nép Pannoniaban,
Négy ſaz egy eſtendőnec forgaſsában,
Az után hogy írtanac huſon nyóltzban,
Attilát valaſtac az Királyſágban.
Rőndét ez országnac iól hatta vala,
Mind hóltáig iámborul ſolgált vala,
Negy ſaz negyuen őtben hogy írnac vala,
Attila Scambriaban meg hólt vala.
Oſtan Iſtuán kit ſent Királynac mondnac,
Kilencz ſaz hatuan kilentzben íránac,

Az Király

SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁRA

Királyságra kit meg Coronazának,
Iól forgódot mint Cronikákban íryác.
Sőt harmintz hét Eßtendőt wralkodéc,
Wr ßületéſe után mikor eſéc,
Ezer harmintz négy eßtendő be telléc,
Nagy Bodog Aßßony napyán el temetéc.
Ismegh irtac ezer és hetuen hatban,
Sent Láßlót emelec az méltoságban,
Ezer harom ßáz és negyuen kettőben,
Laios Kiraly lőn ez orßág földében.
Vitęzkődéc ſokat vendég földekben,
Soc orßágoc hailánac meg fellőkben,
Ezer harom ßáz és nyóltzuan kettőben,
Halalát ſiruán ohaytác földünkben.
Sigmond Királt hozác Buda várában,
Ezer harom ßáz és az nyóltzuan hatban,
Snaimban meg halà az ő vtában,
Ezer négy ßáz harmintz hét eßtendőben.
Lám hallátoc ti mind az Királyokat,
Orßagunkban nagy hatalmaſságokat,
Nem czuda hogy iól bírtác ómagokat,
Sületésben leltéc gazdagſágokat.
Ime czudám ezőn nękem nagy vagyon,
Királlyoknac melly Cronikáyoc vagyon,
Enekőkben hadoc íruán meg vagyon,
Neuőc dicziretőc nalunc nagy vagyon.

Tartoz

Tartoznánc mi annac tőb diczirettel,
Kinec élűnc Iſten után neuéuel,
Diczőkedűnc mi iò Feiedelmünkel,
Ianos Vaidáual, fiáual Mattyáſsal.
Én nem halloc olly iò énekſzerzőket,
Kicelő hoznác mi iò feiedelmünket,
Mattyás Királt régi iò vezérünket,
El feleityűc mi iò tőt emberünket.
Rend ſzerént meg mondom ő eredetit,
Nemzetit, fundamentomát és kezdetit,
Nagy ſzegénſégből ki mőnekődetit,
Mattyás Királynac meg mondom dolgait.
Az ezer harom ſáz kilentzuen kettőben,
Két Attyafi Hauaſelnec földében,
Az eggyic Dán, maſic Mircze neuében,
Meg haſonlottanac az ő földőkben.
Tőrőc Czaſárhoz az Dan Vaida küldè,
Segitſégért Őcze ellen el küldè,
Amurates hamar nagy erőt küldè,
Mircze Hauaſelből el ki rekedè.
Vaida méne hamar Sigmond Királyhoz,
Eſsedőzéc az Király tanaczihoz,
Hamar láſson Hauaſel orſzagához,
Mert Dán kötte magát Tőrőc Czaſárhoz.
Sőt az Király czak hamar hogy meg tudà,
Mircze Vaidat eleiben hiuatà,

Minden dolgát kitől Király meg tudà,
Mircze mellé Király haddal támadà.
Derék hadát Király el inditatà
Hauaſel földében népét ſallitá,
Törököt, Olahot igen vágatà,
Kis Nikapolt töreté és rontatà.
El indula hada Magyar országban,
Első ſalláſa egy Olah faluban,
Egy Boyérnac ſallá Király házában,
Sép leanya Boyérnac emberkorban.
Gonoſz ne adaſséc ſemmi iambornac,
Éiyel leánt viuéc ott az Királynac,
Leány ſiruán könyörög az Sigmondnac,
Nagy ohaituán igy ſól Sigmond Királnac.
El eſéſe inkáb legyen feiemnec,
Hogy nem kiſsebſége iò nemzetimnec,
Iſten úgy legyen iò te felſégödnec,
Ne légy oka Király az nagy vétöknec.
Reggel Királnac az Aſſony felele,
Miként maradhaſson az ő földébe,
Mert Királtól eſet volna terhébe,
Meg kűſsebűlt ő nagy emberſégébe.
Czuda kęppen Király meg keſerűle,
Wiyából ſép arany gyűrőiét ki vőue,
Az Leannac wiyaban Király tőué,
Az Aſſonnac Király im eſt felele.

Iegyűl

Tegyűl adom nęked az én gyűrőmet,
Ha világra hozod én gyermekőmet,
Gyermekőmmel őßue hozd meg gyűrőmet,
Nagy Aßßony leß hid meg az en hitőmet.
E mellet ßép kőlczéget nęki adà,
Nagy ßépen Király az Aßßont tanità,
Ha gyermeke lenne miuel táplalnà,
Mint gyermekét nęki Budára hoznà.
Nem ſoc váruán már ielenſége vala,
Ő édes ßűlei ßégyenlic vala,
Varandoſnac mindőnőc mondgyác vala,
Egy ßép fiat az Aßßony hozot vala.
Irtac ackor eßtendő forgaſsában,
Ezer harom ßáz és kilentzuen haromban,
Fiát tarttya ő Annyának hazában,
Aßßonnac egy Bättya czac ßomßédſágban.
Nagy ſiruán Battyánac titkon ő ßóllà,
Nagy dolga volna nęki meg mondanà,
Ha hitire ő nęki fel fogadna,
Hogy ſenkinec világon ne mondanà.
De az Bättya ő hugánac felele,
Hogy ſenkinec az tuttára nem lenne,
Mit kéuánna tőlle az mind meg lenne,
Aßßony Bättya ßauán igen őrűle.
Iol tudom az Aßßony monda Battyánac,
Ségyen lęßen Attyámnac és Anyámnac,

Ne

Ne vęlyétec ſabad akaratomnac,
De Kiralnac nagy hatalmaſságánac.
Czak te benned Iſten után en bizom,
Velem el iöſſ ottis viſellyed gondom,
Mert ennękem Budára el kel mennem,
Buda melly felé vagyon en nem tudom.
Iegyůl adà Király nękem gyűrőiét,
Ha világra hozom ő ſzép gyermekét,
Gyermekéuel meg vigyem ő gyűrőiét,
Aſſſony leſſec, Király úgy monda hűtét.
Tárſúl azért ierel velem útamban,
Király fiát vigyűc ő vduarában,
Hogy ha meg ál Király fogadaſsában,
Réſſetlenne nem leſſ ő atta iókban.
Czendeſségben hainálkor indulánac,
Sietuén menénec meg fáradánac,
Braſso hauaſsára mikor iutánac,
Egy forráſnál faradua meg ſállánac.
Rutſága ha történt Aſſſony fiánac,
Moſogattya rutſagát magzattyánac,
Báttya nyúgſſic árnyékában egy fanac,
Gyűroyét le tötte Aſſſony Kiralynac.
Ott egy Hollo egy fa ágon vl vala,
Sziligy úgy tettzic ha tartottác volna,
Gyűrő bőlczőn az ruhán fénlic vala,
Az Hollo à Gyűrőt el kapta vala.

Nem mu

Nem mulatà az Bölczőhöz ment vala,
Az gyűrőt hól hatta ott nem találà,
Kiel vitte ſenkit ő nem láthatà,
Fiát le teué ſiruán igy ſól vala.
Iſten bator fiam aſſt atta volna,
Hogy világra ſe ſülhettelec volna,
Veled eggyűt ſüléskor hóltam volna,
Hogy nem illy ſegényſégre iuttál volna.
Czorda páſtor leſſen Király magzattyában,
Fiam hozálac gonoſs ſerenczében,
Hogy ha viſſlec Királynac vduarában,
Kettős leſſen benned édes fiamban.
Az Battya fel vgréc huga ſozattyán,
Vitęz módra Tegze vagyon oldalán,
Kęt nyilat vete idegben czac gyorſan,
Mint ha ellenſéggel volna viuásban.
Meg ęrté az gyűrőnec el veſſeſsét,
Hamar be fútà kőrnyűl az hegyeket,
Ha láthatnà valami embereket,
Kic el vittéc volna ő gyűrőyőket.
Alà tęrè huga felé egy völgyben,
Hát egy Hollo egy fánac teteyében,
Fęſket rakot fánac ſűrőſégében,
Gyűrő fénlic az Hollonac kőrmében.
Foházkodéc az Menybeli Iſtenhőz,
Hollót találhatnà iútna gyűrőhőz,

Fűue ſerént Oláh lőue Hollóhoz,
Soc ághitúl nyil nem iutà madarhoz.
Óldalát nyil Hollónac alég érè,
Meg iyede az Hollo fel rőppene,
Hauas felé nagy kákogua el méne,
Az gyűrőt el viué madar kőrmébe.
Ninczen már reménſege az Boyérnac,
Hogy az gyűrőt ſoha többé láthatnác,
Nagy ſuhaituán néz teteyére Hauaſnac,
Iſmet ſzauát hallà Oláh, Hollonac.
De lásd az Iſtennec melly nagy hatalma,
Az kinec mit akar mind meg adhattya,
Hollo ſzállà azon fánac ághára,
Oláh az Iſtennec nagy halát adà.
Az nyilat veté be gyorſan idegben,
Vgy lőue be az Hollonac mellyében,
Nyil vas által méne Hollo ſzűében,
Mind gyűrőſtől eſec le eleiben.
Mind gyűrőſtől az madarat fel vőuè,
Iſtennec hálát ada őrőmébe,
Gyorſan viué hugánac eleibe,
Meg kőſzőné Battyánac őrőmébe.
El induluán farratſágot vallánac,
Egy eſztendős kóra az Ianculánac,
Kit vállokon Budára ők hozánac,
Soc napig Királyhoz nem iúthatánac.

Nagy

Nagy ohaituán naponként Aſſony vala,
Bátrya vęle, gyermec ölébe vala,
Immár à ſouány delisel mult vala,
Megis ſerenczét vduarban vár vala.
Tulaydonſága ez minden vduarnac,
Ebéd után vduarból ki oſtánac,
Ölébe gyermeket latác Aſſonnac,
Mondgyác talám hoſta Sigmond Királnac.
Oraiát Király nem gyakran veti vala,
Ebéd után Vár piatzán iár vala,
S'az lępéſnec vduarnál hiyác vala,
Ezerreis néha ra telic vala.
Ebéd után Király ſpaciál vala,
Az Aſſony kis gyermöckel ott al vala,
Gyűrőt az Királynac mutattya vala,
Czac ömaga Király vęle ſól vala.
Töué Király ö gyűröyét wiyában,
S'allaſokat meg kęrdé az Várasban,
Hagyà más nap iönénec vduarában,
Frantz Bannal lön Király erről tanáczban,
Ot hit alat Király dolgát beſéllé,
Frantz Ban hogy ſenkinec ne ielentené,
Mindeneſtől Király czac azzal közlé,
Gyermekét mint tartanà el végezé.
Röuid ſóual, Király mind el végeze,
Az gyermeket mint tartanà neuelne,

Taplaláſsát Aſſonnac el rendele,
Battyát aiandéckal haza eresſé.
Iambor Frantz Bán hű lön Wra dolgában,
Gyermeket tartatà Peſt Varaſsában,
Iuta gyermec ött eſztendős korában,
Gyermekéről Király vagyon nagy gondban.
Gyermec felől ſóla Király Frantz Bánnac,
Meg mondana paranczola Aſſonnac,
Kis fiát ne mondana Királlyénac,
Frantz Bán vegye gyermeket ömagánac.
Igen ſzépen Frantz Bán kezdé tartani,
Bán Ianculát ſohólt nem tagitani,
Minden ember az gyermeket ſzereti,
Király vduarában minden diczíri.
Nem ſokaig Bánnal gyermec lét vala,
Sigmond Király tőlle el vitte vala,
Tanyéráról gyermeket tarttya vala,
Gond viselőt gyermekhőz hagyot vala.
Emberkórban már az gyermec ért vala,
Annya Peſt váraſában meg hólt vala,
Nagy ſzép tiſztes éggel temettéc vala,
Kis Iancula igen keſergi vala.
Igen gondolkodic Király magában,
Mint réſzőſe teheſse orſzagában.
Egy ebéden Király lakodalmában,
Hunnyadot adà nęki Erdély orſágban.

Ok

Ok leuelet Cimeret is ki adà,
Hollót gyűrőuel őnęki meg adà,
Kit Cimerol nęki meg adot vala,
Arannyal ok leuélben irtác vala.
Hadai az Királynac gyakorta vóltac,
Hunyadinac iò vitęzſéget lattác,
Vitęzſégeért Vaydaſágra valaßtác,
Iamborſagát mindenec magaßtalác.
Az S'erencze kerekénec forgáſsa,
S'erenczénec hogy íryác változaſsa,
Nem egyéb de Iſtennec ackarattya,
Kit akar fellyeb fellyeb magaßtallya.
Nam Sigmond őtuen egy eßtendeig lőn,
Wralkodéc Magyarorßág főldében,
Irtac ezer négy ßáz és harmintz hétben,
Albért Hertzeget hagyà ő hellyében.
Nam egy ßep leanya maradot vala,
Albertnac iegyeſűl aßt atta vala,
Leány vtan hogy lenne Királyſágban,
Albertot be hozác Buda varában.
Imè czac kęt eßtendőt wralkodéc,
Ez világból Király hamar ki muléc,
Sigmond leanya terhőſőn marada,
Kinec Iſten Laßlót kis fiát adà.
Sőt ezer négy ßáz negyuenben íránac,
Az orßagban Wrac meg haſonlánac,

Sokan az Aſſontól el ſakadánac,
Lengyel Láſlo Hertzeghöz kic hailánac,
Wrak pártolaſát Aſſony meg tudà,
Ő pártyáual Aſſony hamar támadà,
Négy hólnapi még kis fia nem vala,
Feyér várba kit meg Coronáztatà.
Aſſony Miſegrádban onnat ſiete,
Garai Laſlo Bán az Vár tiſtibe,
Hogy Coronát Aſſony vigye hellyébe,
Wrac Aſſony körül vannac hűſégbe.
Imè melly nagy álnokſágot Aſſony tön,
Paláſtya vagyon két felé ki teryeduén,
Hogy már az Coronát tenne hellyében,
Coronát maraſta elökötöben.
Igen hamar Wrac mind be peczétlèc,
Arany edént még hellyére be téuèc,
Aſſont ackarattyából el kęſséréc,
Kis fiáual Bécz orſágban fel viuèc.
Viue gyorſan az Frideric Czaſárnac,
Coronáual kis fiát az Battyánac,
Parti iſmet Lengyel Láſlo Hertzeghöz,
Haddal ſietènec mint Királlyokhoz.
Ott Ianos Vaida és Hertzeg gyül vala,
Rozgoni Simon Egri Piſpöc vala,
És Wylaki Miklós Bán Hertzeg vala,
Hederuári Lörintz Nador iſpan vala.

De az

De az Aßßony pártyán Nador iſpán vala,
Aßßony után Budán hellytarto vala,
Láßlo Hertzeget Budában creßtötte vala,
Mert Ianos Vaidától Lőrintz tart vala.
Ez orßágban octauát hirdetének,
Hitlenſégben eſnéc kic nem iőnének,
De az Aßßony pártyán az kic léuének,
Sép ßóra menni oda nem mérének.
De lám eggyic à Széczi Dienős vala,
Gardinál Eßtregami Erſec vala,
Garai Láßlo Bán maſodic vala,
Gletre ezec gyűlésben mentec vala.
Ezeket az Hertzeg meg tartoztatà,
Garait Erſeket el nem boczátà,
Mig nem őket hűſége alà haytà,
Garai Bán Miſegradot meg adà.
Haddal Wrac Hertzeggel indulánac,
Miſegrádban nagy őrőmmel ßállánac,
Az Coronát kereſéc nem talalác,
Nagy bánattal Feyér várban ßallánac.
Wrac à ßent Iſtuán teſtét ki aſsác,
Az feyében valo Coronát hozác,
Láßlo Királt azzal meg Coronázác,
Mint Coronás Királt hóltig wralác.
Négy eßtendőt Láßlo wralkodhatéc,
Az Törökőc Varna alat meg őléc,

Ianos

Ianos Vaida mellette emberkődéc,
Soc Tőrőc meg hala és ſebeſsedéc.
Iambor Vaida az Királnac teſteért,
Viua igen és az Kereßtyénſégért,
Nagy vérontás lőn kęt fél kőzőt azért,
Nagy banattal vannac Király teſteért.
Indula be Vaida ő hazayában,
Hauaſelben iutot vala vtában,
Dragul Vaidában bizic barattyában,
Ki meg fogà Ianos Vaidát vtában.
Am ſokaig őtet nem tartoztatà,
Draga ayándékockal el boczátà,
Gyűléſt hirdetteté Magyar orßágba,
Hogy gyűlnénec Peſtre ők az Rákoſra.
Derec oka ez lőn az nagy gyűléſnec,
Mig őrőgbűléſe léßen Király fiánac,
Adgya birodalmát egy fő embernec,
Gongya viſeléſét Magyar végeknec.
Ez orßágnac gonduiſelőye legyen,
Albért fiánac Laßlonac hű legyen,
Ezer négy ßáz írtac az negyuen őtben,
Vaidát véuéc Gubernátor tißtſégben.
Tudgyác mindennél fellyeb tißteſséget,
Váryác Wrac egynéhánnyan az tißtet,
Sßin alat fęltőkben iduőzléc őtet,
Vgy wralac mint iò Feyedelmőket.

Forgattya

Forgattya ebében Vaida, fogſagát,
El inditá hamarſaggal taborát,
Égetteté Hauaſelnec orßagát,
Meg veré és meg fogá ot az Vaidát.
Igen hamar Hauaſelt ot meg véué,
Dragul fiának feyét vétetette,
Az őczénec ſőmeit ki tollyatá,
Hauaſelt Magyar orßághoz foglalá.
Lám az Gubernator az nagy Wrackal,
Bánnyác gyermec Királt Coronaiockal,
Friderich hogy tarttya nagy hatalmáual,
Kőuetőt boczatánac aiándéckal.
Igen kőnyörgénec Német Czaßárnac,
Vőnne ſolgalattyokat Magyaroknac,
Királlyokat Láßlót ő ez orßágnac,
Coronáſtól küldgye meg Magyaroknac.
Oda kőuetec czac heyában iaránac,
Vduar néptől meg pirongattatánac,
Wrac Gubernatorral támadánac,
Német orßágban égetue dulánac.
Rőttenetős őldőkléſsőket tőnec,
Carinthiát, Carniolát ők égetéc,
Stirianac iob réßét meg égetéc,
Soc fő foglyot prédaiokat tęritéc.
Vigan tęrénec meg nagy nyereſséggel,
Ez orßagban iőuénec nagy őrőmmel,

Oßtozánac vigan nagy nyereſséggel,
Németec bánkodnac ſoc kar valáſsal.
Meg nyugota Vaida az Magyarokat,
Málod nyárban támaßtà az Wrakat,
Magyaroknac felti ßep határokat,
Poganokra inditá taborokat.
Ezer négy ßaz és negyuen nyoltzban vala,
Wrac Vaidaual kic indultac vala,
Marcali Vaida fia Imre vala,
Szeczi Tamás, Rozgoni Rainold vala.
Ieles vitęz Pelßőchi Imre vala,
Vice Vaida Peßőchi Laßlo vala,
Franrz Bán az Tót orßagot birya vala,
Perneli és Ban Horuát orßágban vala.
Vitęz Szilágyi Mihály Bamfi Iſtuannal,
Loſontzi Benedec Bathori Iſtuannal,
Székel Ianos vitęz Maroczi Iſtuán vala,
Kaniſai Laßlo Hagymaſi Iſtuán vala.
Szépen Vaida, György Deßpotnac íratá,
Az Ratzockal ßép haddal ő támadná,
Vęle eggyűt Pogánokra indulná,
Deßpot fogadá mindenhőz Kéß volna.
Deßpot lakohellye Zenderő vala,
Meg czalá Vaidát mert mellé nem ment vala,
Szép haddal Zeremben az Vaida iutá,
Égeté, és Deßpot főider dulalá.

El be

El be ßállà földében Bolgároknac,
Égeteté földet Tőrőc Czaßárnac,
Hir lőn ebben Amurates Czaßárnac,
Fęli ßerenczeyét Ianos Vaidánac.
Melly igen ßorgalmatos orßagára,
Pogán Czaßár földének ótalmára,
Véres Nyáſ-at hordoztat orßagában,
Vaidára mindent hirdet ő hadában.
Lőn hirtelen Poganſág támadásban,
Harom ßaz ezernél több indulásban,
Gyalog louagtól el marad az vtban,
Vaida ßállot Rigo mezőn táborban.
Abban hire vala Tőrőc Czaßárnac,
Rigo mezőn népe fekßic Vaidánac,
Egy hainálban zőngeſeket hallánac,
Azonközben ſűrő tűzet gyutánac.
Doboc Trombitác Sipoc zőngnec vala,
Az Poganſág ellen be ßállot vala,
Sűrő ſátort éyiel fel vontác vala,
Sűrőléggel mint Kőfal tábor vala.
Igen kelßűlnec hadac az mezőre,
Mind az Kęt fęl néz ő ellenſégére,
Egymásellen ki vont fényes fegyuerre,
Szép Zaßlókra fegyueres ſeregőkre.
Szörnyű viadal lőn napeſtig kőßtőc,
Eſtue kęt fel táborban takarodéc,

Az ętzaka eggyikfél ſem aluuéc,
Hogy eggyikfél maſikról ne czalatnéc.
Lőnec kęt felől más nap zőndülésben,
Dob trombita zőngnec az ſeregőkben,
Mind kęt felől vannac nagy kęſülésben,
Minden felől kin álnac az mezőben.
Az Vaida ſeregét bőlczen megſőrzé,
Harmintz nyóltz rend vala Vaida ſerege,
Tizen hárompép Záſlo közepiben,
Kic valánac mind vitęzec kezében.
Ielősben az Orſágnac ſép Záſloia,
Arannyal cimerét meg írtác raita,
Nagy gazdagon meg aranyázuán vala,
Nap fényétől fenlic tündöklic vala.
Czuda nagy az Vaidánac batorſága,
Sereg orron és ſpitzen megyen vala,
Magyarokat ſoc ſép ſóckal biſtattya,
Hadnagyokat viadalhoz tanittya.
Onnat Innet hartzolókat adánac,
Nagy vér ontás mind kętfél kőſt válánac,
Iamborúl Magyaroc hartzon forgódnac,
Emberkődnec ſoc Tőröket hullatnac.
Minden főld zőng nękic tettzic Algyúktól,
Dob, Trombitánac nagy harſogaſsától,
Lò nyeriteſtől ſoc nép kialtaſtól,
Soc Lò megſzedült zőngés roppogáſtól.

Iutà

Iutà ȯßue kęt deréc had roppogua,
Nagy erȯs viadalt mind kęt fel tarta,
Viadalban ſoc lò és ember hala,
Erȯs viadal mind napeſtig tartà,
Tagulánac viadal ól állánac,
Setét éyiel vinia nem latánac,
Ehen ßomiún fáratfagot vallánac,
Taborokban el be takarodánac.
Imè melly nagy v̊uȯltés éyiel vala,
Ki ßolgaiát ki Wrat kialtya vala,
Nagy ſoc féle nyeluen v̊uȯltnec vala,
Had víta hellyȯn ßellel bollyongnac vala.
S'ȯrnyů dolog az ętzaka lȯt vala,
Hól Tȯtȯc, hól Magyar v́gy bollyong vala,
Az Ielt kęrdic, egymaſt tagollyác vala,
Nagy rémůlés mind kęt táborban vala,
Álua talpon gyalogoc virradanac,
Sůrȯ louagon louag népec valánac,
Ki vont fegyuert mind hátokon tartánac,
Minden órán czac viadalt váránac.
Czendezſégben kęt deréc had ál vala,
Tellyes éyiel egymáſt mind lȯttéc vala,
Rȯttenetes álgyúc dȯrgéſse vala,
Mind kęt fél illy veßedelemben vala.
Magyarokat az Vaida ótalmazà,
Az ętzaka tábort mind kȯrůl forga,

Minden rendbéliecknec ſép ſót adà,
Vaida az Iſtenben czac bizic vala.
Az hainál még meg nem piroſúlt vala,
Az Hóld hainál elöt czac fel költ vala,
Az virrattát czac alig variác vala,
Mind két felöl igen reſködnec vala.
Tanáczi ſolánac Amurateſnec,
Ne hidgyen ma ö az vak ſerenczénec,
De mellette iò vitęzec legyenec,
Iò louakon mind nyerögben vllyenec.
Ha láttyuc Magyaroknac győzedelmét,
Ottan indiczác Czaſárt ö felléget,
Békéuel el vigyéc feiedelmöket,
Illy kętſéggel váryác az ö vgyöket.
Illy kętſégben az Törököc valánac,
Hainálkorban Doboc meg ſollalánac,
Két felöl tabor közöt mind ki állanac,
Kereſztyénec bátorſágban valánac.
Eö fel ſoual Magyaroknac igy ſóllà,
Kegyes Iſten Magyaroknac óralma,
Kitöl lęſſen ma Pogánnac romlàſa,
Ereyénec fölöt Vaida kiáltya.
Reggel tegnap raitunc meg eſset volna,
Ha az had veréſe ſokſágtól volna,
Ki Iſtennec vagyon czac hatalmában,
Czac az nyeri ki bizic iò voltaban.

És hogy ha ma ennec vgy kellennie,
Istentől ha másnac vagyon engedue,
Diadalmot adgya Pogán kezében,
De mi megyünc Istennec eleiben.
Győzedelmünc halalunc Isten kedueért,
Legyen az Istentől adatot hűtért,
Magzatunkert házunkért és társunkért,
Özuegyökért áruakért szép földünkért.
Iesus Iesus fel szoual kiáltánac,
Az Pogánoc mind Allát kiáltánac,
Dob, trombita két felől zőngnec vala,
Esti dühősséget wyityác vala.
Semmit egy fel nem enged az másfélnec,
Noha Magyar kemés ellenségénec,
Batorsággal mezőre ki menénec,
Nagy vakmerőn vitézec vtközénec.
Hullánac két felől sokan halánac,
Nem enged eggyic félis az masiknac,
Kezekőn vitéz Magyaroc halánac,
Husson négy ezeren Kereszyenec valánac.
Vala Pogán több harom száz ezernél,
Harmad napig lőn viadallyoc ezzel,
Kit ember nem hallot talám ezac hirrel,
Éppettec Magyaroc szörnyű ehséggel.
Nagy Wrac halánac kemény vitokban,
Mert nem szoktac futni az viadalban,

Mint

Mint egy nagy ár víz Pogán ſokaſágban,
El borita keués Magyart viuásban.
Gyakran iò ſerenczét gonoſs kouetí,
Szegény Vaida keuesen esséc fútni,
Futo Kereſztyént az Tőrőc kergeti,
Az kit érhet az vízésben meg öli.
Az vízésben kic el ſáladnac vala,
Az vad Rátzoc meg fogyác ölic vala,
Vaida alól fárat loua el alla,
Louát fegyuerét mind el hánta vala.
Ra talála két Tőrőc ő vtában,
Egy ſép arany Kereſzt Vaida nyakában,
Fő embernec esmeréc ömagokban,
Az Kereſztet húzác vonſac nyakában.
Ott Tőrökőc ketten egyben kapánac,
Az Kereſztet nem engedic egymáſnac,
Vaida raggadà eggyiknec ſábly aiát,
Le vágà ſábly áual az eggyic pogánt.
Rugazkodéc más Tőrőc el ſalladà,
Vaida az hólt Tőrőc louát raggadà,
Wr Istennec erről nagy hálát adà,
Egy Hauasban az Vaida be ſalladà.
Vtában Vaida egy Rátzra találа,
Ki futo Magyart olly igen foſztya vala,
Feyér várban be vinné Vaida monda,
Nagy aiándékot azért nęki adnà,

Meg czalà

Meg czálà mert Zenderőben iktatà,
György Deßpot látà Vaidát meg fogatà,
Feyét Vaida, Láßlón fián, meg váltà,
Deßpot, Vaidat fiaért el boczatà.
Pórúl czelekődéc Deßpot, Vaidáual,
Kiért az Vaida vala nagy haraggal,
Segedőn ſoc Nemeſsőc nagy Wrackal,
Vaidát mint Attyokat variác vigſaggal.
Rőuid napon Vaida Segedben ßallà,
Soc ßep ßóual őtet vdvőzlic vala,
Olly iò ßemmel lattyác mint ha nyert volna,
Mert iól tudgyác rőuid nap meg torolna.
Irtac ezer négy ßáz és negyuen nyolczban,
Fegyuerét wyittya Vaida buaban,
Fia feie, feieért nagy fogſágban,
Nagy haddal indula be Rátz orßágban.
Meg ıyede György Deßpot az Vaidától,
Más felől igen fel Tőrőc Czaßártól,
Vaida fiát meg küldé fő Ratzokról,
Deßpot kegyelmét kęre az Vaidától.
Ez Vaidánac világban nagy az ő hire,
Harom Tőrőc Czaßárral vít meg ßőmbe,
Kit ſoha ſenki nem hallot ęltébe,
Sólga rend Czaßárral vít volna ßőmbe.
Pußtitot nagy ſokat Tőrőc főldében,
Tizen egyßer czac Tőrőckel vít ßőmben,

Kiket meg ielentőc verſőm feyében,
Hogy ßolgallartyát vegyétec eßetőkben.
Az Feyér vár alat az Iſac Vaidát,
Meg veré hußon nyoltz ezer louagyár,
Erdélyben ßent Imrenél lanos Vaidát,
Mehmet Bék igen veré az Ianculát.
Rémüleſőc nagy lőn Magyar orßágban,
Fútua ßállat az Gyula feyér várban,
Feye veßeſset nem ßánnya buában,
Véres nyárſsal mindőnt hiuat hadában.
Támada az Vaida hirtelenſéggel,
Nyoltzad nap meg viua az Mehmet Béckel,
Nem ereßté el az nyert ſoc ßépſéggel,
Bék fiaſtól ot veße ſoc Törőckel.
Irtac ezer négy ßáz és negyuen egyben,
Amurates Memhet Baſſat, Erdélyben,
Hagyá Vaidát meg kereſse földében,
Nyoltzuan ezer népet adá kezében.
Sőt Vaidanac ebben hire lőt vala,
Vaskapunal Baſsat meg leſte vala,
Soc Törőc meg hala nagyot nyert vala,
Fútua Baſsa czac alig ßállat vala.
Fegyuerrel hadaual az Bolgárokat,
Égeté dulatá Törőc birtokát,
Ra hirdeté Czaßár az ő nagy hadát,
Igen meg fenyegeté Catan Baſsát,

Iob feiednec, keresd meg az Ianculát,
Meg veryed és fogua hozzad az Vaidat,
Baſsa Rátz orßágban talalà Vaidat,
Meg veré meg fogà Vaida az Baſsát.
Nem kéſséc Commaniaban be ßallà,
Amurát Czaßárral ot ßőmbe meg viuà,
Laßlo Király veße oda maradà,
Onnan Vaida fútua alég ßállada.
Irtac ezer négy ßáz es negyuen hatban,
Dragul Vaidát meg fogà viadalban,
Soc Tőrőc meg halà Dragul hadában,
Más Vaidat tőn Hauaſel orßagaban.
Soc hadai voltac nagy viręzſéggel,
Cruſotz alat ßőmbe viua Fritz Beckel,
Iſten vtán iarà nagy nyereſéggel,
Fritz Bék foglya eſéc ot nagy ſoc Béckel.
Elſő réßenec vége.

De obsidione Nandor Albensis per Cæsarem Turcarum Dominus Vayuoda nauali certamine victor.

DOlgát hallyátoc Machumet Czaſárnac,
Meg ſallaſsát vég Nándor feyér várnac,
Iambor ſolgallattyát az Ianculánac,
Siralmas halalát Ianos Vaidánac.
Ezer négy ſáz írtanac ötuen ötben,
Török Czaſar boſſonkodic ſüuében,
Nandor feyér várczac haza tőuében,
Kiben ſoc fő Török fogua kötelben.
Olly ſegyennec tarttya Czaſár magában,
Boſſuiat ſenuedi két hituán Bánnac,
Feyér várból kic gyakran ki czatáznac,
Czatázo Bárlángya Ianos Vaidánac.
Bizonnyal magában Czaſar el ſánà,
Nándor feyér várat hogy meg ſállanà,
Algyuiual azt földre le rontatnà,
Az Bánokat belőlle ki vonatnà.
Sőt az kazdagſagnac ő terméſzeti,
Hogy à ſüuet felső poltzra vlteti,
Ha valaki magát igen el hiſi,
Czalatkozuán magát eſzében vęſi.

Iſten

Istensége Menyben vagyon Istennec,
Ez földen egy Wr elég embeiöknec,
S'omßédsagát nem akarom senkinec,
Illy keuéllyen ßól Bassáknac Bekeknec.
Deréc haddal nagy erőuel indula,
Louag gyalog vizi ereye nagy vala,
Soc fall törö Algyu és Taraßc vala,
Barma Algyu alól el fárat vala.
Igen siet Czaßar feyér vár alà,
Soc Algyuit Crusotz alat el hagyà,
Mert az Mura igen meg árat vala,
Nagy kénnal munkáual el hoßtác vala.
Orben Bánnoc Czaßár iöuését tudgyác,
S'ent Antal estin allyát meg ßaguldác,
Erős hartzoc lőn kęt felől halánac,
Az vitęzec az várban be ßállánac.
Napyán ßent Antalnac kaput tölténec,
Zaßlókat Tornyokra fel tétetének,
Az vitęzec vártaiokra menénec,
Kinec kinec hól vala hagyot hellyec.
Eiyel nappal Czaßar kezdé töretni,
Bástyait Tornyait földre döiteni,
Az por fűsti az Eghet mind el födni,
Ben valóc nem tudnac senkihöz bizni.
Nagy kéßűllettel iollehet ben vannac,
Poroc, fayoc, soc iò tűzes ßerßamoc,

Minden ſerſáma elég mint vég háznac,
De ezeckel ben keueſet haſználnac.
Arra Wrac kőſt nincz ſenkinec gongya,
Gongya arra ki feyét meg ohaſsa,
Király el ſőkőt Budát nyitua hatra,
Egy hólnap ſenki kaput be ſem zárlotta.
Nagy rémúlés vala Magyar orſágban,
Igen bodúlt Magyar Magyar orſágban,
Wrac egy Várból másban hordozkodásban,
Az vitęzſég meg alut az orſágban.
De las mint egy álomból ſerkent vala,
Ianos Vaida meg keſeredet vala,
Fúto ſegényſéget tęriti vala,
Az Wrakat hadban hirdeti vala.
Olly ſépſóual mongya Capiſtranoſnac,
Kereſztes hadat hirdeſsen az Póroknac,
Hogy kic mellé támadnánac Vaidánac,
Kintől bűntől azoc ódoztatnánac.
Rettenetes hideg Wrakat leli,
Némellyeknec kezét lábát Kőſnény tóri,
Lehetetlen dolognac minden véli,
Feyér várat hogy Vaida meg ſegélli.
Az ſegény kőſség Vaida mellé fút vala,
Kereſztet mellyekre mind varnac vala,
Capiſtranos ódozton ódoz vala,
Buczót ráyoc matockal hánya vala.

Lengyel

Lengyel harom ßáz Kereßes iőt vala,
Ezeckel az Vaida táborban ßallà,
Tißán Dunán ſoc Haiót be-hozatà,
Kikben ſűrő gyalogokat ßállita.
Boczátkozéc Duna vizen táborral,
Viadalhoz kęßűl ſoc taraßkiual,
S'amßérigyal puskáual ßakáloſsal,
Bőű vás haioya ſoc tűzes ßerßámmal.
Ebben hire vala immár Czaßárnac,
Iőuéſe nem meßße vizen Vaidanac,
Vęlé hogy nem arthat vizi hadánac,
Monda lenni czac merő bolondſágnac,
Nagy ßagúldua Zakmanyoſoc iutánac,
Mert ereiét látác vizen Kauornac,
Sűrő kopyáya mint réten Nádaknac,
Czaßar dobot v̊teté nagy hadánac.
S'áuán Dunán vizi ereye nagy vala,
Sűrő Nazad ſoc Gallya meg indula,
Viadalhoz kéßűl louag s̊ gyalogya,
Az Zaßlókat Sántzokból ki hozata.
Igen kőrűlnec ben Ieſuſt kiáltnac,
Vég oſtromot és halált reáyoc várnac,
Vaida iőuéſében ſemmit nem tudnac,
Dunát Nazad Gallyác által állottác,
Sőt az Várból más vizi erőt látnac,
Duna vizen az kic alà labbanac,

Kin

Kin vitęzec czac el amelkodánac,
Ieſuſt kialtánac hálát adánac.
Porokat ben vitęzec nem kęmélęc,
Mint ha tőbé nem keletnéc vgy kőltéc,
Męrtéknélkűl Algyut fellyeb ők tőltéc,
Főlden vizen az Pogánt igen lőuéc.
Egybe ęre az kęt hartzalo, vizen,
Kegyetlen veſſedelem lőn az kęt felben,
Meg zendűle kęt deréc had ezőnben,
Ieſuſt Allát kialtnac az kęt felben.
Rettenetős viadallyoc indula,
Nagy ſiuás vuőltés kialtás vala,
Varban Ieſuſt kiáltnac lőnec vala,
Törőkőknec ki nagy réműlés vala.
Czaßár gyalog lanczárt nogattya vala,
Soc Taraßkot partra vonatot vala,
Ki vizen Törőknec nagy káros vala,
Mert az Törőc erő felőlőc vala,
Emberkődnec az Kereßtyén vitęzec,
Várban tęrden könyörögnec ßegényec,
Egymáſt kęt fęlől vágyác erősen lőuic,
Vérrel elęgy az Duna taitekozic.
Soc laptát Magyaroc Törőkre hányánac,
Törőc Gallyác Nadaßoc égnec gyúlnac,
Törőkec belőlle vizben vgordnac,
Égő Hayóc népeſtől el borulnac.

Aßc

Aßt lattyác ßárazról hogy vizen veßtic,
Azon buſulnac hogy nem ſegélhetic,
Egy máſt négy felől olly erőſen ſöuic,
Mind Meny mind föld reng dörög nękic tetzic
Rőtenenec Törökec futamánac,
Vzö felben nagy ſokan meg halánac,
Magyarocl Iſtennec hálat adánac,
Feyervarban Vaidáual be ßallanac.
Ezön Vaida Iſtennec halát adà,
Az meg röttent vitęzeket biztatà,
Meg felemlet Bánokat batoritya,
Kőſség hallya Vaida nękic eßt mondgya.
Mire vitęzec hogy meg röttentetec,
Vagy elö latáſsé moſt Törőc nęktec,
Azoc ezec kiket gyakran vztetec,
Neha mi meg futamottunc elöttec.
Ti egymáſnac elöb io példát attatoc,
Mezön az halállal nem gondoltatoc,
Moſtan kedig tű kőfal közöt vattoc,
Az iò Iſtenben moſtis ti bízzatoc.
Viadalban moſt legyetec erőſsec,
Soc orßágban el hírhet io neuetec
Az kit lelterőcel ne veßeſsétec,
Mind örőcké él io vitęz neuetec.
Régtől fogua ótalmunc volt az Iſten,
Ha végeßte hogy ki halált ßeduedgye,

Ha velem vagy másal legyen ebéden,
Ha meg hal Christussal vaczorán légyen.
Czodakęppen mind meg batorodanac,
Hogy semmit nem engedne az halalnac,
Az ßegény kősségnec vártát oßtánac,
Elő ec vitęzlő népet hagyánac.
Azon Czaßár olly igen busúlt vala,
Élyel nappal várat tőreti vala,
Fala Tornya ő régi rakás vala,
Poroz lőueſtől árokban dől vala.
Romlaſát omlaſat Czaßár mutattya,
Fő embereknec haraggal vgy mondgya,
Hét hólnapig vitatta volna Attya,
Ségyennel alóla haza ment volna.
Vallyac ßegyent nagyobbat en Attyámnál,
Ha eßt viuom tovább tizen ötöd napnál,
Meg tőrőm meg veßem ſoc Algyuimmal,
Ne viſellyec Agnő neuet Attyámnál.
Meg hallá Caram Baſsa feyét haitá,
Nagy ßép ßoual Machometnec eßt monda,
Sólnéc felſégednec ha meg halgatná,
Solaſára ßabadſágot nęki adá.
Diczíretős hatalma felſégednec,
Meg vőtted fő házakat az Gőrögöknec,
Tudom terméßetit Magyar nemzetnec,
Illy fő házat nagy dolog ha engednec.

Olly

Olly dolog à kit meg éget az Kása,
Hogy ha láttya az tarloyátis fuia,
Mert Bassa Vaida keze sauát tudgya,
Nem örömest Vaida mellet bollyogna.
Meg írtác Nyiluán Királlyoc könyuében,
Örög álgyúc vóltac olly nagy dörgésben,
Hußon négy mélly földre fel nagy S'egedben,
Éiyel nappal hallottác az mezőben.
Imè fala soc Tornya soc Bástyáia,
Arokban dölt kőuel teli árokya,
Loual töréssen be mehetnec vala,
Czac az belől valóc engettéc volna.
Nem építnec belől semmit vitęzec,
Sűrő Ianczar puskáual ráyoc lőnec,
Algyu, Taraßk miat nagy sokan veßnec,
Kő omlástól helt belől alig lelnec.
Vala tizennegyed napya már annac,
Hogy kęrkedőt vala Czaßár Bassáknac,
Estue vég ostromot hirdet hadánac,
Hainál előt Dobßóhoz tartoznánac.
Sőtét hainálkorban Dobot v̊teté,
Az ßántalan Poganság meg zőndűle,
Taboráual népéuel sűrő tűze,
Varból lattyác hogy az Tőrőc kéßűlne.
Vaida az vártakat kőrűl forogya,
Bánoknac vitęzeknec ő im eßt mondgya,

Az ki iámbor hellyét minden meg állya,
Ki ki hirét neuét iól meg gondollya.
Az Tőrőkec oſtromnac indulanac,
Az Doboc Trombitác Algyúc harſognac,
Fútua Allat az Pogánoc Kiáltnac,
Főlden vizen nagy kialtáſoc vannac.
Ieſuſt várbeliec kialtnac vala,
Viadalhoz igen kéßűlnec vala,
Az ßent Attya tęrden kőßtőcál vala,
Nagy ßép könyőrgéſseckel imád vala.
Iutánac tőréshőz nagy ſiualkodua,
Rőtenetes viadallyoc indula,
Kęt fel tőréſsen egy maſt vághya vala,
Sűrő puska lőués czatogás vala.
Veßedelem öldőklés olly nagy vala,
Kęt fel lőuéſtől vgyan omol vala,
Harúl oſtromra Tőrőket vaghyác vala,
Lőuic egymaſt vaghyác vgy hanttyác vala.
Olly nagy ſűrőn az falt mind körűl haghiác,
Laitoryakat ſerénkődnec támaßtyác,
Az ſoc horgot tőréſnec fel akaßtyác,
Kin Pogánoc ſűrőn az Kőfalr hághiác.
Dőrténec fokról kőuet és forralt faggyat,
Gerendákat fokról nyakokban le hanyanac,
Laitoriákról hulnac Tőrőkec hamac,
Ha egy eſic ketten helyére haghnac.

Az

Az fokon töréſen erőſen vínac,
Vitęzec az ſockaſaggal nem birnac,
Az kemény hagyigalasban faradnac,
Törökec nagy fokan fokra fel hághnac.
Nagy ſoc hellyen az fokon ſirnac rinac,
Néhólt kedig ſegitſéget kiáltnac,
Dardáckal az fokon egymáſt tágóllyác,
Nyakra főre egymáſtle taßigallyác.
Az Vaida vitęzőket vgy nogattya,
Gyakran Pogánt az Várból ki haitattya,
De az Czaßar meg oſtromnac vágattya,
Napeſtig viadal oſtromon mind tartá.
Veczernekort Czaßar népét haitatá,
Minden rendet oſtromnac vágattatá,
Egeß hada mind oſtromnac rohana,
Kegyetlen halál viadal vyiula.
Az magyaroc ſokan ot meg halánac,
Nagy löueſtől helt rendet nem alhatnac,
Az eggyic vártáról meg futamanac,
Az Törökec az várban rohanánac.
Laptáckal házakat gyúttyac égetnec,
Az fokra zaßlókat Törökec teuéc,
Az Magyaroc mint egy hólt eleuenec,
Meg bodultac fútnac el veßet eßec.
Ianos Vaida biztattya az Bánokat,
Batorittya meg rőttent Magyarokat,

Vaida ßauán meg eſmeréc magokat,
Ieſuſt velőc Vaida gyakran kiáltat.
Czudaképpen Tőrőkre rohanánac,
Sűrő Tőrőkben ſokat le vagánac,
Hólt eleuen teſteken kęt fel vínac,
Sebtől Tőrőkec egymáſra omlánac.
Eßt látác Tőrőkec meg futamánac,
Tőreſen meg torlánac ßorulánac,
Sorosságban ſokan tapotatánac,
Magyaroktól ſokan le vágatánac.
Rettenetős Tőrőc mint reműl vala,
Mint az futo barmot vgy vaghyác vala,
Fokról az árokban ßegdőſnec vala,
Nyakra főre Zaßloſtúl hánnyac vala.
Tőréſsen Tőrőket ki vaghyác vala,
Ben reket Tőrőket vgy fogdoſsác vala,
Kereßteſec egymáſra haittyác vala,
Házakat kőſséggel óltattyác vala,
Az Sántzokra vitęzec ki v̊ténec,
Kit érhetnec v̊zésben mindent őlnec,
Algyu gyuto lyukát ßeggel be vernec,
Santzot, port, álgyu ßerßámot égetnec.
Mind eſtueig ßőrnyű viadal vala,
Nyillal Czaßár mellyét meg lőttéc vala,
Kin Tőrőkec inkáb réműltec vala,
Eſtue Magyaroc várban mentec vala.

Imè

Imé éjyel Pogánoc indulánac,
Nagy ſoc ſebeſt haiókra be rackánac,
Vgy futnac mint ha vtánnoc volnanac,
Sarnoban Czaßárral be ßaladanac.
Nagy ſoc fatort Algyukat ot hagyánac,
Mas nap reggel Magyaroc ki állánac,
Nagy ſoc drága ßerßamot be hordánac,
Az nagy nyereſégön halát adanac.
Ezen Czaßár Sarnoban buſúl vala,
Sȝégyent kárt Vaida miat vallot vala,
Merget innya nagy buaban kęr vala,
H da Czaßárnac mind el oßlot vala.
Várat Vaida erőſsen ępitette,
Sebeſseket nagy ßépen be kőtette,
Az Sántzokat be vonatà tőltette,
Az ſoc hólt teſtőt mind el temetette.
Iſtennec nagy hatalma mindenőkben,
Az kit akar meg tarthat minden ellen,
Hatalmát nem adgya ſenki kezében,
Sȝegyennel ßégyent tétethet keuellyen.
Czuda nagy betegſég Vaidára ßallà,
Az nagy viuásban meg épedet vala,
Kialtáſtól mellye meg ßárat vala,
Gyakor viuásban vére apat vala.
Teuéc az Haióra haza hozzác vala,
Igen neheződéc Zemlyent meg hala,

Nagy

Nagy ſirás ohaitás kőrűle vala,
Minden rendbeli nép ſir ßokog vala.
Onnan Gyula feyér uárban be hozác,
Aßßony társa két ßép fia meg látác,
Sirnac magokat halálnac boczatác,
Egy kő Koporſóban teſtét be rakác.
Rola énekben teők emlekőzetőt,
Keſerűlőm ßanom Magyar nemzetőt,
Iſten adgyon meg olly io feyedelmet,
Ótalmazza az nyomorúlt nemzetőt.
Irtac ezer négy ßaz és ötuen hatban,
Ianos Vaida hogy meg hala Zemlyénben,
Két fiáról ßóloc más Cronikámban,
Mint ßolgáltac ezőkis az orßágban.

Máſodic éßénec vége.

Kőuetkőzic ez Hiſtoriás éneknec harmadic réße.

TERTIA

AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Iam longas per fines mundi volat mors Ioannis de Hunyad, et Turcarum Cæsaris fugitiua, Regem animatum, ac sic rediit Hungariam, lustrans Albelsem et castra Cæsaris relictam.

IMè ôtûl mind az egéß Kereßtyénſég,
Machumeten eſet ßerenczétlenſég,
Czaßar nagy ereyén illy nagy kiſſebſég,
Pór had miat veretôt illy nagy felſég.
Azon Láßlo Király meg bizakodéc,
Ellenſége Czaßar hogy meg veretéc,
Ianos Vaida ez világbol ki muléc,
Láßlo Király meg haza pironkodéc.
Meg maradà az Vaidánac két fia,
Kikre ßállà az Attyoknac nagy gongya,
Az Orßágnac fô tißti és fô háza,
Kit ſoc fô Wrackoron ßomiuhoza.
Lás melly kéßûlettel Király indula,
Duna vizén iôue Budában ßállà,
Futakban egy gyûléſt tétetôt vala,
Hogy mindent végezzen Orßág iauára,
Oda Wrac Nemôſsec be gyûlénec,
Vaida fia Láßlo, nagy ßép ſeregec,

Vannac Wrac körüle io vitézec,
Könyetöye Attya természetinec,
Nagy io keduel az Király ötet vöué,
Attya io szolgallattyát meg köszöne,
Nagy szép szóckal Vaida fiat vduözlé,
Io Attyánál Isten nagyobra vigye.
Gazdaságra nagy gongya Vaida fiának,
Az Királlyal Feyér várban szállának,
Czudál Király romlasán Feyér várnac,
Tétoua iár Tabor hellyén Czaszárnac.
Az Királlyal olly nagy vigan éllének,
Soc io hordót Szerem musztyáual töltének,
Szép halakat Vadat madarat éßnec,
Wrac Vaida fiára irigyködnec.
Sőt Garai László felre szollita,
Vaida finac Garai imeßt monda,
Hid meg fiam szólloc én minden iódra,
Lás dolgodhoz viselý gondot magadra.
Patuarban hadgy beket gazdaságodnac,
Érd végét halállal Vldric Ispannac,
Gyakran rád szól be arúl az Királynac,
Röuid nap meg ölnec auagy meg fognac.
Ez oka ide iöuésének Királynac,
Királlyal it Német Keresztes hadnac,
Wra nem léß te szép vég házaidnac,
Igy fizetic szolgallattyát Attyádnac.

Ren

Rendellyed ezac iol dolgod ſolgaiddal,
Ne gondolly fiam ſemmit az Királlyal,
Ved eleit halálodnac halállal,
Melléd támadoc mind az Magyarockal.
Fogad meg tanáczom nagy iódra leſſen,
Hallà Láſlo meg ſomorodéc ezen,
Io ſolgait hagya legyenec keſſen,
Várasból iönénec be kapu közben.
Imè más nap ſent Márton napya vala,
Ezer négy ſázés ötuen harban vala,
Vaidafi Vldric Iſpánhoz ment vala,
Vldric Iſpánt Láſlo meg ölte vala.
Nagy rémülés lön Nándor feyér várban,
Királlyal az Wrac ſorultac házban,
Német Magyar egymáſra támadásban,
Vaida finac véres Tör ö markában.
Ezön Király fel vala az Wrackal,
Soc io vitęzlö nép Vaida fiáual,
Kapukat állattya io Drabántiual,
Vár piatza rakua io ſolgaiual.
Soc ſép ſóual házbol Király ſól vala,
Németül Magyarul kialttya vala,
Vaida finac ebböl kegyelme volna,
Minden ember laſsodnéc le ſállana.
Meg állà Vaidafi Kiraly ſauánac,
Köz emberec által ſokat ſollánac,

Bekeſséggel mindönöc maradnánac,
Semmi boſſút azért Láſlón nem álnac.
Vég Tömös várban onnat Király indula,
Mert Vaidafi Király kéretti vala,
Tömös várat ſép vég hazát meg látnà,
Kiben öczét és Annyát tarttya vala.
Nem kis háza azis te felſégednec,
Ki fő tiſti volt Attyámnac hiuednec,
Kit kezekben hattál 10 gyermökinec,
Meg ſolgalom Király te felſégednec.
Derék haddal Király gyorſan indula,
Tömös várhoz hogy közöl iutot vala,
Sép ſeregöc az Kiralt váryác vala,
Tiſteſséggel Király fogattac vala.
Io Tutoroc az Vaida fiainac,
Vagyon gongya io Silágyi Mihálnac,
Nagy ſépen ſol az Vaidáne aſſonnac,
Könyörögyen fiaiért az Királynac.
Veue Aſſony mellé két ſép gyermekét,
Az Királynac igy kezde könyörgéſét,
Felſéged gondollya iól meg hólt hiuét,
Tőle marat en vén özuegy feyemet.
Olly kegyelmet vároc te felſégedtől,
Kegyelmes légy édes fiam vétkéről,
Valakinec eſet ez tanaczából,
Nem miuelte tudom aſt ömagától.

Legyen

Legyen hiued mint az meg hólt io Attya,
Ki ſoc vérét felſégedért hullatta,
Bőre vapás ſeb mia mint egy roſta,
Oſſágodert halalát ő nem ſanta.
Az en vénſégemet kęrlec tekinczed,
Es vén feyem magtalana ne tegyed,
Ha igy eſet az Iſtent meg tekinczed,
Attyádfia halalát el feleiczed.
Tőn à Király erre igen ſép válaſt,
Meg ölelé aſſont és kęt magzattyát,
Vgy birhaſsa bekéuel ſép orſagát,
Hogy azért nem bántya Vaida két fiát.
Meg eskűuéc Király Vaida fiaknac,
Vaida fiac viſſont Láſslo Királynac,
Hogy hűſéggel leſſnec mint Attyafiac,
Mint ſinten kic egy Attyától ſármaztac.
Olly nagy vigaſágoc immáron vala,
Két Vaidafi Attyokért gyáſſban vala,
Két veres Neſt Bárſon ſubát hozatà,
Király az Vaidafiakra adatà.
Rőuid nap Király Budában be ſállà,
Vaida fiát Láſslot nagy vigan tarttya,
Kit az Wrac olly igen bánnac vala,
Gyakran Királynac rea ſólnac vala.
Sőt Garai Láſslo hogy Ipa vala,
Vaidafinál Leanya ieg, ben vala,

Vaidafi Garaihoz bizic vala,
Bamfi Pál, harmad Miklós Vaida vala.
Imè Királynac ezec ßólnac vala,
Mind vntalan Királt izgattyác vala,
Ha Király dolgára ra nem gondolna,
Mint az Vldric Iſpán ő is vgy iárna.
Olly nagy czudánc hogy felſéged nem láttya
Feyér várban Attyádfia mint iárá,
Czac newel az felſéged Királyſága,
De ennec iár az orßágnac nagy haßna.
Az ſoc ßónac végre Király helt adat vala,
Meg holt Attyafia eßében iutot vala.
Kit ßűuéből Király ki vetet vala,
Wrackal tanáczba végezet vala,
Nám Garai Veyét foga beßédre,
Lépyél alà viſely gondot vegekre,
Őczédet hiuaſsad gyorſan hellyedben,
Hogy ne legyen Király hozzád kętſégben.
Nem kętſéges Vaidafi Garaiban,
Őczét Mattyáſt hiuatà fel vduarban,
Io tanáczi táuul ßép vég házakban,
Aßßony kiſseb fiát kęri ſirtában.
Iol meg láſsad édes fiam mentedet,
Halálkor Attyátoc kére engemet,
Hogy ſoha egyſers mind az kettőtőket,
Vduarban ne boczáſsalac tűtőket.

Sem

Semmiképpen Aßßony meg nem tarthatá,
Bátya ſauát Mattyás inkáb fogada,
Nagy ſietue Budara ő fel iuta,
Otran Battyát Király meg fogattata.
De nem tudgya Mattyás, battya fogſagát,
Sem Wraknac ellenec álnakſagát,
Kapác Mattyáſt egy házban el be zárlác,
Io ßolgai nagy banattal ohaitác.
Egy néhány Wrac vitézec valánac,
Ha elegec volnánac támadnánac,
Meg mondom neuőket egy nehanyánac,
Kic Vaida fiackal meg fogatánac.
Horuát kettő nękic neuőc, Pál vala,
Nagy Wr mind az kettő io vitez vala,
Bodo Gaſpár, gazdag mod Rátz György vala,
Io vitęz Rozgoni Sebeſtyén vala.
Vitęz Kaniſai Láßlo Bán vala,
Vitęz Német Fradnohár heted vala,
Mindenic io vitęz gazdag wr vala,
Ezeket kűlőn házban zártac vala.
Nám fokſágoknac már harmad napya vala,
Az nap immár alá ßallásban vala,
Budai tanáczit Király hiuatta vala,
Vaida fi Láßlot kezekben atta vala.
Iuta Miklos Vaida ő ßolgaiual,
Láßlo kezét meg kőtéc egy ſtrangal,

Fris

Fris palotához viuéc gyorſaſággal,
Soc io vitęz nęzi nagy ohaitáſsal.
Im feyőket minnyaian le haitottác,
Sirattyác kezeket őßue kulczoltác,
Tęrdepletéc háromßor nyakát vagác,
Nyaka el nem ßakada Vaida finac.
Az főldre le dőle ſokan kialtyác,
Tőruéntelenſég ha negyedßer vaghyác,
Hallyátoc czudaiát bizonnyal iryác,
Tudom ſokan nem hißic meg czuffollyác.
De imè nagy ſebben talpra fel állà,
Hohernec ßol nem tőruény tőbbé vághya,
Szegény botléc ő ruhayát meg nyoma,
Magát nem birhatà főldre borula.
Erőſsen az Wrac hohért nogattyác,
Erye végét gyorſan kezdet dolgánac,
Hohér nyakát el vagà Vaida finac,
Teſtét fogác Bakaczimban takarác.
Támadáshoz ßegény kőſség kéß vala,
Szántalan kapás az hegyről be fút vala,
Szent György piatzára mind futnac vala,
De ßegény Vaidafi márel kőlt vala.
Téuéc teſtét harmintz kęt vitęzekhőz,
Kiket Sigmond halállal haità kézhez,
Példa nęktec Német Tőrőc kezéhőz,
Keués bűnért haláltoc megyen véghőz.

Vén

Vén Iſtuán wr tornyanál egy ó házban,
Vaida fiát Mattyáſt tarttyác fogſágban,
Tób wrakat czac felőtte más házban,
Őrzőc vannac wrakhoz io ſándékban.
Rőuid ſóual kőſtőc igy végezénec,
Két vég gyolczot ingőknec be vetnénec,
Gyolczon az éiyel ki ereſkedénec,
Mind őrzőckel az Wrac el ſőkénec.
Czac hazokban nagy gyorſan ſieténec,
Király hiueiben ſokat ótenec,
Tamadánac Sólágyihoz menénec,
Király ellen támaduan égeténec.
Orſág ſerént nagy haddal iárnac vala,
Hatalmokban orſag iob réſze vala,
Nagy erőuel Erdelyben mentec vala,
Egéſ Erdélyſéget foglaltác vala.
Rőttene meg Király az Wrac dolgán,
Ezer négy ſáz irtac az ótuen nyoltzban,
Víd napyan el ſőkéc Király hainálban,
Mattyáſt véle viue Béczben fogſágban.
Vy pártolás támada ez Orſágban,
Vaida fiakért ſép tartományokban,
Láſſlo Király halgat Bécznec várában,
Nem mér ióni Wraktól ez orſágban.
Mene Király Czeh orſagba Pragába,
Pogebradi György az hellytartoſágban.

Mindennel bir Király vtán Pragában,
Igen fő Wr gazdag az Czeh orßagban.
Czac keueſet Pragában Király lakéc,
Halálra hirtelen meg betegedéc,
Vég oraya az Királynac be teléc,
Győrgy mindent fenyeget hogy ne hirdetnéc.
Eßes vala Pogebradi dolgában,
Peczétlő gyűrőye Kiraly wyaban,
Ki vőué Győrgy ßorità ő markaban,
Az alat irà hamar ő Bécz varában.
Sőt az Király Béczből hogy el ment vala,
Hellytartonac gyűrőt mutatta vala,
Ha mi dologról az alat iratna,
Ha életét ßereti hátra ne hadnà.
Az leuelet helly tarto Béczben látà,
Hunyadi Mattyáſt nagy hertelen indità,
Éyiel nappal Praga felé vißic vala,
Mert az leuél parancza tartya vala.
Rola gongya vala Pogebradinac,
Eleiben Vaida fiual iutánac,
Fogſága wyiula Vaida fiánac,
Erős fogſagában Pogebradinac.
Irtac ezer négy ßáz és őtuen nyoltzban,
Hogy meg halà Laßlo Király Pragában,
Eßtendőre meg hala azon napban,
Melly nap meg eskűt vala Tőmős várban.

Soc

Soc zúr zauar ez orßágban indula,
Minden Király à ki magát birhattya,
Ki nem dulhat magát varában vonnya;
S'omßéd hatalmaſnac adoyát adgya.
Forog dolgoc Wraknac à kőſséggel,
Egy ßerenczéye gazdagnac ßegénnyel,
Nem gondolnac koborlóc ſemmi rendel,
Váraſt, falut dulnac nagy egetéſsel.
Vagyon Német, Tőrőc ezőn őrőmben,
S'ép vég házac veßten veßnec főldűnkben,
Tőrőc egyfelől iargal S'eremſégben,
Német éget gazdag Matius főldében.
Gongya nagy lőn erre io S'ilagyinac,
S'ola Kamſai Laßlo társánac,
Látom veßedelmét ßép orßágunknac,
E kettő kőzőt wrac maid el fogynac.
Iaitza várat im miképpen moſt veßtűc,
Boznaſágot czac ſemmiuel engedűc,
Ha ebben megyűnc el feyenként veßűnc,
S'óllyunc Vaidanéual mit végezhetűnc.
Tőmős várban S'ilágyi, Erſébettel,
Wrac ßólnac nęki nagy tißteſséggel,
Tudgya nagyſagod ßolgáltunc vérűnckel,
Mindenűt ßolgáltunc mi nagy hűſéggel.
Ioßagodat ſe kinczedet ne ßányad,
Bizd mi reánc mit miuelűnc ra hadgyad,

Orſág gongyát magadban veſsed hánnyad,
Fiad ſabadulaſát velünc foghyad.
Veué Aſſony beſzédöket io neuön,
Mit kéuánnac engedelmes mindenben,
Gazdag ſöldot keáltanà végekben,
Soc vitęz Rátz gyüle Karánſebesben.
Az Boznaſag Töröc elöt fút vala,
Iaitza várat Töröc meg vötte vala,
Ennec fö fö népe ſoldra iút vala,
Magyar, Hotuát nagy támadásban vala.
Rokomáſon Tiſſan innet ſallánac,
Nagy erönel az két Bánoc valanac,
Nagy Wrakat mellettöc hiuatánac,
Orſag iouára mindennec ſolánac.
Egy nehanyat meg mondoc az Wrakban,
Kic iámboroc valánac ez orſágban,
Io Silágyi Mihály, Batori Iſtuán,
Kaniſai Láſlo, Maroti Iſtuán.
György, Bot András, és Sapoliai Iſtuán,
Homonnai Simon, Hagymáſi Iſtuán,
Sent Miklóſi Pangrátz, és Gelert Iſtuán,
Orſág Mihály, és Rozgoni Sebeſtyén.
Ember io vitęz Sekel Tamás vala,
Dorzi Pèter, és Czaki Ferentz vala.
Töröc Ambrús, és ſent Vidi György vala,
Péczi es Czanádi kęt püſpöc vala.

Mind

Mind egy tanáczon az Wrac valánac,
Vaidané Aſſſonnac ezec vduarnac,
Az Királlyal ezec viſſſát vontanac,
Peſt Városban nagy erővel ſzállánac.

Az ezer négy ſzáz és ötuen nyoltzban vala,
Orſzág gyűlése Peſt várossában vala,
Harom hitlen Wr Budában ben vala,
Miklós Vaida, Garai, Bámfi Pál vala.

Nam ezeknec Szilágyi gletet adà,
Húz Wrnac peczéti leuelen vala,
Szabad vtoc hit alat irua vala,
Garai Lászlo gyűlésre be ment vala.

Im az kősség fel rohánt aſſt kialtya,
Legyen Mattyás, Vaida fia Királlya,
Nám Attya is iól ſzolgált ez orſzágban,
Ki ellent ſzól meg hallyon ez orában.

Meg retenessüue az Garainac,
Miklós Herrzegnec és az Bámfi Pálnac,
Ha Wra léſſen Mattyás Magyar orſzágnac,
Meg torollya halalát ő Battyánac.

Az Szilagyi meg érte felelmőket,
Mattyás képében nękic kőté hitét,
Hogy Lászloért ſenki nem bántya őket,
Ők is ioua hagyác féltéc feyőket.

Tőnec nagy zendűléſt fel kiáltánac,
Az Iſtennec nagy halákat adánac,

Soc harangoc doboc trombitác zúgnac,
Algyu, taraßk, ßakálosoc ropognac.
Vigan Mattyást Királlyoknac kialtác,
Hitlen Wrac Buda várat meg adác,
Mattyas Király ßamára el foglalác,
Sßilagyit ben Gubernatorul hagyác.
Melly hamar Pogebradi hogy eßt hallà,
Meg őrűle raita imeßt gondola,
Vaidafinac adna egy ßép Leanyat,
Egy kertben kűlde oktatà ő leanyát.
Az foghházat pogebradi nittatà,
Vaidafiát nagy ßépen meg ßolità,
Deakságban io bőlcz Vaidafi vala,
Deác nyeluen Győrgy Mattyassal ßól vala,
Czudálkozéc ßegény Mattyás ez dolgon,
Miért czelekődnéc Király ez modon,
Magaban Vaidafi bizakodéc ez okon,
Pogebradi igy kezde el ez dolgon.
Sokà hántam vettem az te dolgodat,
Meg gondoltam gyámoltalanságodat,
Barátom volt iol ismertem Attyádat,
Igen ßánom te vén őzuegy Anyádat.
Imè lassan mind addig beßéllénec,
Hól Leány vala az kerben be menénec,
Leanya vala nagy gazdagon őltőzue,
P[illegible]ebradi leánt inte oda iőne.

Czac

Czac hamar az Leán Attyához iutá,
Leanyát Vaidafinac meg mutatá,
Az Mattyáſnac vele kezét fogatá,
Leany koſoruyát nęki adatá.
Rolad fiam, Leanyom ſokat ſollot,
Nem tudom édes fiam mikor látot,
Az últa ſűueben meg ſomorodot,
Minden embert éretted hátra hagyot.
En ream magadat fiam ha hinnéd,
Es leanyom te hozzád hittel vennéd,
Halálos fogſágodat el vethetnéd,
Attyád hellyőt Attyád lőnnéc tenęked.
De te Magyar Király lőnnél aſt tőnném,
Az Wrakat kit akarnál bűntetném,
Auagy feyem, kinczemet el veſteném,
Ha akarnád ezőn hitemet kőtném.
Illy dolog fogolynac ő termeſzéti,
Mindenhőz keſ miuel feyét mentheti,
Kezét adá hogy leanyat el veſi,
Atyaſagát mint io wránac veſi.
Imè hamar Hopmeſternec György ſola,
Konyhákon nagy forgodás zőrgés vala,
Hall vakarás hagyma vagás nagy vala,
Hamar kazdag ebédőt ſerzőt vala.
Tőn fogadaſt hittel ő Matkayánac,
György leanya ſmet Vaida fiánac,

Nagy

Nagy ŏrŏmben mind feyenként valánac,
Fogſága tágulà ottan Mattyáſnac.
Hámar Pogebradi az Czeh wrackal,
Moruában Straznikhoz ére nagy haddal,
Be ßalla nagy vigan Vaidafiáual,
Magyaroc ott éréc Mattyáſt Ipáual.
Wrac kŏuetſégŏket meg beßélléc,
Sßép édes beßédeckel meg v̌duŏzléc,
Czehec és Magyaroc el kéßůlénec,
Nagy ŏrŏmmel Budában be menénec.
Nagy ßép aiándéki kŏßt Gyŏrgy nęki adà,
Tizenhat ezer fegyuereſt ßámlalà,
Hat eßtendeig foglyokat meg adà,
Viué ſegitſégůl Budában hagyà.
Gyakran igeiben Mattyás Királynac,
Ez volt ßine egyéb vendég hadánac,
Ezec az Királynac iol ßolgalánac,
Eßt hittác Magyaroc Fekete hadnac.
Azon kŏzben Király lakic Budában,
Wrac fottig vannac vißßa vonásban,
Az Aßtalnál ŏßue kapnac haragban,
Soknac karyoc fái az vißßa vonasban.
Rola Királynac vala nagy banattya,
Német, Tŏrŏc határit mint dulattya,
Orßagánac vagyon nagy haboruya,
Olaß, Lengyel ez orßágot pußtittya.

Igen

Igen ſegény Király czac nenel birya,
Czac négy ſegét puſta tarhazanac láttya,
Soc panaſſlo könyörgéſet meg vnta,
Orſzagánac veſzedelmét ióllattya.
Aztalát Királynac bizonnyal iryác,
Soc ideig czac rouáſra tartottác,
Meſzároſnac addig pénzt nem adhattac,
Im maid hoznac ſokaig igy vontattác.
Meg buſula Király ezeket latuán,
Kętſéges végre is az Királyſagban,
Ő feye nem lehet Coronazásban,
Mert Corona Frideric tarhazában.
Le haitotta feyét egykor ſir vala,
Vduára nincz igen ſégyenli vala,
Orſzág Mihály ott forgolodic vala,
Mit ſirſ Király igen kęrdezi vala.
Végre ſemét Király hallá meg törlé,
Orſzág Mihálnac Király eſt felelé,
Bár az Iſten ez világból ki vönné,
Illy ſégyennel Budaban ne éltetne.
Soc hirt veſzedelmet halloc földemben,
Ellenſégim ſaguldnac én földemben,
Vagyoc látod igen nagy ſegényſégben,
Czac az puſta falt adátoc kezemben.
Töröc egy felől Seremſéget dullya,
Peter Groyát, Velentzét nyomorgattya,

Meg aratot buzát Gallyáual hordgya,
Horuátoknac à ßalmáyát ſem hadgya.
Rút kiſsebſég nękem ennyit halgatnom,
Felföldet mint Német rontya ról tudom,
Az ſoc wy hirt czac meg ſem ßamlálhatom,
Az ſoc panaßt láttya Iſten el v́ntam.
Az orßag Mihály felele Királynac,
Io Kiraly kérlec meg boczás Mihalnac,
Kirallya vagy tudod Magyar orßagnac,
Mire vallod temagadat kulduſnac.
Nem lehetzé hirtelen otalommal,
Tégy nagy gyůléſt hamar te orßágoddal,
Minden nemzetet hiuas hamarſaggal,
Ki nem iöne fenyegesd meg botoddal.
Sommaya ez legyen te gyůléſednec,
Ielenczed meg orßágodnac ezeket,
Igen veſsed nękic epeſégödet,
Ne hadgyanac mind ezekben tégödet.
Az gyůlésböl Nemöſseket el boczasd,
Az Wrakat ebédre meg tartoztasd,
Kiralyſágod az fözézben meg mutasd,
Az Wrakat io boroddal meg itasd.
Legyen kapun ſoc fegyueres Czeh néped,
Io borodat az Wrakra kößönnyed,
Kin mit kéuánß bor mellet meg ielenczed,
Mindenik.öl nagy ſommát raitoc kęryed.

Bár

Bár elõßer à Bort en reám kõßönnyed,
Negyuen ezer forintom raitam kęryed,
Az bototis bátor vtánnam veſsed,
Meg buſuloc meg nem igirem nęked.
Engem rántas ki aßtaltól haragban,
Hogy már vitetz engem czonka toromban,
Meg-fártzoloc az húß ezer forintban,
Nem ſockal tõb vagyon en tarházomban.
Nagy io keduel Király hallà kõßõne,
Az vén embert nagy ßépen meg ölelé,
Sommaiát monda hogy meg tęritene,
Imre Deakot Király hozzà inté.
Sies hamar ved orßág Regiſtromát,
Iegyezd mind ki belõlle az Wrakat,
Vármegyeket és egyeb orßágimat,
Gyűléſre feyenként hiyad azokat.
Ennec iryad napyát kis Aßßony legyen,
Gyűléſnec okát meg ęrtic mi legyen,
Ki nem iõne hitlenſég alat legyen,
Minden iõyen mert nállam kedues léßen.
Melly gyűléſnec indulattya ez vala,
Kis Aßßony napyára be gyűltec vala,
Sàntalan nép Peſt mezeyén kin vala,
Magyar, Horuát, Tót, Rátz, Olah, Sáß vala.
Egy ßeket hamar Király ot alkottatà,
Harom lépéſre garadiczat czináltatà,

Pesti Mögyes Templomban gyülés vala,
A ſéket gazdagon be vontác vala.
Trántzelokon az Király által méne,
Nagy vduara külömb külömb nép vala,
Gyülésben be méne ſékiben vle,
Nagy ſep ſóual igy lön Király beſéde.
Czendeſségben legyen minden halgaſson,
Hogy faraſztlac mindentöc meg boczáſson,
Io neuen vészem tölle ki it vagyon,
Ki it ninczen arra is gondom vagyon.
Attyám ſolgalattyát hiſzem turdgyátoc,
Fogſágunkat hiſzem meg gondoltátoc,
Kiralytoknac engem valaſztottátoc,
Minden ioual kit nektöc meg haláloc.
Soc viſſza vonás régólra köſztetöc,
Mindennec ſóloc erről meg ſünnyetec,
Ellenſég kezéből elöb ki viſlec,
Mindent igazitoc oſtor köſztetöc.
Tudom ſoc felöl ti nagy romláſtokat,
Ellenſégim égetic orſágomat,
Meg torlom raitoc nagy boſſuſágomat,
Meg épitem ti nagy puſztaſágtokat.
Rövid idön hiueim meg lattyátoc,
Az ellenſég elöt maid nem lappagtac,
Arkot házatoc környül bár ne hannyátoc,
Házatokban nagy békéuel nyughattoc.

Az

Az Innepet ſokér hatán váryatoc,
Futamoduán ruhatokban aluſtoc,
Elsősben az határban kic lakoſtoc,
Horuát, Tót, Rátz, Olah, Száſoc kic vattoc.
Czac az Iſten ne legyen én ellenem,
Nyiluán tudom hogy minden ellenſégem,
Iſten után ſemmi léſſen ellenem,
Előttetőc azen feyemet viſſem.
Ezekről nagy gyorſan vgy gondollyatoc,
Velem eggyűt minden dolgot foghyatoc,
Sükſégemkor feyenként támadgyatoc,
Hogy velem végre ſamot ne adgyatoc.
Sőt ez napon en io hiueim intlec,
Kis ſanyaruſagot moſt fel vegyétec,
Ioſágtokból kők zéggel ſegéllyetec,
Ez ſommáya gyűléſőmnec tinéktec.
Azon meg zendűle minden nemzetſég,
Meg iduőzléc és kőſőnéc ezőket,
Vigye nagyra Iſten te felſégedet,
Hogy killyeb vetheſsed ſép végeidet.
Rendel io keduel feyenként fogadgyuc,
Minden kaput négy négy forintra royuc,
Felſégednec hamar be ſolgaltattyuc,
Magunkat is ſemmiből meg nem vonſuc.
Igen hamar az orſág mind el oſlá,
Meg vrűlt erſényőc ſietnec haza,

Az Király is Templomból ki indula,
Negyuenhat Wrat ebédre hiuatà.
Soc vigsággal Wrakat Király tarttya,
Erſekőket, Pűſpekőket kénállya,
Vagyon Pap Wraknac nagy vigaſága,
Nem tudgyác aſt hogy tárſolyoc meg bánnya.
Rendel Király az Bort kezde kőſönni,
Tántz éneket nem iól kezde mondani,
Papoc nem kezdénec vigan lakhatni,
Az notayát kezdéc ők nehezelni.
Az Wrakat Király mind el ſemlele,
Egy pohár borát Kiraly kezében viue,
Orſág Mihályra előſer kőſöne,
Az bor mellet Király imeſt beſélle.
Ez bort az feyében Mihály meg igyad,
Negyuen ezer forintod nękem adgyad,
Nyolczad napra Budában aſt be hozzad,
Addig léſſen Czonka torom te házad.
Le haita feyét Mihály nagy buában,
Sugua mongya ninczen ő tarhazában,
Hallà Király riaſtà haragyában,
Hamar veſséc nyackal Czónka toromban,
Ime Mihált aſtaltól ki randitác,
Vonſác Czonka toromban hogy taſiczác,
Hátra néz hóltig kőnyőreg Kiralynac,
Mit adhatoc adoc mint io fiamnac.

Czac

Czac ne vettes engem Czonka torombam,
Meg ſartzoloc az húſz ezer forintban,
Nyóltzad náprá be hozatom Budában,
Meg hadgy ezön ninczen több én Tarházambã.
Tön kegyelmet Király Mihály kértére,
Orſágot vſteré ſmet hellyére,
Rendel az Wrakra mind bort kőſöne,
Kin mit kére kindenic meg igire.
Az Királynac lön hamar nagy ſommáya,
Nagy ſép ſockal Király Wraknac mongya,
Meg lattyátoc nem veſtem az Kartyára,
Hanem költem Orſágtoc óralmára.
Meg adom iöuendöben pénzeteket,
Ezen adom ráſom peczétemet,
Már el boczátlac mint io hiueimet,
Iſten tarczon meg feyenként titeket.

CERTAMEN REGIS AD COLPEN ET Sanctum Demetrium incipit.

QVARTA PARS.

Natus Ioannis necatur, & vinctus fertur Mathias & coronatur, Ambroſius de Gerchyen, Magnifico domino ſuo Gaſparo Drugeth de Homonna, in Hunguár condebat. Iam Polonicas & Caſimiri tentauit res, & victor

redijt

redijt, Iam ſtrennuas Arcis Sabatz debellat munitiones: hunc Veneciam vergens, arguit iam Noritiam, refrenat & Viennam.

NEm kęſéc az Király Taborban ßallà,
Nagy paranczal mindent hiuat hadába,
Porrà teßi ki marad ő hazába,
Immár megyec ßinten vagyoc vtamba.
Az ki halliya ſiet nagy gyorſaſaggal,
Seremſégben Király után hadáual,
Machomet meg vőtte Colpét nagy hatalmáual,
Sent Demetert tőreti álgyuiual.
Tißán Dunán ſoc éleſt vißnec vala,
Sietſéggel ő hadat viſi vala,
Sent Demeter is immár el kőlt vala,
Czaßár hada Colpen varanál vala,
Vala Miklós Vaida hadban Királlyal,
Loſontzi Benedec, Sılágyi Mihál,
Kaniſai Láßlo, és Bánfi Antal,
Homonnai Simon, io Paxi Mihál..
Sómi Ioßa, vitęz Bathori Iſtuán,
Gegluuit Győrgy, és Sapolai Iſtuán,
Brißlo Peter, és az Hagymáſi Iſtuán,
Sékel Thamás, vitęz Maroti Iſtuán.
Io Bot András, és Hederuári Lőrintz,
Rozgoni Sebeſtyén, és Hampo Ferentz,

Prini

Prini Istuán, és vitéz Czaki Ferentz,
Dorzi Peter, és vala Pekri Ferentz.
Ott Garai Lászlo, Patorzi Albért,
Berosztzi Istuán, és Székel Ianos vala,
Tali Iános, és Török Istuán vala,
Az Banfi Pál, és Herrzeg Istuán vala.
Az Czaszárral Király ám szembe szállá,
Ezer négy száz és nyoltzuan négyben vala,
Az viadal szent Mathe estin vala,
Harmintz két Wr egy egy Zászloual vala.
Népe Czeh fegyueres tizenhat ezer vala,
Azoknac harmintz két Zászloyoc vala,
Királlyé, az Attyától marat vala,
Az Törökök zászlót esmeric vala,
Nagy szép gyalog népe húsz ezer vala,
Ennec negyuen zászloya nagy szép vala,
Tatár paizoc viadalhoz soc vala,
György Dessput is segitségül iöt vala.
Io Szilagyi, Kanisai forgódnac,
Mindent hellyére seregben állatnac,
Nagy fel szóual Iesust ök kialtánac,
Vitez Wrac Király kerül forgódnac.
Siualkoduán két felöl indulánac,
Szántalan Pogánság Allát kialtánac,
Biztattyác az Wrac szolnac Királynac,
Kiraly nagy haraggal szól az Wraknac.

Nem vélteké engem Feyedelemnec,
Nám vgy ßóltoc nękem mint egy gyermeknec,
Meg lattyátoc maidanen mit miuelec,
Kic iámboroc vattoc aßt miuellyétec.
Elegyődéc Kereßtyén had Pogánnal,
Mattyás Király kiált olly nagy torockal,
Vitézec légyetec nagy batorsággal,
Minket Isten ma meg lát nagy soc ióckal.
Czoda hangos ßaua mint egy trombita,
Az Wrakat igen nogattya vala,
Bator ßiue vérontásra io vala,
Sőrény erős az Pogánt vághya vala.
Az vtközet reggel kezdetőt vala,
Sebős Pogán hal és hulton húl vala,
Király mellet Wrac forgódnac vala,
Az Pogan had igen meg bodúlt vala.
Tőrőkőc veßénec meg futamánac,
Machomettel sokan el ßálladánac,
S'ép hadi ßerßámot mind el hagyánac,
Sokan foglya esénec meg halánac.
Vr Istennec Király nagy halat adà,
Had vítta helyőn ő térden imád vala,
Melly Isten hatalmáual látta vala,
Illy nagy világ birót ő meg vert vala.
Rakodánac meg az nyert gazdagsággal,
Colpent, ßent Demetert nagy hatalmáual,

Meg

Meg tőré meg vene nagy viadallal,
Soc foglya eſéc ott is nagy gazdagſaggal.
Epiteté az két Váraſt erőſsen,
Egy falkát ott hagyà Király népében,
Deſpot Iſtuánt hagyà erős Colpenben,
Hogy ßolgállyon és vigyázzon az vegben.
Taboráual Király haza indula,
Futakról az Wrakat el boczátà,
Nagy ßép ßóual az Wrakat meg áldà,
Egyheyoc ſincz, Iſtennec halát adà.
Vduaráual, ömaga ßép hadáual,
Király Budába ßállà nagy vighſággal,
Ez orßágban imadnac ohaitáſsal,
Iſten Kiralt ßereſse tőb ſoc iőckal.
Iuta Poſomból György Prepoſt Királyhoz,
Felföld könyörög latnà orßagához,
Német mia ßegény nyomorultakhoz,
Közel fekßic Német tábor Poſonhoz.
Nagy haraggal György Prepoſtnac aßt mő-
Elégh eddig, ſies hamar Poſomba, (da,
Hólnap induloc léßec enis vtamba,
Meg kereſem rontoim orßágomba.
Czac hamar ſiete Király kéßüle,
Közel valo Wraknac el izene,
Mindenic Wr hamar melleye iőne,
Peſt mezőn Táborba dobot vttete.

Tabora az vton nęki gyűl vala,
Rozgoni Sebestyén hadnagya vala,
Német tábor Posonhoz közel vala,
Romai Czaßar képe Hanz Groff vala.
Vagyon Német kárttya kotzka iadzásban,
Igen láknac, éßnec ißnac hainálban,
Hiuős vagyon sokan búttac ßalmában,
Vala ßinten ßent Lukáts nap tayában.
Sóskuti György elől iaroban vala,
Kęt ezer Louagnac Hadnagya vala,
Soc nyeluet György, Királynac küldőt vala,
Kikből Király mindent meg értőt vala.
Fene ßóual Király Györgynec izene,
Ne tartoznéc sietne menten menne,
Mihelt iútna ottan ostromot tőnne,
Semmit nem mulatnà ő is ot lőnne.
Elől iarót Német straſa hogy látà,
Straſa hirt tőn, à Tábor meg zaidula,
Elés ßekér tétoua meg indula,
Dobot vténec Fegyuert zörgetnec vala.
Riualkodéc elől iaro ßaguldua,
Tábor kaput erőssen meg ostromlà,
Rusit György Posomból hamar el iutà,
Mind az kęt György vannac erős ostromba.
Tabora Királynac hamar érkezéc,
Louagh, gyalog erős ostromnac eséc,

Igen

Igen ſönec két felöl halnac vénnec,
Tabort meg gyutác ſoc ſekerec éghnec.
Vég oſtromot Király igen kiáltya,
Ómaga is oſtromon igen ví vala,
Kegyetlenül Tabort körül vitattya,
Nagy ſoc kaput Taboron gyalog nyitá.
Reggel erös oſtrom kezdetet vala,
Dél vtan immáran Egy ora vala,
Kemény oſtrom tartá ſoc nép meg halá,
Király hada Táborba be rohaná.
Meg bodultac Németec futamánac,
Igen vaghyác Magyaroc ſiualkodnac,
Soc ezert bennec fegyuerrel le vagánac,
Nem ſokan hir mondóc elſzalladanac.
Az Hanz Groffal ſoc Németet fogánac,
Király hagyá köz foglyot le vághyanac,
Sürö kúttyát Taborban fel gyútczanac,
Soc fö Nemetet tüzben be hanyánac.
Tud meg okát, Király mongya az Groffnac
Tüzzel fizetöc en az koborlóknac,
Ha égetöc mélto tüzben hallyanac,
Ha elſzalatz mond meg Német Czaſárnac.
Iára Király ott is nagy nyereſéggel,
Bécz orſágot dulatá nagy égetéſsel,
Mindent ölet nem gondol ſemmi rendel,
Az kölczönt igy ada Király meg ezzel.

Adà hálát az Menybeli Istennec,
Örül vigad nagy sép nyereségeknec,
Gazdagsága öregbül vitézinec,
Terénec nagy vigan haza iövénec.
Soc panasz érközéc hamar eleiben,
Haborodéc meg busúlt elmeiében,
Nem nyughatéc Despot Istuán Colpenben,
Seremi Rátzoc mia vagyon veszélben.
Erre Király követöknec felele,
Nám nem sárathat louagimnac veritéke,
Gyalogimnac el kopot talpa bőre,
Lattyátoc immáran maid iöttünc Télre.
Tudom vagyoc Király, azért meg leltec,
Vér hullásom sem erös Telt nem nézec,
Induloc minden segitséggel lészec,
Meg ótalmazlac nyomorúlt szegényec.
Czac hamar Budáról meg Pestre kele,
Louag, gyalog Hagnagyokat be gyüte,
Kés hadát soc sép szóckal el késite,
Hadánac beszédét Király igy kezde.
OEn azon kérlec szerelmes vitézim,
Munkát ne sannyátoc en io hiueim,
Eggyüt vitézködgyünc en io Nemzetim,
Ti leztec végre is az en barátim.
Raita kérlec meg ne haborodgyatoc,
Lattya Isten szánom mint fárattatoc,

Lám

Lám en is veletőc eggyűt fáradoc,
Haßnos faratſagot meg ne vnnyátoc.
Olly io ßerenczénc volt minden igyűnkben,
Hirűnc vagyon ez főld kerekſegében,
Kęt Czaßárt meg vertűnc ez eßtendőben,
Kit egy Király ſem miuelt mi főldűnkben.
Nemeſsec kic vattoc mind wrrà téßlec,
Kic paraßtoc vattoc meg nemeſitlec,
Minden iauaimat adom tinęktec,
Dobot vſetec vgymond ereggyetec,
Az Doboc Trombitác meg zőndűlénec,
Nagy ßép zaßlokat mind meg ereßténec,
Soc Taraßk, Algyúckal Dunán eueznec,
Nagy faratſággal mind el eredénec.
Tőn nagy paranczoláſt az nagy Wraknac,
Hogy leuele latuán mind indullyanac,
Gyorſan vgy iőnénec mint ha vínánac,
Immár megyec ßinten vtamban vagyoc.
Wrac hallác nágy gyorſan eredénec,
Király vtán ßép haddal ſieténec,
Bacz megyéből Seremſegben érénec,
Ott nyugalmat adà Király népénec.
Rátz orßágra Silagyit el boczatà,
Tűzzel vaſsal igen meg pußtitatà,
Egeß Bolgár orßágot el rablatà,
Sántalan Rátzot Kiraly le vagatà.

Az

Az Király Boznába hadát el inditá,
Feyérvárból nagy Algyukat hozatá,
Kit Czaßártol Király Attya nyert vala,
Erős laitza várat Király meg ßállá.
Mint hogy Nyárban ßép meleg vdő vala,
Serenczeye minden dolgában vala,
Erős laitzát igen lőueri vala,
Eiyel nappal lőués nem tágúl vala.
Buſulnac Törökec ben az lőuéſtől,
Vártát nem ohattyác ſoc kő dőléſtől,
Segitſéget nem várnac Machumettől,
Mert iol tudgyác mint tart Mattyás Királtól.
Ronta falát környül laitza varának,
Egy erős Tornya fen laitza varának,
Tornyat hiyác Horuát nyeluen Zolatimnac,
Az teteyén nagy ßép Zaßlóc lobagnac.
Olaß vala Pattantyuſa Királynac,
Meg fenyité véget érye Toronnac,
Algyús hallá hamar eſséc álgyúknac,
Igazita Algyukat mind Zolatimnac.
Soc Algyuc ki ſülénec Tornyot talalác,
Nagy réßc el dőle erős Toronnac,
Zaßlóc Törőckel kő kőzzé forgánac,
Allo ſeregben kitől ſokan halnac.
Irtac ezer négy ßáz és hatuan nyoltzban,
Sent Kelemen napyán lőn meg ßallásban,

Tizen

Tizen harmad napig tőré buuában,
Sent Miklós eſtin vala már délkorban.
Vala ſőrnyű tőréſe az Iaitzánac,
Király oſtromot kialtat hadánac,
Louag gyalog kéſſül deréc oſtromnac,
Tőrőc, Rátz ben kőſtőc meg haſonlánac.
Siualkodnac környűl Ieſuſt kiáltnac,
Kőſtőc Király mindent nogat vinánac,
Sőt egy Záſſlót tőuel fel forditánac,
Várból Királynac hamar ſót adánac.
De az Király ſauokat meg ſem hallà,
Erős oſtromnac Várban rohanánac,
Soc vitęz Pogán viuásban meg halánac,
Sokat bennec vitęzec meg fogánac.
Ezőn Király Iſtennec halát adà,
Mindőnnel tęrden álua imáttatà,
Hogy Pogán bottyát Iſten kezében atta,
Gazdagſágot Király nagyot nyert vala.
Gerendáckal és nagy hánt rakaſsockal,
Iaitzát épiteté minden ſerſámmal,
Kis Karáczon napyán az nagy Wrackal,
Budában be ſállà nagy vigaſsággal.
Háza gazdagſággal őltőzue vala,
Mert nagy ſépſéget hadakban nyert vala,
Nagy vduara kűlőmb kűlőmb nép vala,
Hadát le ſallitta nyugottya vala.

Eorúl vigad nagy Wrackal Budában,
Soc vendég nép kezde iöni vduarban,
Mind két Czaßár tőle rőtteg hazában,
Várat, váraſt épitet határiban.

Rettenetes Tél, olly nagy hó lőt vala,
Egymáſt hoból ßomßédſág aſsác vala,
S3ent György napig az hó mint tartot vala,
Nyárban nagy bőűſég mindenben lőt vala.

Czodálkozic minden nép ßerenczeyén,
Iſtentől adatot nagy bölczeſégén,
Olly nagy Arviz lőt vala S3eremſégben,
Harmadeuig nagy Arviz Nyárban Télben.

Hazában S3eremſég lakic bekéuel,
Nagy víztől Törőc nem mehet végekben,
Végec bíznac Mattyás vitęzſégében,
Mert hada kéß mint húzot ly kezében.

Imè Töruént nagy octauát inditá,
Ömaga is az Töruénben vl vala,
Hamiſnac haladéc nem léßen vala,
Aßt mingyaráſt kapyác búntetic vala.

Igaz itiletőt tétet mindennec,
Nincz válogatáſsa ſemmi ßemélynec,
Nagy ßép moddal mindenec meg bekélnec,
Soc baborúc mind le czendeßedénec.

Ezön czodál Világ biro két Czaßár,
Hogy egy Iffiu közöttöc elsős Király,

Első

Első estendeyében ő hadával,
Mind két Czaſárt meg verte hatalmával.
Nagy iò ſűuel vannac Wrac-Mattyáshoz,
Kic halgatnac mint ſerelmes Attyokhoz,
Mit paranczol io keduel kéſec ahoz.
Ellenſég ellen orſág ótalmához.
Mindőnben nagy ſerenczéye Királnac,
Gazdagſággal Bányác nyilatkozánac,
Bányáſoc nagy ſoc Aranyat talalánac,
Hogy nem ideyőkben tőb Királlyoknac,
Az Bornac, Buzánac bőczi nem vala,
Mindenféle barom bőűſéggel vala,
Póroknakis ſoc Arany pénzőc vala,
So feyér és Vaſis ſikeres vala.
Gazdagſága nagy Wraknac Arannyal,
Környűl valo nemzet néziczudáual,
Szép orſágit Király ſerenczaiaual,
Meg áldotta Iſten népét ſoc iőckal.
Nagy ſoc vgye dolga ez vdő kőzetben,
Irtac ezer négy ſáz és hatuan egyben,
Egy gyűléſt tétete Király Szegedben,
Wy vduarban mindent hirdet gyűlésben.
Im az gyűlés Pinkősd maſod napyán vala,
Szent Demeter Templomában ben vala,
Király magas ſékben gyűlésben állà,
Minden halgatnà orſagánac ſóla.

Faratſagát ki ki moſt meg boczáſsa,
Gyűléſűnket az Wr Iſten meg álgya,
Mit végezűnc véghőz vigyűc aßt adgya,
Legyen Mennyei Wrnac akarattya.

Immár vagyon négy Eßtendei annac,
Hogy Királlya vagyoc Magyar orßágnac,
Nagy kiſsebſég nękem ti Királytoknac,
Hogy nem vagyoc Wra Coronatoknac.

Coronámat ingyen ſem emlitőc,
Talám Frideric Czaßárnac engettétec,
Vagy ninczené Feyedelmetőc nęktec,
Ha ſemmit nem fog vala ßép beßédtőc.

Orßágomban minden nemzet kéßűllyen,
Sent Iuán hónac maſod napyán it legyen,
Iſtennec hatalma pattantyúm legyen,
Előttetőc léßec ſenki ne féllyen.

De ez akaratom iroc Czaßárnac,
Coronamért megyec ő Tarhazára,
Tűzzel vaſſal támadoc orßagára,
Algyút vißőc keritet Varaſira.

Orßág hallà nagy zőngéſsel kialtya,
Sołgalunc Felſéged bizony meg láttya,
Ha annac nem ál mint Felſéged kéuánnya,
Kéßec vagyunc feyenként halni raita.

Meg áldà orßagát mind el boczátà,
Budában az Király ottan be ßállà,

Fride:

Friderikнec egy leuelet iratà,
Király leuelében ítua ez vala.
Irom felſégednec ßolgalatomat,
Ha véßöd, böczülöm méltoſagodat,
Tudom Iſtentöl te hiuatalodat,
De kár hogy el feleitötted magadat.
Nám iól tudod Czaßarſág valtozaſát,
Nagy hitre önękic fogattataſát,
Ótalmazza Kereßtyén orßágokat,
Töruényébe tarttya az Kirallyokat.
Orßágom ótalmát töled nem várom,
Ötalma magadnac ſem lehetz tudom,
Az Mennyei Czaßár ótalmam botom,
De hogy Coronámat tartod aßt bánom.
Söt ha közöd vagyon en Coronámhoz,
Löy közelb en Coronám orßagához,
En is közelb megyec Czaßarſágodhoz,
Meg láttyuc ßerencze à kinec mit hoz.
Vennéd orßágommal ßolgalatomat,
Intlec küld meg nękem en Coronámat,
Mert meg kereſem erötte házadat,
Meg nem lelöm többé Czaßarſágodat.
O Budáról az Tót Ianos Piſpöckel,
Es Kaniſai Láßlót ez leuéllel,
El boczátà öket ßép tanitáſsal,
Sembe lönec Wrac Fridericuſsal.

Gonoß neuön Czaßár az leuelet látá,
Köuetöket igen meg pirongatá,
Az Coronát hogy birná nem tagadá,
Haragyában illy leuelet iratá,
Aßt irod hogy ßolgálß Czaßárſagomnac,
Böczülötöt téßez méltoſagomnac,
Rendit Menyből tartod hiuatalomnac,
Másfelől irß leueledben bolondnac.
Sőt emlekößtetz te fogadáſomra,
Nem fogattam Coronát meg adaſra,
Köteles vagyoc az te ótalmadra,
Nám temagad nem kénßeritez arra.
Penig közöm vagyon te Coronádhoz,
Idöuel közel megyec Orßágodhoz,
Nem vagy barátom hogy iönél házamhoz,
Mert ha iöß ßerencze nęked gonoßt hoz.
Az te ßolgalatod nęlkül lehetec,
Az Coronát meg ſem küldöm tenęked,
Bár házamat ha bánod meg kereſsed,
Többé méltoſágom bár meg ne lellyed.
Rakodánac Köuetöc indulánac,
Mattyás Királhoz Budára jutánac,
Király meg ęrté leuelét Czaßárnac,
Hadat hirdet paranczol orßagánac.
O Budanál ſatorit fel vonatá,
Kęt hellyön az Dunát által hidlatá,

Nagy

Nagy ereyét vizen földen inditá,
Somi loſat Kaniſait valaßtá.
Dúlua égetéſsel elől iaróban,
Rőzőnig fel ßagulgyatoc vtamban,
Senkinec ne keduezzetőc dolgomban,
Menten megyec vtánnatoc Taborban.
Rút égetéſt öldökléſt duláſt tőnec
Soc Tarhazát vtokban fel törénec,
Várat Váraſt pußtán ſokat lelénec,
Kikből Király előt mind ki ßökénec.
Vannac erős Váraſoc ő vtában,
Tartományoc vannac égés dulásban,
Mattyás Király hada nagy gazdagſágban,
Soc fő fogoly vagyon ő Taborában.
Győzne Iſten ki aßt meg ielenthetne,
Melly nagy kárt az Német nemzet ßenuede,
Rezőn mezőn Záſlo tőuét fel vte,
Az Wraknac Király hittel beßélle.
Ennet addig Záßlomat ki nem véßem,
Mig nem è Tartománt Tűzzel el veßtem,
Raita lako népet mind meg őletem,
Coronámért megyec à hól meg lelem.
Tuttára vala már ez Német Czaſárnac,
Wrac, Váraſoc, Hertzegőc mind irnac,
Látod nagy veßedelmét orßágodnac,
Coronayat kűlgyed meg az Mattyáſnac.

Haila

Haila Frideric Czaßárnac ßůue ezőn,
Fogſágban fő fő népe Kiraly kezében,
Pál Papáual erről ßola kőz hellyen,
Minden iót végezénec ackor ketten.
De Pál Pápa ßóla Fridericuſnac,
Iſten ßerént ßoloc mint io fiamnac,
Látod diadalmát raitad Mattyáſnac,
Ne keuánd veßedelmét orßágodnac.
Ez nem titoc mind ez világ iól tudgya,
Tőrőc Czaßárt meg verte ſanyargatta,
Czaßárſágod eßt io fiam ne bánnya,
Hanz Groffal ſoc fő népedet fogua tarttya.
Hadát tudod moſt is ben orßágodban,
Földed vagyon rőttenetes romlásban,
Azért iobé ha reád iő házadban,
Mit haßnál Corona ackor markodban.
Oka te vagy minden veßedelemnec,
Nám iámborul ßolgál Kereßtyénſégnec,
Iſten vtán paiſa mi földůnknec,
Es rontoya az důhős Pogán népnec.
Meg ad átoc alat te az Coronát,
Im izenőc arra birom az Királt,
El véßi földůnkből meg důhőt hadát,
Végezénec meg kůldéc az Coronát.
Olly nagy tißteſséggel Coronát foga,
Tęrdre eſéc ßép ßóckal halát adà,

Két

Két Gardinált kic meg hozác iól tartá,
Nagy hadát vérontáſtól meglaſsitá.
Nagy örömmel Budába be ſallánac,
Ezer négy ſáz hatuan négyben iránac,
Io Mattyás Királyunkat coronazác,
Soc vendég orſágbeliec meg áldác.
Nám egy hire hamar iutá Királynac,
Töröc Czaſár töri falát laitzánac,
Királlyal nagy Wrac mind indulánac,
Machumet hallá iöuéſet az Mattyáſnac,
Az Machumet olly igen meg budulá,
Nem várá ſomſédgyát hogy kezét foghya,
Sátorit hadi ſerſámit mind oda hagyá,
Kickel Király laitzát meg takartatá.
Io Iſtennec az Király hálát adá,
Illy nagy győzedelemmel Iſten látta vala,
Hire előt illy nagy Czaſár fút vala,
Nagy nyereſéggel Budában be ſállá.
Nagy haraghya lőn Királynac Molduara,
Iſtuán Vaida fart vetet az Királra,
Soc Törökőt hozot Vaida Molduara,
Király haddal méne Iſtuán Vaidára.
Hazug álnac Pogán az ő dolgában,
Király ſállá Molduaban egy Banyaban,
Egyel nyugſic farat népe Taborban,
Iſtuán Vaida ra vte éiſelkorban.

Vaghyác lőuic ſiualkodua Taborát,
Meg viuác Olahoc rayoc az Banyát,
Király hallà ottan vttete Dobyát,
Nagy fel ßóual nogattya Magyarokat.
Vad oroßlán módra riualkodánac,
Olahokra Magyaroc rohanánac,
Soc népe meg hala Iſtuán Vaidánac,
Nyereſéget Iſten adà Királynac.
Nagy hire teryede miod ez világban,
Soc nemzetőt meg győzet viadalban,
Podebradi György Király Czeh orßágban,
Eretnekſég nagy támadà Pragában.
Gongya eſec Romai Pál Papanac,
Mint álhatnà ellene az Huſtoknac,
Friderickal Mantuaba ßallánac,
Ez dolgokról izenénec Mattyáſnac.
Verye meg és haicza czac meg Huſtokat,
Gyamolicza Romai ßent Egyhazat,
Ő feyében téßic Atzél coronát,
Nęki adgyuc Moruát és à Sleſiát.
Az kőuetőc Királyhoz el iutánac,
Nagy tißteſséggel mindent meg mondánac,
Drága ßép aiándekokat adánac,
Király dolgán azoc czodálkozánac.
Reggel más nap Pal Peter napya vala,
Eiyel Király hadanac izent vala,

Az

Az had közel Pesthöz falukon vala,
Hainálkorban Pest mellé iöttec vala.
Czodalác köuetöc reggel hogy latác,
Illy nagy haddal hertelen késsen vannac,
Seregben Doboc Trombitác harsognac,
Duna mellet Morua felé mozognac.
Ott köuetöc Királytól buczuzánac,
Frideriknec, Pál Papánac solánac,
Soha földön illyen Embert nem láttac,
Maga terméseti mint az Mattyásnac.
Nagy röttenetös személlye, vduara,
Székben vlue köuetséget halgattya,
Nagy haraggal választ iót tön varába,
Király módra minden lön szalásunkra.
De haynálban más nap nagy Dob szót hal-
Ki tekinténc hát mar mind késsen vannac, (lanc,
Louag gyalog nagy seregöc indulnac,
Nagy ágyukat soc Taraszkot vontatnac.
Eleiben soc fö népec iönénec,
Nagy tiszteséget Királynac tenénec,
Király vduarloi el készülenec,
Minden tarcz nélkül igy el eredénec.
Batorságát Czaszár és Pápa hallác,
Isten vagyon vélle rola aszt mondác,
Király dolgán igen czodálkozánac,
Io valaszat köszönéc mint sioknac.

Az Király Moruába hamar be ſállà,
Soc Váraſt Varakat ő el rontatà,
Sleſiát és Slaſaniát dulatà,
Czeh orſágban az Huſtokat vagatà.
Tudós bölczeket vęle viſel vala,
Kit fegyuerrel kit igirettel hait vala,
Io réſz Czeh orſágnac meg hóldola,
Alamotzban meg coronáſtác vala.
Igyekőzéc hét Eſtendőt Huſtockal,
Podebradi Györgyel az ő Ipáual,
Eggyűt hadakozic az ő hadáual,
Ianos Erſec el arula tárſiual.
Az Királynac hiuei eſt meg irác,
Wrac Kaſmirt nagy erőuel be hoſtác,
Nittra várat nęki kezében attác,
Azon vannac hogy őtt meg Coronazzác.
Meg buſala Czeh orſagból indula,
Nittra kőrűl Lengyelőkre indula,
Ki nem ſalathatà az mind meg halà,
Nittrából Kaſmir éiyel el ſalladà.
Puſtaſagát földénec igen ſánà,
Szép haddal Kinczttarto Iſtuánt boczatà,
Igen meg fenyitté és paranczola,
Lengyel orſágban boſſuyát állanà.
Olly haraggal iár ben Lengyel orſágban,
Mindent éget, töret, ölet vtában,

Kaſmir hallà, gyůle, ßállà Taborban,
Iſtuán kit megirà hamar Budában.
Lengyel, Tatár, Mazúr, Mußka, Pruß vala,
Iſtuán viát Kaſmir Király megállà,
Kaſmir hadát mihelt Mattyás meg hallà,
Nagy ſietue hada ván indula.
Olly hamar Kinczt artóhoz Király iutà,
Kit Lengyel had czac ingyen ſem vár vala,
Lengyeleckel à Király ßembe ßállà,
Erős hartzon ſoc fő Lengyel meg halà.
Nagy ſoc foglya eſéc hamar Kiralynac,
Eléſét el fogà Lengyel tabornac,
Hagyà Király kőß foglyot ne foghyanac,
De mindent iob felől artzúl vághyanac.
Iegyezue ők vgy el boczáttaſsanac,
Mikor moſdnac eßekben iút mondhaſsác,
Mattyás Király hadát ők kőzel lattác,
Azok is hiheſséc kic tőlec hallyác.
Czodá igen Lengyelec veretének,
Mattyás Kirallyal ßőrzésben eſének,
Erős kőtéſt bekeſségről teuének,
Kit iámborul ők be tellyeſitének.
Az kęt Király kőßtec igazodánac,
Faluyában Wrac el be ßallánac,
Mattyás Királynac konyhákat gyutánac,
Kaſimir Királlyal ők vigan lakánac.

Soc hadi ſerſamán Mattyás Királynac,
Lengyel Wrac vgyan el álmelkodnac,
Soc ſép arany, kőuén igen czodálnac,
Aſuerushoz Magyarok haſonlítnac.
Egy leuelet hozánac azonkőzben,
Egy wi Várat Feyérvár ellenében,
Tőrők Czaſár rakatot erőſségben,
Sabatz neue Szerem vagyon veſzélben.
Taborának ottan dobot vttete,
Kaſimirtól buczuzéc Király erede,
Szent Simon napyára Segedre ére,
Tiſa mellet Király mind alá méne.
Czoda nagy veſzélben Király hada vala,
Mert nagy erős idő rayoc indula,
Tiſa, Duna vize be fagyot vala,
Erős hidegtől ſoc ember hólt vala.
Az Sabatzban iőuéſét érzic vala,
Arka vizzel teli be fagyot vala,
Szent András napyán el iutá meg ſallá,
Ezer négy ſáz hetuen őtben lőt vala.
Sőrnyen kezde Sabatz Várat lőtetni,
De az Algyús ritkán kezde találni,
Király látá igen kezde dorgalni,
Mi oka hogy port s golyobiſt igy veſzti.
Illyen álnac Pogán az ő dolgában,
Ezer forint minden eſztendő ſamban,

Iakab

Iakabnac iár Czaßártól alatomban,
Király Olaßnac ßóla nagy haragban.
Meg lásd Iakab ha te ßánod Sabatzot,
En maid kettő törötem tetágodat,
Az álgyuban tollyatlac te magadat,
Meg találom en maid veled Sabatzot.
Igen meg iyede Iakab hogy hallà,
Az álgyuhoz eſéc igen talalà,
Mindönickel Sabatz várát talalà,
Sértelenül falát Baſtyayát rontà.
Rettenetes Király oſtroma vala,
Eiyel nappal hatod napig vitatà,
Király be rohánà ſoc Töröc halà,
Nagy gazdagſágot Várból ki hordatà.
Im nyereteg köſſ két hordokat hozánac,
Kin peczetöc vala Velentzéſöknec,
Szamßérig nyilackal rakua valánac,
Kiraly látà eſt monda az Wraknac.
Tudgyátoc Velentzéſöc fogadaſát,
Hogy czac nękem tarttyác hű iamborſagát,
De lám ſemmi nép nem állya meg ßauat,
Ez nyilaknac bizony meg veßem árát.
El hányatà földig Sabatz kőfalát,
Egetteté töből Sabatz rakaſát,
Peter Gaßßára indita fel hadát,
Hogy meg bünteſse Velentze Váraſát.

Nagy

Nagy hamar hire lőn ebben Várasnac,
Rőttenénec, rola tanáczkozánac,
Hußonnégy Vén ßemélt válogatánac,
Királyhoz Taborban kic boczatatánac.
Termetőc vénséggel igyenlő vala,
Sép feyér ruháyoc, ßakáloc vala,
Tęrdre Király előt le estec vala,
Illy nagy ßép kőnyőrgéssel ßóltac vala.
Az Wr Isten az ki vagyon Menyekben,
Az viseli felségődet igyében,
Es ez földet atta az te kezedben,
Ostora vagy Istennec bűntetésben.
Velentzénec dolgát felséged ęrti,
Tengerőkőn ő életit keresi,
Némellyűnket az víz meßße el veti,
Kit vizben veßt, kit Pogán kézben vißi.
Igen kár ki v́tfelőn Borsoyát veti,
Ki ot megyen vélte aßt ki nem tépi,
Néha gazda czac maguát sem veheti,
Felségődet tudgyuc hogy eßt iól ęrti.
Tudgyuc te felséged ellen vétkőßtűnc,
Hordón látta felséged peczétűnket,
Alázua kőnyőrgűnc ez nagy vétkűnket,
Meg boczássad, vegyed mi hűségűnket.
Ritkán vagyon olly ember ez világban,
Ki ßokot sokat adni sommayában,

Czac

Czac békéuel marathatnà házában,
Illy nagyot hoz kételenſég világban.
Ez az oka mi nagy fizetéſünknec,
De könyörgünc Iſtenért felſégednec,
Tégy kegyelmet nyomorult özuegyeknec,
Szegény áruáknac törödöt Vénöknec.
Sőt más ellen ótalmunknac reménlünc,
Mi egymáſon mi lehet ſommat ſedünc,
Felſégednec kit Budára be viſſünc,
Hitöt hűſegünkről wiyonnan téſſünc.
Ezön Király ſüue igen meg eſéc,
Mert nagy igaz mint az Vénöc beſzélléc,
Az Királytól lön nękiec kegyelmec,
Kőuid ſoual lön illyen feleletec.
Téſzem az io Iſtenért eſt veletec,
Igaz legyen mire nękem feleltec,
Szent György napig engem Budán meg leltec,
Ottan válaſt téſzec mindenről nęktec.
Vidulánac Olaſoc buczuzánac,
Az Királlyal ſép hadac indulánac,
Ez orſzagban nagy vigan be ſzállánac,
Vdő muluán ſzent György napra iutánac.
Iöuénec Velentzéſöktől Budában,
Egy Töröc köuet is iutà azonban,
Soc vendég nép az Király vduarában,
Az Töröket hiuatà be az várban.

Czoda módgya kővetſég halgatásban,
Séki magas öltözue gazdagſágban,
Kővetſégöt nem halgat ő házában,
Iuta kővet eleiben azonban.

Törökec mind ſép rendel meg állánac,
Fey ők haitua ſoc ſép iót mutatánac,
Sola az Wraknac hogy halgatnánac,
Ő ne lenne oka ha romlanánac.

Ottan Czauſ kővetſégöt el kezde,
Győzhetetlennec az Czaſart neuezé,
Czauſt meg riaſta maſut kezdene,
Igazat mongy mert aſt nem izenhetne.

Rendel kővetſégét meg azon kezde,
Király meg haraguéc igen riaſta.
Medue módra ſeme vérben fordula,
Aiakát harapà vére czordula.

Raita Czauſ látà vgyan el hala,
Többet à Királynac ſólni nem tuda,
Nadrágból meleg ſós viz ki fakada,
Más dolgát is ő el boczátta vala.

Eſt hogy látà Király el ki tzogatà,
Gazdayánac Parlagi Györgynec hagyà,
Az ſálláſon mint egy foglyot tartanà,
Negy eſtendő mulua haza boczátnà,

De Olaſ kővetöc elő állanac,
Drága Criſtal poharſéket hozánac,

Nagy

Nagy ſép ſóckal be mutatác Királynac,
Király meg ſem kőſöne Olaſoknac.
Imè tőlőc az luegőt el fogác,
Király hagyà hogy Pohárſékre raknác,
Olaſokat az ebédre be hinác,
Titkon Király meg hagyà két iffiaknac.
Im harmad tál étket mikor el hoznác,
Pohár ſéknél ketten őſſue kapyanac,
Vſtőc vonua egymáſt artzúl czapdoſác,
Pohár ſékre dőlly enec el taſiczác.
Történek el Criſtált padimontomon,
Harmad tál étec hogy volna aſztalon,
Iffiac ketten egymáſt ragadác torkon,
Poharſéc zőndűle padimontomon.
Imè Criſtál zőndűle mind el töréc,
Az Olaſoc nagy ſommára bőczűléc,
Király ſóla az czerepét ki vetnéc,
Törő állat czerepe ſem io ennec.
Aſztalt kapác meg hellyére állatác,
Szép arany kupáckal gyorſan meg rakác,
Keués muluán iſmegh azonként iffiac,
Meg őſſue veſſénec egymáſt forgattyác.
Meg az Pohárſekre ketten dőlénec,
Pohárſék el dőle kupác törénec,
Király monda kupác fel ſedetnénec,
Noha törőt czerepe is io ennec.

Soc vigaſsággal lőn Király ebéde,
Harmad napon Olaſs kővet kőnyőrge,
Hazól iőyőn Király nękic izene,
Ezzel kővet Velentzében be méne.
Tanáczokban bőlcz Olaſsoc meg ęrtéc,
Hogy Királynac nem kel vęg aiandéc,
Drága arany Pohárſséket ſserzénec,
Ki mellet nagy ſsommát iſmeg küldénec.
Rővid időn meg Budában iutánac,
Czűg az kezőc nagy ſsépſséget hozánac,
Hazól iőttec io válaſsſsal iaránac,
Király hűſségében hóltig állánac,
Egy réſsét Czeh orſságnac Mattyás birya,
De iob réſsét Podebradi György birya,
Podebradit az Pápa meg átkoza,
Hogy Vikleff Ianos ſsectayát tartanà.
Nám egy vitęz fia Victorinus vala,
György nagy néppel fiát fel támaſstotta,
Aſst erőſsen nęki meg paranczolta,
Fridericuſsra Béczet hogy meg ſsallya.
Nagy erővel Victorinus el iutà,
Bécz varaſsát az Czaſsárra meg ſsallà,
Nagy ſserelen Béczet tőre vitatà,
Czaſsar rőttene Mattyáſsnac iratà.
Vegyed kęrlec Attyafiuſságomat,
Tudom kárát miattam orſságodnac,

Meg

Meg fizetem en te Kiralyſágodnac,
Hittel fogadlac en Attyámfianac.
Azon kęrlec hogy moſt mindent el feleicz,
Illy nagy ſükſégemben engem meg ſegicz.
Az Romai ſent Egyházat gyamolicz,
Ez nyaualyámból engem meg ſabadicz.
Semmit nem mulatà Király kéſůle,
Nagy erővel ſegitſegre ſiete,
Victorinus hallà igen rőttene,
Bécz alól el ſállà Moruába méne.
Az Király el iutà Bécznél meg ſállà,
Czaſár Mattyáſt olly nagy vigan fogadà,
Harom ieles dolgot végeſtec vala,
Kiről leuél kőſtőc hittel kőlt vala.
Ra támadáſt egymáſra egyfél ſe tenne,
Az orſág karáért ſázezer Arany lenne,
Czaſár aſt kęt eſtendőben le tenne,
Ötuen ezerét mingyárt meg fizetne.
Czaſárnac egy Hugát Királynac ſerzéc
Beatrix Aſſonnyal Király eskűuéć,
Attyafiuſagokat erősitéc,
Ez harmadic végezés lőn kőzőttőc.
Im az Victorinus Taborban vala,
Fridericus azon igen fél vala,
Hogy ha Mattyás Király haza indulna,
Victorinus ottan reya rohánnà,

Soc ſép ſóual az Királt arra bira,
Hogy hadáual menne Victorinuſra,
Verye meg aſt mennyen be orſagába,
Foglallya az Királyſagot Pragába.
Sőt meg en is veled adom népemet,
Vgyan biryad őket mint tieidet,
Ha tőb nép kel meg többitem népemet,
Mert vgy tartlac mint édes gyermekemet.
Az Király nagy haddal ottan indula,
Hamar Victorinuſsal ſembe ſallà,
Victorinus igen meg rőttent vala,
Erős helyre magát be álla vala.
Batorſága nincz igyére gondola,
Alatomba Friderikhőz boczatà,
Hamar vèle bekeſségre ment vala,
Semmit ebben az Mattyás nem tud vala.
Az Királlyal Czaſár népe melly vala,
Czaſár hamar viſſa hiuatta vala,
Haraghyában Király haza indula,
Erős duláſt Czeh orſágban tőt vala.
Czac hamar az kőtés kőſtőc meg bomlà,
Mert Frideric ſemminec meg nem állà,
Podebradi Győrgy Fiaſtól meg halà,
Czeh Királyſág az Mattyáſra maradà.
Hoza Beatrix Aſſont haza Budába,
Czac fortély nem eſéc raita ýtába,

Mert

Mert Friderie meg ſeſeté vtába,
Hogy ſakmánt tétetne Király iauába.
De hamar tuttára eſéc Királynac,
Eleibe ſiete Matkayánac,
Nem telhetéc kedue Fridericuſnac,
Igy halálà meg iotetét Mattyáſnac.
Eſmet kőßtec frigy leuelet ßőrzénec,
Soc ideig bekeſségben leuénec,
Király hadat hirdete ő népénec,
Hogy hazára mennyen az Machumetnec.
Báczmegyében Kiraly Táborba ßállà,
Szántalan ſoc hadi ßerßáma vala,
Huſßár, gyalog és fegyueres nagy hada,
Eßt Machumet kimáltal érti vala.
Ezőn Machumet igen meg rőttent vala,
Hadáual az Király Szeremben iura,
Poſtàn az Királynac meg irtác vala,
Hogy Frideric Czaßár Poſont vitattya.
Lás melly igen Király ezőn buſula,
Machumet kőuete iőrten iő vala,
Frigyet-io hit alat ő kőuet vala,
Machumettel Király frigyet tőt vala.
Lám az Frigyben kőßtőc igy végezénec,
Iraſsanac meg határban az végec,
Annál bellyeb egy felől ſe mennyenec,
Erről kętfel hit leuelet véuénec,

Az vége

Az végeket mind kętfelől be irác,
Peczét alat aßi egymáſnac iktatác,
Az Törökec ezen hálát adánac,
Mert ez lőt dolgokról bizonnyal irnac.
Törökőc Király indulattyát hogy hallác,
Minden kinczét Czaßárnac vizre rakác,
Siriaban Tengeren túl ßallitác,
Föld népe fút az fő népec bodultac.
Mihel latà Király Czaßár frigy leuelét,
Fel emelé Eghben az ő kęt kezét,
Tudoia vagy Iſten látod ßűuemet,
Hogy nem ßomiuhoztam Kereßtyén vérét.
Vala gondom az hitetlen Pogánſágra,
Segitſégeddel hogy mennyec házokra,
Véget tęßec vala Czaßárſagokban,
Vagy vég leßen vala Királyſagomban.
Nékőd legyen Wr Iſten tudáſodra,
Földi feyedelmec mind tuttotokra,
Vala hadam Kereßtyénſég iauára,
Meg tęréſem ma léßen romláſokra.
Irtac ezer négy ßáz és hetuen hétben,
Segitſégre ſiet Poſonnac vgyében,
Hallà Német tábor rándula Béczben,
Király iutà ßállà Német hellyében.
Czac hamar Poſonnál Dunát hidlatà,
Kőpczent, Leán Várat igen Vitatà,

Ham

Hamburgot lötete igen vitatá,
Az benne valókat mind le vágatá.
Igen röttenének ſoc erős házac,
Sokat bennök Királynac meg adánac,
Clauſtrenburgon körül ſokat dulánac,
Egetének ſoc embert le vagánac.
Olly kegyetlenſége vagyon hadánac,
Meg változot terméſzeti Mattyáſnac,
Kegyeſségről dühoſségre fordultac,
Mert nagy paranczal meg hagyá hadánac.
Ne legyen válaſztás ſemmi ſzemélyben,
Gyermekőket fel hannyác hegyes törben,
Iffiac Vénec meg hallyanac egyemben,
Meg hal érte ki nem iár hiuen ebben.
Erős Télen á vizec be állottac,
Puſztán hatta Marcelt hada Czaſárnac,
Eſtue Király ſeregi indulánac,
Virrattára Marcel alá iutánac.
Sérenczéye Királynac nagy lőt vala,
Városból előſzer ki mentec vala,
Kiket Király vtban tapaſztalt vala,
Város előt mind le vágatta vala.
Hágatá meg környül Város kőfalát,
Mert lőn veſztőc kic állánac fal alat,
Mind le vágatá az benne valókat,
El hanyatá ſoc hellyön Város falát.

Im̃ az Duna, Mura mellet valókat,
El rontatà ßép kúlczos Váraſokat,
Soc hellyen vtaba Frideric hadát,
Gyakran veri hól égeti Taborát.
Indula Stiriaban Taboráual,
Német Wyhelt vitatà álgyuiual,
Sanyargatà lőtetè ſoc oſtrommal,
Wyhelt meg adác Királynac io moddal.
Nagy kegyelmet tőn Király az Váraſsal,
Epitete tőréſit hamarſággal,
Meg takarà ſoc éléſsel ßerßámmal,
Bécz felé indula Király hadáual.
Clauſtromburgot Király meg ßállà véué,
Kaniſait benne hagyà képébe,
Véle hagyà egy ſalkát ő népébe,
Duna vtát meg őrizze hűſégbe.
Wy Bécz alà Király hadát ßallità,
Ezer négy ßáz hetuen kilentzben vala,
Pűnkősd hauánac huſsad napyán vala,
Erős hartzon kętfélben ſoc meg halà.
Erőſsen wy Béczet kezde lőtetni,
Sem porát ſem globiſsát nem kéméllí,
A bélſők is ſoc álgyukat ki ßórni,
Emberőknec tetzic főld męny rőngeni,
Nagy ſűrőn gyalog nép mind körűl fekßi,
Puskáual Sambérigyel kőfalát lőui,

Belső

Belsőfélis lőuéſt vgyan ki tölti,
Mind az kętfél ßemben egymáſt vgy lőui.
Előtte kęt kaput be nem zártác vala,
Algyúc torka onnat ki ßolgál vala,
Kőzel ember reyà nem mehet vala,
Váras kőrűl gyakran hartzolnac vala.
Czattogás kialtás kőßtőc nagy vala,
Király hada nagy gyakran felyűl vala,
Váras hartzoloit be vaghyác vala,
Nyughatatlan éyi nappal kętfél vala.
Immár kęt eßtendőben fordult vala,
Kiralynac Sereműl meg írtác vala,
Tőrőc Czaßár à frigyet meg bontotta,
Neßtert, Killiét egyßer s mind meg ßállotta,
Az kőuet Királyhoz még oda iutà,
Kęt vég házat Czaßár addig el rontà,
Ezen Király erőſsen meg buſulà,
Machumetnec ő hitire iratà.
Meg kűldem tenęked hamis hitődet,
En nem tuttam embertelenſégődet,
Kűld meg nękem iráſom Peczétőmet,
Oka te vagy hogy meg vonom beßédőmet.
Viuéc Király leuelét az Czaßárnac,
Az Machumet látà ira Mattyáſnac,
Kőßönetit ßomßéd Attyafiának,
Illyen ßóual íratà az Királynac.

En nem értem okát indulásodnac,
Leueledben írsz te álhatatlannac,
Okát nem értem te nagy haragodnac,
Mert nem vétettem mint io barátomnac.
Rendel házaid mind be irattanac,
Lásd meg őket békéuel marattanac,
De ez négy hazakat bele nem irtác,
Deác bűne hogy ők meg nem talaltác.
Galambotz és Nester Feyér vár vala,
Killie, Orsua ez négy szép vég ház vala,
Kiket Machumet meg vétetőt vala,
Frigy kötést Királynac meg kűlte vala.
Elő hozatà az Czaszár leuelét,
Kiből mind meg érté maga mentését,
Felszakaszta Király ő frigy leuelét,
Nem lelé irua benne házac neuét.
Nagy haraghya lőn az Peter Ersőkre,
Hiuatà gyorsan Papot eleibe,
Az leuelet adà Ersőc kezébe,
Ez kié az írás tégy választ erre.
Sőt az Ersőc látà nem tagadhatà,
Király előt czac vállát meg vonità,
Király az Ersőket meg fogattatà,
Eiyel titkon gyerttyáual kénoztatà.
Az Ersőc kényában ottan ki sűrè,
Egy Temlő Ozporayát Czaszár kűltè,

Sőrzet

Sörzet dolog volt aßt azért miuelte,
Hogy à négy házat ő be nem iegyzötte.
Rauaß az Pogánnac ő álnakſagát,
Sin alat tartotta czac baratſagát,
Tartoztatà czac kęt ok meg az Királt,
Hogy meg nem öleté ő à ßent latrot.
Gyónto confeſsora mert nęki vala,
Maſic az Pap ölés tilalmas vala,
Arua varában ött vitette vala,
Örök Tömletzre ot vetette vala.
Wy Bécz dolgaban azért el iár vala,
Öt eßtendöre immár fordult vala,
Az Váraſt éhſéggel meg nem haithatà,
Királynac czodaya ezen nagy vala.
Imè Király magában meg iſmeré,
Béczet czac földi erő meg nem venne,
Vizi ereyét igen meg böuite,
Dunán vtát Bécznec fogà el véue.
Tön fogyatkozáſt ezzel à Váraſnac,
Béczben valóc igen meg ßorulánac,
Sokan ęhſég miat halni fogánac,
Vékonyodéc nyakoc nem hartzolhatnac.
Im az Varga várban wy nép ęrkezéc,
Királynac abból is nagy gongya eſéc,
Azoc Király népét kapdoſni kezdéc,
Holéiyel hol nappal ſoc hartzoc eſéc.

Azon Király olly igen meg bussúla,
Hartz alat Béczbeis be mennec vala,
Könnyű terhel éléſt be eitnec vala,
Erős hartzal Várasban mennec vala.
Maid féleſteendeig ez mind igy tartà,
Király népénec nagy karára vala,
Sient Iuán éiyelére iuttac vala,
Király Varga varára kéſűlt vala.
Nagy kéſűlettel az Varga Váriàc,
Az Béczben valóckal az éiyelt hattác,
Király hadára éiyel rohánnyanac,
Ha veſztikis ők Béczben be állyanac.
Oſtromhoz eſtue Király kéſűl vala,
Varga Várát hogy éiyel meg oſtromlya,
Az Várbelieckel egyben találà,
De azokat mind le vagatta vala.
Reműlénec hogy hallác Várbeliec,
Illő fillő bennec ſaladà, meg veréc,
Nagy ſoc Lampáſt az Várbol ki teuénec,
Mert Magyarac környűl meg zőndűlénec.
Igen keueſen az Várban valánac,
Király Zaſloyát adà Lőkős Pálnac,
Népe előt fokra vigye oſtromnac,
Azért nagyot igire Király Pálnac.
Czoda ſőrnyű zőngéſsel kialtáſsal,
Mennec oſtromnac nagy ſoc laitoryackal,

Fokra

Fokra hágà Pál Király Zaßloyáual,
Tęrdét Pálnac meg ſértéc egy Dárdáual.
Imè az Magyaroc be rohanánac,
Erős Várhoz czac nagy kőnnyen iutánac,
Az benne valóc mindle vagatánac,
Vár épűléſi mind el rontatánac.
Adà nagy hálát az Mennyei Wrnac,
Iámbor Király, vitęz Kallai Pálnac,
Túrt és Varſánt adà io ßolgayánac,
Király ßerenczeyéu igen czudálnac.
Már hat ęßtendő ebben forgot vala,
Béczben kőſség igen meg ßorúlt vala,
Ehſég miat az nép le omol vala,
Az Profánt Meſteris éhőzic vala.
Rinac ſirnac minden népei Váraſnac,
Nagy ohaitua ßólnac az Porkolábnac,
Váraſt adgyuc az hatalmas Királynac,
Illy nagy ßőrnyű éhſéggel ne hallyanac.
Ezőn ßűue Porkolábnac meg eſéc,
Látà Friderikhoz is nem bizhatéc,
Király Taborához ſoc Czeh ęrkőzéc,
Kic wiyonnan Béczet meg kőrnyekőzéc.
Fokát Bécznec nagy ſűrőn lőuic vala,
Senki belől ki nem tekinthet vala,
Porkolab az Váraſt meg cirkáltatà,
De ő éleſt benne nem találhatà.

Rendel

Rendel az Váraſt eskűtnie fogác,
Gazdagának háza heyát meg hanyác,
Semmi éléſt ſohól nem találhatnac,
Latác hogy éhel immár meg halnánac.
Erről tanaczokban ſokat ſolánac,
Kegyelemért Királyhoz boczatánac,
Kegyelme lőn Királytól az Váraſnac,
Sem feyőc marhayoc nem bantatnánac.
Nagy vigan kőuetőc Béczben tęrénec,
Kőſség előt dolgokrol beſzéllénec,
Király kegyelménec mind őrűlénec,
Kapukat mind kőrűl le ereſzténec.
Az Váras Zaſloyát hamar le véuéc,
Király Záſloit tőréſre fel viuéc,
Paranczolattyát Királynac meg ęrtéc,
Minden ember házában takarodgyéc.
Tiltác fegyuert házoknál az hól volna,
Semmi fegyuert ſohól ſenki ne hadna,
Mert az kinél meg ęrtic az meg halna,
Vár piatzán minden ember le raknà.
Es fizetet nép kőſtőc az ki volna,
Városból ki menne rendben állana,
Az Groſſ iőyen ki Király Taborában,
Feye eſic az ki el nem iár abban.
Tőn zőndűléſt Váras népe hogy hallác,
Szántalan ſoc fegyuert Vár piatzra hordác,

Váras

Váras népe házokban zárkozánac,
Ho pénzesőc Várasból ki állánac.
Viue az Groff Bécz kúlczát az Királynac,
Tęrdre esec kúlczot adà Királynac,
Dob Trombitác harsognia fogánac,
Király ßép Hadai meg indulánac.
Indula Magyar Balás Drabánt haddal,
Az Váraſt el bamlà ßép gyalogockal,
Rendel álnac vtzákon halgatáſsal,
Fegyueres be méne az Huſsárockal.
Elől Sapoliai Iſtuán nagy Wrackal,
Be fogà vtzákat Louag s gyaloggal,
Deréc állo sereg Somi Iosáual,
Tábor kiuúl álnac sűrő Záßloual.
Nagy Wrackal és az Vduar népéuel,
Király vgy méne be ßép seregeckel,
Ho pénzesőc tęrden álnac kin rendel,
Kiralt varyác illyen nagy tißteſséggel.
Nagyon czodálkozic Király Bécz dolgán,
Fel halmozuán soc fegyuere sokſagán,
Bécznec erős voltán és soc ßerßamán,
Kiraly az Várasban ßállà egy házban.
Adà hálát ezőn az nagy Iſtennec,
Mert ő segitſégéuel Wra Bécznec,
Sép seregi Táborban ki menénec,
Wrac Bé.zben mind le telepedénec.

Meg adà ſabadſágát az Váraſnac,
Fizetőt nép Groffal el indulánac,
Mind marhàſtól nagy bekéuel iaránac,
Királyal az Wrac vigan lakánac.

FINIS.

Kőuetkőzic éz ęneknec őtedic réſze Mattyás Király halaláról, mellynec hoſſu voltáért külön vagyon nyomtatua más Könywben.

Coloſuárat, 1581. Eſtendőnec az végében.

AKADÉMIAI KÖNYVTÁRA

R 52016

AZ OETEDIC RESZE MATTYAS KIRALY DOLGAINAC MIND halaláig.

Ad not: Arpád vala fő az Kapitán:

Mikor Béczet Mattyás Király meg viue,
Ezer négyßáz nyóltzuan őt eßtendőbe,
Hadanac iob réßét meg telepité,
Fél eßtendeig Béczbe lőn czendeſségbe.
Azonnal Német Wyhellyet meg ßállà,
Sz apollyai Iſtuánnac paranczola,
Béczнél Váras nem aláb valo vala,
Véli touáb iárás is gondot adna.
Tére meg Budára Karáczon felé,
Gyűléſt akar tenni wy eßtendőre,
Soc dologból mert gyakor panaßére,
Tőruént akar ßolgáltatni mindenre.
Tanáczit feyenként elő hiuata,
Kiuáltképpen Drági Tamáſsal ßolla,
Fő itilő meſter volt az ſoc vlta,
Orßág tőrüényét ßokáſit iól tudta.

A Hamar

Hamar mindent Drágitól ő meg érte,
Orßág népe mert tőruéntelenſégbe,
Hamis tőruényeket akar tőrnie,
Nagy iò rendre vagyon vgyekezete.
Iauallác az Wrac Király ßandékát,
Mert nem ßeretic orßág rend tartáſsát,
Bányác ſoc pokol tőruénnec ßokaſát,
Kéric wy tőruént ßerezzen, wy ßokáſt.
Az tanácz után gyűléſt hirdettete,
Minden rendet hiuat wy eßtendőre,
Senki nem mulatá Budára gyűle,
Minden iót végezénec az gyűlésbe.
Meg írtác Mattyás Királynac tőruényét,
Minden tißtbelieknec ßabtác rendét,
Minden rendnec tißtében itiletét,
Iſten ßerént renddé Decretomét.
Czoda mint változéc hazánknac dolga,
Igen igaz ám az Magyar kőz példa,
Mattyás Király miólta meg hólt volna,
Az igazſág meg hólt Magyar orßágba.
Ennec hadiról írtac énekeket,
Illic emlitenűnc illy eleinket,
Meg írom halalát és temetéſsét,
Mattyás után Magyar romlaſsát veßtét.
Czuda iò ßokaſát ő eleinec,
El feleite régi Magyar nemzetnec,

Eß

Eßt Magyaroc Királnénac kößönnec,
Rontóya lön Király iò erkölczénec.
Im mig Beatrixet nem vette vala,
Iámbor Magyar Kirallyoc nyomát tartá,
Mattyás mindenekhöz kegyelmes vala,
Mindennél magat ßereteti vala.
Nem kimile ſoha ſemmi ioßagát,
Wrakat, vduarát, kiczinét naggyát,
Ayándékozà ſockal tißttartókat,
Mar minden ßereti vala Királlyát.
Emberſéges iò erkölcze Királynac,
Neki ieles ékes tréfai vannac,
Soc ſele nemzet vduarában vannac,
De nálla mind egy tißteſségben vannac.
Régi módgya háza ninczen be vonua,
Arany, ezüſt, pohár, kanna nincz nalla,
Fris konyhára nęki igen kis gongya,
Minden ßépſég Louán fegyuerén vala.
Egy Olaß aßßonyért im mint változéc,
Magyar erkölczből Olaßban öltözéc,
Hogy már módgyát tarttya feyedelemnec,
Véle ßembe nem mindenha léhetnec.
Aytayát is már ſoc örüzöc állyác,
Hagyot ora vagyon ſuplicalóknac,
Friſseb módgyát ßabuán ö konyhayának,
Palotákat rakat az méltoſágnac.

Leg ottan ſoc orßágokban boczatà,
Minden féle Meſter embert hiuatà,
Mindeneknec nagy ſomma bért fogadà,
Ezeckel ſoc bőlcz Deác ember vala,
Ieles practica Meſterſég hól vólna,
Magyar orßágban legyen aßt keuánnya,
Olaß orßággal vetekedic vala,
Ha ßándékát elő veheti vala.
Igen kezdéc bánni eßt az nagy Wrac,
Királt vgyan nehéz keduel dorgallyác,
Hogy így veßtegetné kinczét orßagnac,
Rendét mire hatta el Magyaroknac.
Királt lagy erkőlczeyert igen ßóllyác,
Czac nem vgyan ßemében pirongattyác,
Hogy az nyerget à hátára fel raktác,
Hogy annyira atta magát aßßonnac.
Aßt vetic hogy orßágát meg pußtittya,
Kimiletlen feleſége ßauára,
Soc entzem bentz aproſágra pallanà,
Mellyel eleitől el haſonlanà.
Nagy eßeſen Király erre felele,
Magyaroc vad erkőlczét nem ßeretne,
Sőt minden rendet ő erre íntene,
Igyekeznéc minden ez fris életre.
Ebben ő mindeneknec példa lenne,
Ki ki mentől friſseb lehet vgy élne,

Haza

Házakat palotákat épűtene,
Póró az Magyar mindennél ſe lenne.
Menten drága műueket inditatà,
Peſten, Budán, Feyér várban, Viſegrádba,
Nem vólt Magyaroc kőßt azoknac máſsa,
Mert drága ßep minden alkotmány vala.
Végre gondolkodni azon is kezde,
Vtánna ki lenne orßág vezére,
Mert Beatrixtól nem léßen gyermeke,
Noha tiz eßtendőt immár élt vélle.
Serény gyermec vala Ianos az Fia,
Királynac az egy Agyaſától vala,
Termétiben Attyához vtet vala,
Minden erkőlcze Királlyi mód vala.
Aßt mindenűt Király mellette tartà,
Tőruénben, Kőuetſégec hallaſsába,
Sokßor az válaßt is czac rea hagyà,
Eßt akarnà lenne Király vtánna.
Sóldot az Gyűlés után kiáltatà,
Béczen fellyűl nagy hadáual indulà,
Gyűlésben ſiete Morua orßágba,
Czeh Láßlo Kirallyal vala nagy ßaua.
Előbbi frigyet vęle erőſité,
Frideric ellen eßt iónac itílé,
Kire régtől fogua nagy nehezſége,
Onnat egy ßállot vár alà meg téte.

Királynac az Váras magát meg adà,
Noha iò ideig igen vitatà,
Egy néhány fő Váras lőn hatalmába,
Télre kelue Király Béczbe beſálla.
Vęlle Frantziai Király kőuete,
Kinec Maximilián ellenſége,
Az Frideric fia egy Hertzegſégbe,
Hertzeg ellen Mattyáſsal frigyet kőté.
Erre Király nagy iò keduel engede,
Mert ſertelen boſſús az Friderikre,
Kinec hada ha mind kettőre lenne,
Kőnyebben eshetnéc Mattyás kezébe.
Német Wyhelly alà ſállà táborba,
Kit eſtendeig Sápolyai vitatà,
Minap ſoc éles ſekér beſálladà,
Mert alatta hada meg vayúlt vala.
Töréſse Váraſnac még nem lőt vala,
Azért Sántzockal mind környűl fogatà,
Sűrő ſtráſát minden felé allatà,
Az Váraſnac élléſsét így el fogà.
Egy nehány Tornyot és Kaſtélt állatà,
Bécz felől valo Hoſſſtattyát fel gyutà,
Németeket mind kapuig vágatà,
Soc meg hala, ſoc az árokban hula.
Serénkednec ben Németec Várasban,
Noha meg rettentec Hoſſſtát romlaſán,

Eſes

Eſſes vitęz ember benne Kapitán,
Mindent erőſsen bátorit Várasban.
Máſod napon nagy álgyúkat vonatá,
Vgyan az árokból lőtet Váraſra,
Soc képpen eſſét elmeyét forgattya,
Mert lőuéſsel Várashoz nem fér láttya.
Az Váraſt Király kęreti meg adnác,
Tűzel fenyegeti ha meg nem adnác,
Benne valóc eggyiglen meg halnánac,
Erre az kőz népec czac halgatánac.
Tiſztartó vala benne egy fő Német,
Ki benne volt mikor vitatá Béczet,
Tőn Királynac czac illyen feleletet,
Várban meg halnà az tiſztesſég mellet.
Tudgya Király Váras nagy erőſségét,
Kinél nem vitatot még erőſsebbet,
Frideric hazayát ſzép lakó hellyét,
Mint hamar meg vegye forgattya eſſét,
Hadánac már nem kiczin kára vala,
Váraſt tőrésſel meg vehetné láttya,
De éppen akarnà iútnia hozzà,
Váras népe veſztét is nem akarnà.
Immár heted haua ſzalláſnac vala,
Népet benne éheſztetni akarà,
De ómaga olly igen meg ſzorulà,
Fél hogy ſzégyenére el kel hadnia.

Azom

Azomban egy wy hir is érte vala,
Wyhelt meg ſegitic had közel vólna,
Egri Orbán piſpeknec hamar írà,
Sűkſégében mint iò hűue ne hadnà.
Egről Piſpec nagy ßép hadat boczatà,
Vgyan barátin is iò ſummát vona,
Illy hűſéggért nagy diczíretet vallà,
Hóltig Király igen ßerette vala,
Hogy Wyhellyben az wy hadat meg latác,
Váraſt meg adnác igen gondolkodnac,
Ehſég mia igen meg buſultanac,
Végre ßót adánac Váraſt meg adnác.
Wrackal Tiſztarto Királyhoz iöue,
Illyen ockal Váraſt nęki igire,
Ha bekéuel mindent el ereßtene,
Három ßáz terhes ßekérrel el menne.
Nękic Király aßt is mind meg engede,
Egy hólnapot kęrénec kéßűléſre,
Addig táboráual méne bal Béczre,
Stiriánac ez Vár vala vég hellye.
Gyakor falut, Mezö Váraſt égete,
Nem ſoc mulua Bal Béczet is meg véue,
Húß mezö Váraſt az mellet vétete,
Vgy tęre az hagyot napra Wyhellyre.
Adác Wyhelly kolczat Mattyás Királynac,
Király záßloit fokokon ki raktác,

Monſtra

Monſtra módra az Váraſt általiárác,
Más kapun iſmet táborban ſzálánac.
Rőuid nap őmaga is be indula,
Harmad nappal az után az Városba,
Király záſzloit elől viſzic vala,
Városi fő fő nép az után vala.
Im az után az Magyari nagy Wrac,
Király ſzinte közepibe pompánac,
Feye felet ſzép menyezetet tartnac,
Któl tábor népe fő fő Hadnagyoc.
Külőmb külőmb népec ebben valánac,
Királt vduezic fel ſzóual kiálttyác,
Hatalmas Czaſzárnac egyſzer s mind mondgyác,
Minden ióual láſsa Iſten kéuánnac.
Oh melly nagy őrőm az Magyar orſzágban
Czaſzár fő háza hogy Király hatalmában,
De nagy kegyelmeſség lőn ez az hadban,
Az meg éhült Váraſt tarttya lakásban.
Sokan mohon étekben meg halánac,
Kiknec gyomroc az előt meg ſzorúltác,
De vitézec ſenkinec nem ártánac,
Minden tiſztelségben az Váraſt tarttyác.
Polgároc hitet adánac Királynac,
Hinec léſznec őrőckül Magyaroknac,
Király fel ſzállá földén Stiriánac,
Czudál czendezſégén Német Czaſzárnac.

Ottan hamar ez dolognac vtánna,
Béczen fellyůl egy Német had támada,
Királynac egy czaport hada indula,
Mind kęt felben hartz egy aránt lőt vala.
Soc meg hala, ſokan foglya eſénec,
Végre meg tollyatánac az Németec,
Nagy ſoc kárán nagy búua Frideriknec,
Láttya nem fog ereye az Németnec.
Tanáczát eßét olly igen forgattya,
Királynac ő iò ßomßédinac íra.
Egy néhány Hertzeget ő ra támaßtà,
Kiknec Kirallyal baratſágoc vala.
Fáraßtani ezzel Királt akara,
Ha ſoc felől hadat támaßthatna ra,
Király euel is nem ſokat gondolà,
Kęt hadat az pártoſokra boczatà.
Eggyic hada előt Bot Andráſt hagyà,
Tót orßágot dulatni pußtitanà,
S'ékel Iacab méne Karniolokra,
Stiriát, Carinthiát igen dula.
Rőuid nap őmaga Király le ßála,
Télre gyůle ßent Hipolit várasba,
Soc had mia teſte igen meg romlà,
Olly ha betegſégét még moſt iól láttya.
Azelőt ſokat gondolkodot vala,
Vtánna Corona kire maradnà,

Váradi

Váradi Ianos Piſpeket ßolità,
Olaß Mediolanomba válaßtà.
Fel vala Kiraly hogy addig meg halna,
Fia Iános mig emberkorba iútna,
Az Királyſág Magyartól el ßakadna,
Éltében házaſitani akarya.
Az Mediolanomi Hertzeg leanyát,
Kéreti fiának ßép aßßony Blankát,
Meg igiréc Leánt ollyan ok alat,
Ha meg coronáznác elöb az Iffiat.
Tudgya mint iarna ha ö meg halna,
Magyar orßág nézne az Moſtohára,
Fiát melly Orßágnac coronáztáſra,
Ha Magyar kößt nem lehet aßt gondollya.
Azért Czeh orßágot fiánac ßánnya,
Ahoz töb tartományokat is haytà,
Sokat fiánac ßerze nagy ſommába,
Haddal viue az ki pénzen nem adà.
Dolgát Király keménnyen fogya vala,
Soc ſomßéd Hertzeget pénzel kénála,
Ki pénzen ioßagát nęki nem adà,
Okot keres mint rea támadhatnà.
Vala Sleſiában ackor egy Hertzeg,
Aßt költe hogy vęle meg ßegte frigyét,
Hadaual meg ßállatà egy fö hellyét,
Hertzeg töb Wraktól kęre ſegidet.

Czac kőzel à ßállot Várhoz ßallánac,
Király hadáual ottan meg viuánac,
Magyari Hadnagyoc igen forgódnac,
Soc hartz vtán őket meg futamtatác.
Eßt az Várbeliec hogy lattác vala,
Nem bißthatnac Várat meg attác vala,
Soc tartomány igy lőn ő hatalmába,
Slesiaban és az Lusaciába.
Sálla Béczbe ott mind halálig lakéc,
Wyhely véte vtán harmad fel eßtendeig,
Soc felől iőuénec hozzà kőuetec.
Német, Tőrőc, Czeh tőlle frigyet kęrnec.
Iò hire vagyon egéß Europában,
Királt rettegic nem czac ßomßedságban,
Tengeren túl nagy hire Assiriában,
Minden akar lenni baratsagában.
Lőnec ßembe vęlle minden kőuetec,
Assiriaból, Ierusalemi Pispec,
Rátzac, Gőrőgec, Olaß, Velentzésec,
Ki frigyet kęr tőlle, ki segitséget.
Latuán Királynac illy hirét hatalmát,
Frideric hiuatà hozzà ő fiát,
Burgundi Hertzeget Maximiliánt,
Békesség felől forgattya tanaczát.
Az Királyhoz kőueteket boczatà,
Ha mikęppen bekességre hozhatnà,

Illy

Illy nagy hoßßu hadat le ßalithatna,
Kővetec által eßt ſokà iártata.
Soc ßépſégét kőveteknec mutatà,
Király mindenßer őket friſsen tartà,
De az dolog iò ideig haladà,
Mert nem tettzéc Frideric keuanſága,
Eßt akarna mindent ingyen meg adnà,
Valamit Király meg vőt orßagába,
Sőt minden kára árrát meg kéuánnya,
Frideric eßt tőlle ném kéuánhatà.
De Király ez ellen még aßt kéuánnya,
Mint hogy hadánac mind oka volt volna,
Ennye kőltſégében faratſagába,
Czac hét ßáz ezer aranyat keuánnà.
Az dolgon ſoha eggyic ſem alkhatéc,
Végre nagy ýntatua Királt ra viuéc,
Gyűléſt mind két felől hirdettettenec,
Hogy az bekeſséget meg erősitczéc.
Meg betegeſűle Király ezenbe,
Hórúl hóra halad Wrac gyűléſe,
Tőb nyauallya nélkűl hideg lelésbe,
Az bekeſség kőtéſe nem lehete.
Boczata kővetit Mediolámba,
Fia házaſsagáról izen vala,
Más eßtendőre ő aßt halaßtattya,
Mert ſoc dolga volna moſt orßagába.

Rólla még az előt végezték vala,
Fiát Ianoſt mig meg nem coronáznà,
Addig Leánt ő meg nem adnà haza,
Ki kelettre Király aſt ſanta vala.

Orſágot tudgya Magyaroc nem adnác,
Sem Királyne az ő fattyu fiának,
Akarya coronázni Czeh orſágnac,
Sleſiának, és az Luſaciának.

Seremi Piſpec iò vallaſſal iára,
Mediolanomból Béczbe be iutà,
Király noha igen beteges vala,
Vitęzi dolgait azért nem hagyà.

Itköznec vetic magokat vitęzec,
Külömb külömb iátekokat ſereznec,
Király fia Ianos forog közöttec,
Király lattára vitęzül vtköznec.

Vrfi vdősb kiuel ſembe öklele,
Hegyes kopyáual az feyét meg ſérté,
Ómagát nyeregből iól el ki vete,
Láta Király rayta igen örüle.

Soc vdő ſem telèc el nehezüle,
Mongyác hirtelen Gutta meg vtötte,
Wrac Királynéual álnac előtte,
Nem veheténec ſemmi ſót belölle.

De czac hay hay és leſuſt kiált vala,
Magában tuſakodéc az étzaka,

Tettzic

Tetzic mint ha ſokſor ſólni akarnà,
De nyeluét ſemmire nem fordithatà.
Ennec telèc immáron harmad napya,
Nagy kedden ſinten ſent Ambrus más napya,
Az nagy Mattyás Király az nap meg hala,
Kit mégeddig Magyar orſág ohaytà.
Drága vezérünc Magyaroc ez vala,
Czac negyuen hét eſtendős ackor vala,
Ezer négy ſáz kilentzuenben meg hala,
Teſtét Dunán küldéc el feyér várra.
Ianos hertzeg az Királyne aſſonnyal,
Vduart be hiuata fő fő Wrackal,
Egy máſra kepeſt ſirnac nagy iay ſóual,
Kegyelmes wroc halalán aſſonnyal.
Tettzéc mindennél ez lég keſeruesbnec,
Aſſony előt Király fi tęrdre eſet,
Eſedez aſſonyánac Beatrixnac,
Ne tartanà őtet vdegeninec.
Illy aruayát felſéged el ne veſse,
Moſt iúſson eſedben Attyám ſoc kęrte,
Mindenkor igen ayánlot kezedbe,
Mindent fogadot felſéged nękie.
Sőt en vgyan édes anyámnac tartlac,
Nem kűlőmb hűſéggel hóltig ſolgállac,
Légy gyamola illy nagy áruaſágomnac,
Rontoya ſe légy en méltoſágomnac.

Téſnec

Téßnec mellette nagy könyörgéſt Wrac,
Feyenként iffiat ayánlyác aßßonnac,
Mindeniknec hűſégeket fogadgyác,
Ebből vgyan ot hitet is adánac.
Aßßony Ianos hertzeget meg apolà,
Mint egy fiát igiré vgy tartanà,
Wrac hűſégét kößene fogadà,
Orßágra gondolna magát ayanlà.
Béczbe nagy ſoc ſirás után temetéc,
Vres koporſót ßent Iſtuánban viuéc,
Tanáczban aßt régen mert igy végeßtéc.
Két hellyen legyen módgya temetéſnec.
Olly ßertelen ohaytás minden rendben,
Kegyes győzhetetlen feyedelmeken,
Földi két Czaßárnac rettektetőyén,
Ki ki neuet talál mint keſeregyen.
Gyűlénec ez után mind Feyér várrà,
Temetéſse ßinte ßent Marc napyára,
Telèc ackor ez ſoc drága pompába,
Bár ne tudnóc de láttyuc orßágunkba.
Az ő dolga énekemben ſoc volna,
Diczirni eléggé ember nem tudgya,
Régi iò feyedelmec máſsa vala,
Kiknec őrőc hirec Hiſtoriákba.
Tettzec az meg rettent Magyar nemzetnec,
Hogy kezekben vannac ellenſégeknec,

Meg

Meg indúltac azért nem czac az végec,
Tudgyác minden felől ſoc ellenſégec.
Hada volt minden felé Királyunknac,
Ha hóltát értenéc meg indulnánac,
Az kic Mattyáſtól az előt tartottac,
Azért kit vállaſſanac aſſt gondollyác.
It vég legyen Mattyás Király dolgában,
Ezer őt ſaz hetuen hatban aſſt írám,
S'inte Mattyás Király halála napyán,
Gondolom tudgyátoc végezém Thordán.

PARS VI.
LAS'LO KIRALY VALLAS'TASSA
Coronazáſsa, és hadairól.

WRakat gyűlésbe hiua Rákoſra,
Orbán Erſec ki Egri Piſpec vala,
Hamar minden ſép hadáual el iutà,
Czac Allföldi Wrac mulattac vala.
Soc kárát veſtét lattyác az orſágnac,
Ha az vállaſtáſson ők mulatnánac,
Peſti Templomban tanáczban ſallánac,
Ennye-kőſt nem tudgyác kit válaſſanac.
Az Királyſágot mert ſokan keuannyác,
De főképpen őt vagy haton valánac,

Kőueteket Magyarokhoz boczatác,
Igirettel ayándéckal forgódnac.
Eßekben igen forog Király fia,
Ianos Hertzeg mindennél kedues vala,
At ya kęréſe mind előttec vala,
Iffiu iò voltát is mind tudgyác vala.
Válaßtani akarnac Királyſágra,
Ha Királynac tőruény magzattya volna,
Wrac előt bizony mind czac ez vala,
Hogy nem tőruény házaſsagából vala.
Ott elſő nap tanácz czac ebben állà,
Ianos Hertzegen ſoc iámbor ohaytà,
Hogy Attya ßękében nem maradhatnà,
Mert eße termete mind tertzic vala.
Német Frideric kőueti iutánac,
A rend előt más nap elő állánac,
Frideriknec vagy Maximiliánnac,
Coronát kéuánnyác Czaßar fiánac.
Igen dicziric az Maximiliánt,
Vetic Mattyás Királynac fogadaſsát.
Ha nem halgatnà vránna olly fiát,
Frideriknec adnác viſſa Coronát.
Király halalánac imęczac előtte,
Ioſoktól Maximilián meg ęrte,
Mattyás Király meg halnà ez eßtendőbe,
Azért az Királyſágot kőzeleſe.

Orato

Királynac adnác Wrac aſſi fogadác,
Férhöz menni ſandékát mikor latác,
Eſmet Várbol Wrakat tanáczra hiuác,
De Király fi pártoſi nem alkhatnac.
Coronát, az kinczet Király fi birya,
Vélle valo Wrackal ez tanácza,
Al földi Királyſágra ra gondolna,
Földen vizen kinczét hadát inditna.
Im azon fél Wrac Budát ra ſállyác,
Mit nem akar vélle aſſi fogattatnac,
Pécz felé ſép hadai indulánac,
Szekerec hayóc kénczel rakua vannac.
Pártoſoknac hamar hire iöt vala,
Orſzag tárháza meg puſztitua vala,
Ianos Hertzeg Király lenni akarnà,
Haddal orſzagát meg venni akarnà.
Ezen Wrac igen meg buſulánac,
De ſép haddal hamar el indulánac,
Kiniſi, Bathori elöl forgódnac,
Sár vize mellet erösſen hartzolnac.
Király fi népe hamar meg futama,
Annyi nagy ſoc kincz kele mind kapſiba,
Az ſépſégben póroknac is ſoc iutà,
Piſpeckel ömaga Pécze ſálladà.
Vitézec nagy nyereſéggel iaránac,
Többi Király fitól mind el állánac,

Lako

Lako hellyekben Al földen ßallánac,
Ömaga foglalà tullyát Drauánac.
Orbán Piſpec tötökedic ezenbe,
Pártoſokat mint ößue békélteſse,
Azért Wrakat iſmet ößue gyüté,
Láßlót Magyari Királynac hirdete.
Dorgola beßéddel az nagy Wrakat,
Eddig hogy ebben töttec haladékot,
Egyeſégre inti mind az orßágot,
Tißtelni akarya minden ez Királt.
Pápa köuete ſoc féle köuettel,
Oc vala több Királlyoc emberéuel,
Fel kialtánac mindenec zengéſsel,
Akaryác vgy legyen Iſten hiréuel.
Orátoroc ez után el menénec,
Boßßonkodnac hátra is fenyegetnec,
Király fiual végre meg békéllénec,
Királyért köuetket vgy küldénec.
Táboráual Király már kéßen vala,
Nagy Sombathoz nem igen meßße vala,
Köuetec nagy Wrac iutottac vala,
Határban Királynac kößöntec vala.
Váradi Piſpec az Orator vala,
Orßág ßauát Királynac az meg monda,
Mi okockal válaßtottác Királlya,
Venné Coronát azoknac allana.

Io ked

Iò keduel mindent Király fel fogadà,
Miben tarczon az Orßágot meg hallà,
Erős hitet az Magyaroknac adà,
Gondgyoclőn az után coronazáſra.
Tartyác az Coronát fen Miſegrádba,
Innos Hertzeg párttoſi vannac Várba,
Elől Király egy hadat ra boczátà,
De Porkoláb hamar Várat meg adà.
De Király azon vtában meg hallà,
Öcze Albért Hertzeg nagy haddal vólna,
Magyar orßag végét igen dulnáya,
Hadában ſoc Magyar pártos Wr vólna.
Azért két kőuetet hozzà válaßtà,
Inti Orßagánac hogy ne ártanà,
Serenczeyét nagy Battyánac ſe bánnà,
Sőt ellenſegére eggyűt támadnà.
Rólla Battyánac az Hertzeg izene,
Kőuetitől Királynac aßt ielente,
Peſt mezőn őt tőttéc feyedelemmé,
Az válaßtáſt kőnnyen ő nem engedné.
Erre Király alà Budára ßállà,
De még vtban kőueteckel mulatà,
Albért Hertzeg nyóltz ezeren meg ßállà,
Peſt mezőin ſekßic vala táborba.
De már Királynac nem egy ellenſége,
Noha még nincz az Corona feyébe,

Maximilián is tör az végekre,
Hol Magyar, hól Török támad ellene.
Maximilián czac hamar ki fállà,
Bécz orſagot hátra venni akarya,
Váraſokat viſſa fedé nem ſokà,
Noha Mattyáſnac meg eskűttec vala.
Dolgát Láſlo Király mind érti vala,
Azért követeket küldè hozzáya,
Melto válaſztaſát kéri ne bánnya,
Sőt mint Attya fia ezen vigadnà.
Orátoroc iót nem ſerezhetének,
Azért hamar Királyhoz meg terének,
Feyér Várrà coronázatra gyűlnec,
Módgyát rendét meg írnom illic ennec.
Czeh, Magyar népnec ot vala mind ſine.
Louoc Vitézec mindenec öltözue,
Szép ſeregec vránna és előtte,
Feyér várrà Király ecképpen méne.
Ennec napya vala ſent Máthe napya,
Indullánac Bodog aſſony hauába,
Elől Papi rendec proceſsioya,
Coronát Király előt viſic vala.
Túl Corona mellet Király paltzáya,
Más felől à mellet arany almáya,
Szent Kereſztet viſic ennec vránna,
Ez mellet az arany békéſség vala.

Im

Im egy mezitelen Tört is ez után,
Máſic töre hűuellyében czac után,
Louáß meſter vl Királynac fő louán,
Király zaßloit viſic egy fő louán.

Papockal Wrackal Templomban ęre,
Kűlön egy ßép ßékben Király le vle,
Az mint Wraknac oßtua vala hellye,
Rendel Király után ki ki le vle.

Szentelő Piſpec à Zabrági vala,
A nagy Óltárhoz mikor állot vólna,
Székből Király azonban fel állà,
Két Piſpec foga Óltárhoz álátà.

Eggyic à ßentelőnec im eßt mongya,
Annya ßent egyház tőlled eßt kéuánnya,
Ez vitézt rendeld fel az Királyſágra,
Szentelő aßt kęrdi ha mélto arra.

Iuőltic mindenec hogy mélto volna,
Piſpec az után Királt vgy tanittya,
Irás ßerént mi tißti aßt meg mongya,
Minden igazſágra iora oktattya.

Válaßt tőué Király ot mind azokra,
Minden rendnec igazſagát fogadgya,
Nagynac kiczinnec tőruént ßolgáltatnà,
Orßagot ellenſégtől ótalmaznà.

Vgy eskűnec mindenec hallottára,
Kezét téuén ot à ßent Bibliára,

S'entelő ez vtán Istent imadà,
Királt igazgassa és ótalmazza.
Énekec zengnec ez vtán az Chorba,
S'entelő le v̊le ot egy stallomba,
Király vagyon előtte tęrden álua,
Pispekec, Papoc vadnac kőrűl alua.
Nagyon ßentelő előt eset tęrdre,
Karyáról váláról kőntőst le ereßté,
Pispec à ßent olayt feyére őté,
Az áldomást beßéddel is ra veté.
Tőn ez vtán nagy ßép kőnyőrgést Pispec,
Wrac Papoc Királt ßękében viuéc,
Azonban hogy az Misét éneklenéc,
Segestyében Királt fel őltőztetéc.
A ßent Istuán ruháiát rea viué,
Vgy viuéc Pispekhőz Óltár eleibe,
Pispec Óltárról fegyuert elő viué,
Adà Királynac, ez mellet beßélle.
Mingyárt Király fel kőté óldalára,
Beßéd vtán az hűuellyből ki rantà,
Vélle keménnyen ide s̊ toua czapkoda,
Meg tőrlé meg hűuellyében boczatà.
Tőuéc Coronát az vtán feyébe,
Pispőkec ßentelőuel egyetembe,
Adác az Király páltzát is kezébe,
Mindenic mellet ßép dolgokra inté.

Hogy

Hogy Öltár elől Király fel költ volna,
Kardot le odà Inaſsánac adà,
Piſpec à ſékbe viue kezén fogua,
Meg is tiſztét beſélli inti álgya.
Ottan Chorban ſép éneket kezdénec,
Nagyon meg vduözle Királt az Piſpec,
Mind ketten hozzáyoc ot Wrat vönec,
Ez lön vége coronázat rendénec.
Rayta nagy öröme minden rendeknec,
Onnat ſent Peter egyházban menénec,
Serzet hellye hoſſtátban ki kelénec,
Pénzt marockal hannyác valahól mennec.
De hogy már Király vlne ot ſékébe,
Orſág nęki ezen eggyût könyörge,
Régi ſabadſágiban töruényébe,
Mint Királlyoc hattác tartanà benne.
Atra ſép beſéddel az Király ſolla,
Orſágnac mindent iò hittel fogadà,
Iſtentől czac ſegitſéget kéuánna,
Mindent int ez mellet hozzà halgatnà.
Tönec nagy örömeſt fogadáſt arra,
Kardgyát az után Király ot ki rantà,
Négy felé háromſor aual ö vágà,
Ielenti mindentől meg ótalmaznà.
Valaſta az után minden rendeket,
Wraknac ſoc felé oſta tiſzteket,

Határban egy néhány ellenſégeket,
Érti ſándékokat keſűléſeket.
Ackor Beatrix nem alosic vala,
Kinec hogy el venne Király fogatta,
Király magtalannac annac is tudgya,
Sokan ellent is tartnac az dologba.
Magyar orſágot feltic el ſakadna,
Fog ſállani vdegen Királyſágra,
Mert Királytól magot nem fogathatnà,
Ki mindennap Királt vntattya vala.
Még Királt vgyan fenyegeti vala,
Fő házait Maximiliánnac adna,
Nagyot is tehetne, Király iol tudgya,
Mit tegyen, Wrackal azon tanacza.
Wraknac tanáczban Király eſt mongya,
Előb ſem ő ackarattya volt volna,
Ez agnénac hogy fogadáſt tőt volna,
Azert moſt is ſauokra kezét fogna.
Ne lenne mi orſágban azon mia,
Sinnel aſſonnac Király eſt fogadà,
Ha Wrac akarnác, őt venne hozzà,
De ſemmi keduét hozzà ſem mutatà.
Wrac köſt ſoc viſſa vonás támada,
Orſág minden felől romlani foga,
Sopron Maximiliánnac meg hódla,
Végeket hól viya, hól kezbe vala.

Soc

Soc Lengyellel Caſsát Albért megſzállà,
Magyar Bálás vęlle forgódic vala,
Beatrix népét eggyűt igen vágà,
Tőrőc Alfőlden gyakran rabol vala.
Caſsán alól Albert Hertzeg dulata,
Tiſzſza kęt felét erőſsen rabollya,
Egret, Váradot fel égeté gyutà,
Kic meg nem hódlánac vágya fogdaſsa.
Olly igen Wrakat tiltúl fogdaſa.
Maximilian Friderik nec fia,
Szép beſzéd igireti pénze nem drága,
Immár egy néhány Magyar Wrőnálla.
Nem ſokára Bezprim vára lőn kezbe,
Mert Piſpeket Király meg nem ſegité,
Székes Feyér vár Bezprimtől nem meſzſze,
Kiniſi Pált, Báthorit abba küldé,
Siete Maximilián Feyér várra,
Várasba nem ſoc nép vagyon iól tudgya,
Népét Váras mert mind be nem boczátà,
Wrac többiuel tęrénec Tatába.
Váraſt Maximilián meg kimlete,
Hadnac ſzabad nyereſséget igire,
Szaguldókra Várasból nép kivte,
Kemény hartz ſokaig tarta kęt félbe.
Lőni kezdénec hátúl azonkőzbe,
Por fűſtitől Váras népe rettene,

Vgyan

Vgyan hátokon ſaguldo be méne,
Kaput vonác, bennec ſoc ben reckede.
Igen ſerénkedic Németec hada,
Heuenyében nagy oſtromnac indulla,
Aroc vize Város kőrnyűl nagy vala,
Várat meg hágà kaput is ki vágà.
Tőrőt kapun ſoc nép hamar be omla,
Vtzán piatzon ſertelen vér omla,
Soc ſántalan ſépſég kele predára,
Várasba Templomokba melly ſoc vala.
Olly igen nagy kazdagſágot ot nyere,
Német hada, mert mindent meg kereſe,
Maſod nap Maximilián is be méne,
Magyari nagy Wrac vannac ő vęlle.
Kaniſai Láſlo és Székel Iacab,
Sőczi Miklóſsal valánac tőb Wrac,
Király kegyelmét igiri Váraſnac,
Azon vagyon mint árthatnà Budánac.
Vitęzec à ſoc predán őſſue veſztec,
Ez lőn oka Király kéſeddménec,
Kiniſi és Báthori ſieténec,
Soc ęléſt, népet Budára ſerzénec.
Ezen Magyaroc de lásd mint bánkodnac,
Vitęzi neueket mint rutitottác,
Németec Magyar nyakára hágtanac,
Kic azelőt czac végekben ſem vóltac.

Budá

Budában forgódnac igen épűtnec,
Királlyal Poſomból iönec ſoc Czehec,
Érté Maximilian kéſűléſec,
Nagy budulaſsát is láttya népénec.
Onnat fel ſállà Béczbe méne haza,
Meg vőt házakban io falka hadat hagyà,
Király ezenben Budára el iutà,
Akar Öczére menni Caſsa alà.
Nagy ſoc gonoſ hir őt ezenben ére,
Tőrőc Nándor feyér várnac mellette,
Kęt fő házát Magyaroknac meg vőtte,
Feyér vár kiczinnen marat meg tőlle,
Ioſágit is oda alà el dúlnác,
Kic Maximiliánhoz moſt haylottac,
Zabrág meg hódlat Maximiliánnac,
Kitől ſoc Vár Kaſtély kezében vannac.
Indula mind az által Caſsa felé,
Sápollyai nagy haddal iőué mellé,
Albért Hertzeg ſállà vęlle czac ſembe,
Sérződéſsel nem férheténec őſſue.
De Magyaroc magokat nem tarthatnac,
Igaz oka volna Királynac mongyác,
Végre hellyt adà Király ſoc ſauoknac,
Sereget ſerzénec ſembe viuánac.
Erté Albert dolgát rayta veſtene,
Gyorſan Királlyal ſerződnie kezde,

Nagy békőſség lőt vala kőſtőc végre,
Ki ki Caſsa alól hazához tęre.
Már bekeſsége vala az fel földnec,
Feyér várból kin czatáznac Németec,
Noha Buda kapuyára őklelnec,
Tarttya Király eſt nem kiczin ſégyennec.
Sereggel Kiniſit Alföldre kűlde,
Pártoſokat kergetne és bűntetne,
Bathorit Orſag hadnagya è mellet,
Feyér vár alà egy hadával kűldé.
Ianos Hertzeget más felé boczátà,
Ki Zabrági Klaſtromot viya vala,
Segitſégre ſép haddal hamar iutà,
Székel Iacab, kit János meg várt vala.
Az vtàn gyűlénec Feyér vár alà,
Egy felől már Báthori meg ſállotta,
Más felől Kiniſi tábora ſállà,
Király véllec negyuen ezer nép ſáma.
Váras körűl Kaſtéllyokat állatà,
Bathori fen forog abból vitattya,
Bezprimból Királyhoz im kőuet iutà,
Házát meg adgya népe aſt fogadgya.
Egy néhány ház Feyér várral lőn kezben,
De Tőrőc rabol Alföldén ezenben,
Duna kęt felén Temes várán innen,
Feyér várról Király méne betegen.

Albért

Albért Hertzeg hallya nem igen bánnya,
Varáſlóknac hiſen Király meg halna,
Imit amot eſmet dúl kapdos vala,
Hiti ellen nagy ſokba cigánkoda.
Sőt czac hamar Király meg kőnyebűle,
Őczénec, Attyánac ottan izene,
Fiánac Albértnac is ő izenne,
Effȩle ciganſág nelkűl el lenne.
Sábatzot Tőrőc azonban meg ſállà,
Kémeyét azokra Király válaſtà,
Tőrőkeken ki ſemmit nem kaphatà,
Soc nagyob károkra is okot adà.
Iò Magyar orſágnac nem ſerenczéye,
Vgyan el enyiſéc előbbi eſe,
Albért Hertzeg iſmet Caſsára iőue,
Hartzon Priniekben egy nehány veſe.
Béczen fellyűl hadát Német le vágta,
Őcze Albért fel főldet igen dullya,
Két ezer dézma bort kűldet Crackoba,
Kit el nem kűldhetet főldel itatà,
Igen dullya Maximilián Moruát,
Meg akarya ſállani hagy Sombatot,
Alföldnec hallya nagy viſſa vonaſát,
Még ezeknél Király vár nagyobbakat.
Tettzéc Maximiliánhoz kűldene,
Ki előb is inté az bekőſségre,

De veg nem lehetet vàla ſemmibe,
Illy ok alat meg lőn az frigy el végre.
Ha Láßlo Király magtalan meg halna,
Az Corona Német ágra maradna,
Mert Mattyás Király vgy fogatta volna,
Mikor Frideric Coronát meg atta.
Ot tőb okockal is lőn à bekőſség,
Láttya Király mibe hoßta à ßükſég,
Orßágot inti azokat fel vennéc,
Ne lenne meg is tőb veßte főldeknec.
Rayta Orßág ſockà igen háborga,
Mert it Magyar ßabadſága meg romla,
Német nemzet rabſagára hódlana,
Végre vgyan ra kelle haylania.
De ezenben Alföldről egy hir iuta,
Törökekben más fél ezert vágot le,
Al földi Bán, meg annyi foglya ßinte,
Kikben Királynac ayándékon kűlde.
Az frigy után Király hadát indità,
Őcze ellen ki fel földet dúl vala,
Két fő Wrat küldet vólt Iſpanſágba,
Egri Piſpec, Sᵗapollyai Iſtuán vala.
Vala Czeh fegyueres, Magyar ez hadban,
Két had őßue méne nagy bátorſággal,
Tartà hartz mind egéß nap nyugatiglan,
Albért hada meg fáradà viuásban.

Ereye

Ereye keués nincz állo ſerege,
Magyar állo ſerege eleire,
Hadánac meg futaméc az iob réße,
De nem iſmeric egymáſt á ſetétbe.
Tartà hartzot keués magáual ſokà,
Eyel à ſtraſára azzal ackadà,
Magyaroc ielét tutta meg mutatà,
Hußad mágáual Eperieſre ßállada.
Wrac minden néppel mayd ot veßénec,
Soc Algyuc Taraßkoc mind el kelénec,
S'ápollyai ra ßállà Eperieſt,
Albért ſohonnat ſemmit nem reménlhet.
S'erződnie S'ápollyaiual kezde,
Tőbbé ſoha Magyarokra nem iőne,
Frigyet baratſágot meg tőkéllene,
Erti Király Őczét el ereßtőtte.
Tőrőc hir iutà czac hamar Királynac,
Nagy had aláya Nándor feyér várnac,
Hoffſtattyát már fel égettéc Sabatznac,
Benne valóckal mézőn hartzolnánac.
Az hartzon őt ßáz Tőrőc húllot vala,
Sabatziakban czac őtuen meg hala,
Más Tőrőc had innen Dunán indulla,
Kiniſi Pál hada ra talált vala.
De lám abban maid ſemmi ſem ßálladà,
Soc el hula, ſoka foglya ackadà,

Fő Törökeket küldénec Budára,
Kin Magyaroc lőnec hála adásban.
Ackor Király nagy gyűléſt hirdet vala,
Azért Törökec aſſt mind ęrtic vala,
Gyűlésben kęt Alföldi Wr indula,
Eſſt egy falka Törőc meg leſe útba.
Törőc álnokſagát Wrac meg ęrtéc,
Vęletlen őket mind az lesben lépéc,
Kęt ſekér Törőc feyet is kültenec,
Budára, kit az Alföldén ſettenec.
Vala gyűlés Királt mint házaſitczác,
Leánt vegyen mindenec aſſt keuánnac,
Beatrix nem tudgya ſűuét Királynac,
Értekeznec arról ira Attyánac.
Romában más Pápa vle ſękében,
Végre Király ahoz eſéc à ſűkben,
Ódozatot nyere tőlle nagy pénzen,
Leánt véſſen ne légyen hűte ellen.
Viue hozzà az Gandalai Annát,
Sűlésben meg hala hogy hozà fiát,
Az vég iffiu máſodic Layos Királt,
Ki Orſággal Moháczon veſte magát.

Vége az hatodic réſzénec.

HETE

HETEDIC RÉSZE, AZ AL FÖLDI HADAKRÓL László Király ideyében, mind halaláig.

MEg mondom Kinisi Pál vitézségét,
Az Fekete hadnac szörnyü veszelsét,
Alföldi Wraknac part vételseket,
Támadásokért valo büntetesét.
Szobor Márton Török Czaszártól iöue,
Frigyet Czaszárral mert nem szerezhete,
Nagy hadát készületét meg beszellé,
De nem érti hada melly felé lenne.
Igen félti Király az Feyér várat,
Al földen Sabatzot, Szörént, és Iáytzát,
Al földi végekbe mindent takartat,
Minden házba küldé iò falka hadát.
Soc Algyut löuö szerszámot viteté,
Döggel Török igen hal aszt meg érté,
Azért szándokát sem hadnà az, vélé,
Minden szükségét végeknec meg szörze.
Czehekben ezert küldé Feyér várba,
Többit Kinisi Pál Ispansagába,
Országgal is gyülekezic azonba,
Minden rend örömest az Pogánságra.
Iò keduel igiric magoc mindenec,
Papoc, Barátok is, hogy ha kelletnéc,

Vényec

Vényec, Aſſonyoc kic aſt nem tehetnec,
Sólozmaiockal ôket ſegitenéc.
Az Tiſztartóc, Iſpánoc beſallánac,
Ki ki tiſztekben olly igen vigyáznac,
Somſéd orſágokban is kéſen vannac,
Hogy Tôrôkre Királlyal indúllyanac.
Tôrôc Bayazetes Czaſár eſt hallà,
Ki nagy haddal már Sophiánál vala,
Két Baſsánac harmintz ezerét adà,
Ômaga meg tęre hazába ſállà.
Haddal kęt felé nagy ſokat rablánac,
Nyóltz ezeren Sérén várat meg ſallác,
Kaniſai vitęzi forgodánac,
Tôrôkeket Sérén alól meg haytác.
Al fôlden ám ſertelenkedni kezde,
Fekete had hatalmas buya népe,
Dulás koborlás orzmanſág elôtte,
Minden latorſág kegyetlenſég benne.
Erkôlczeket Kiniſi mind iól láttya,
Hadnagyokat igen intette vala,
Népet ne hadnác czintalánkodnia,
Ôket Segedbe ſalità be Nyárra.
Kezdénec panaſlani minden rendec,
Soc iſonyu bûnekrôl Kiniſinec,
Érti minden napczatayat Tôrôknec,
Moſt nem akar bút eyteni Czeheknec.

Tudgya

Tudgya iò vitęzſégét ő ez népnec,
Ha mi lenne Tőrőkre menne vęlec,
Soc panaſſſal meg ýntatác kőz népec,
Leuelet íra paranczol Czeheknec.
Had nép azon de lám ſemmit ſem ada,
Leuelét el ſaggatta meg tapoda,
Kin Kiniſi olly igen meg buſula,
Minden felől népet gyűt alattomba.
Ott hét ſáz louagot elől iaróba,
Czehekre Kiniſi hamar válaſſa,
Czehec nem tudnac ſemmit à ſándekba,
Az hirre egy falkán indúltac vala.
Rettenetes hartz lőn meg tollyatánac,
Mert mind vgyan kéſſűletlen valánac,
Egy To mellé nagy ſűrőn ſorulánac,
Kiniſi népe azomba iutánac.
De hogy az Tò kőzzűl ki nem veheté,
Soc puſkáſsal rayoc lőuöldeſteté,
Azért az Czeh nagy hertelen ki vté,
Ellenſégét vgyan ról hátra veré.
Az Tábortól Czeh had hogy táuoly vólna,
Kiniſi meg kőrűlé hátúl foga,
Eſmet az Tò mellé ne ſorulhatna,
Sokat bennec Kiniſi ot le vága.
El végre az Wrnac magoc meg adác,
Kiniſi mit kéuánnà meg fogadác,

Nagy ſirua erről nagy hitet adánac,
Kinec Czehec nem ſockà álhatánac.
Pált ez után hamar egy Gutta érè,
Fél hogy nęki véget vgyan az ęrne,
Ackara őket wyonnan eskeſse,
Királynac, Bathorinac hűſégére.
Ot Kinisi ſauára ſem állánac,
Hamar ez nagy hadból mind el oſlánac,
Sokot lederſégeket nem hagyhatác,
Azért imit amot mind meg halánac.
Soc vdő ſem telèc Tőrőc indulla,
Magyar határba ſokat dúla rabla,
Sertelen kénockal rabbokat ronta,
Kit Kinisi meg hallà, meg tromfola.
Sokat bennec le vágà fogdoſtatà,
Temeſuárat hartz után kénoſtatà,
Malom kerekén ſokat forgattatà,
Sokat meg fűteté ſokat nyuzatà.
Eh Diſnoc alábba ſokat hányatà,
Kőtőzue diſnóckal or ſagattatà,
Ezzel az kőlczőnt Kinisi meg adà,
Végbeli Tőrőket rettenti vala.
Pokol vdő lőn kilentzuen háromban,
Gereb Mattyáſ, Bathor Iſtuán meg hala,
Czac az előt Frideric is meg hala,
Al földi Magyaroc veſztenec vala.

Lőn

Lőn Rátz orßágnac egy nagy budulássa,
Ianos Hertzeg vala fő Kapitánnya,
Nép Ianoshoz ßo fogatatlanságba,
Iaytzát Tőrőc vgyan gyakran iargallya.
Az Királyhoz méne tißtét le téué,
Abba Király Drenczeni Imrehet küldé,
De Rátzoc mind olly engedetlenségbe,
Kőßtec Frangepán Ianos fő mindenbe.
Czac hamar Drenczen egy házat ra ßállà,
Kit az előt Frangepán foglalt vala,
Frangepán egy ßomßéd Basánac íra,
Magát, ioßagát Czaßárnac aiánlà.
Erre kęri rablani ki indúlna,
Vtából czauarodnéc az vár alà,
Bassa nyoltz ezeren hamar indulla,
Mind Podólig iárgalà dula rabla.
Rayta Drenczen olly igen meg busula,
Hamar Frángepánnal meg békélt vala,
Hadat ßőrze, Bassa vtát meg állà,
De Pór és fegyuertelen vala hada.
Érté Bassa Drenczeninec izene,
Magyaroknac ez nem vólna ellene,
Hogy ment vólna Német Király főldére,
Békeuel boczássa arra intene.
Raboc ßántalan sokan vannac vélle,
Olly ha Kapitánt igazra is kęre,

De hogy ſemmi ſónac ő nem engede,
Minden hadát Baſsa hartzhoz rendele.
Elő ére Tőrőc had ſép ſer vala,
Drenczeni ő erőtlen hadát láttya,
Ötſáz louag többi mind gyalog vala,
Hatod fél ezer czac paraſztság vala.
Frángepán, Bernáld olly igen rogattya,
Mert iól láttya Kapitánt hára czúſsna,
Több Hadnagyoc ſámára Drenczeni hayla,
Nagy ſertelen két had őſſue roppona.
Előſserig nagy hartz után meg haylà,
Frangepán hada, ómaga is el futà,
Vitęz Drenczeni eleibe ſagulda,
Futo hadát tartoſztatni akarya.
Rólla nem tehete, tęre meg hartzra,
Tiſztességgel kezén veſsni akara,
Louát által veréc eſec gyalogga,
Kardgya maroc láttya félbe ſackada.
Tőrőc meg körűlé, azomba iuta,
Vitęzeckel egy őcze vitęz fia,
Kiket az Tőrőc ot hamar le vágà,
Drenczeni eleuenen eſéc fogua.
Tőrőc vzőben nagy ſokat le vágà,
Őt ezer hetuen hét Magyar meg hala,
Vitęz Frangepán lanos is lőn oda,
Kinec őcze Bernáld az ki el futa.

Az

Az Foglyoc orrát Basa rágdaltata,
Ot fő fő foglyokat elő hozatà,
Azoc kőßt vitęz Drenczeni egy vala,
Mint olly vendéget vaczorán úgy tartà.
Le téteté az vaczorán előtte,
Fiának, őczének feyét hogy nézne,
Ennél még nagyobbal őtet retente,
Soc búban akarna ott élternie.
Iò louakra fő foglyokat kőtőßte,
Az Czaßárnac hogy őket alà küldgye,
Egy Törőc ßablyayát kapà mellette,
Czac hogy meg ölnéc Töröket vágà le.
Azért Basa Drenczenit le sem vágà,
Mert meg monta hogy meg nyomorgatatnà,
Czáßár eleibe Drenczeni iutà,
Vitęz ßüuét termetit még seg hagyà.
Im à Czáßár egy ßigetbe viteté,
Soc nemes vitęzéc ßigetbe vélle,
Ot mondgyác magát méreggel meg ölte,
Többinec vége soc féle kín ęre.
Az nagy veßedelmen igen ohaytnac,
Királyra egy gyűlésben sokan ßólnac,
Czendezségért restségeért dorgallyác,
Oka soknac, Orßág aßt sem gondolác.
Meg ęrté Király, Orßágnac izene,
Orßágnac kiczin adóya iárna be,

Czac néppel adóual minden kéſz lenne,
Orſág mellet kéſz vólna ő mindenre.
Soc veſél lőn ez után orſágunkban,
Két Wr tarttya Coronát Miſegrádban,
Bathori András, Seremi Piſpec Iſtuán,
Más két Wrnac adác gyűlésben Budán.
Thamás Egri Piſpec, máſic Nadriſpán,
Ebből magát el bizà Nadoriſpán,
Sombos vára vagyon ſomſédſagában,
Ianos Hertzegé, ki ackor nem vala hon.
Ebbe tiſztartóual titkony ſerződéc,
Érti annac ideye hamar el teléc,
Tiſztartо benne mind vgy czelekedéc,
Ha meg ſállyác könnyen aſt meg veheſséc.
Porkoláb más lőn, az első ki méne,
Iſtuán Wrnac mindent ő meg ielenté,
Dőgőt, Ganét hányatot az vizekbe,
Algyúkat földbe áſta őſſue törte.
Hamar Sombos alà Iſtuán Wr ſállà,
Király czudállya nęki paranczola,
Királynac Iſtuán Wr mindent fogadà,
De azomba Várat igen oſtromlya.
Azon Király ollyha meg is iyede,
Tőb Wrac azont ne tennéc rettene,
Meg is Nadriſpánnac ſépen izene,
Hirét neuét kęri meg tekintené,

Nem

Nem tőn választ mind addig az Királynac,
Még nem kezébe lőn Vára Somboſnac,
Nagy keuéllyen vgy izene Királynac,
Kiért méltan minden ra haraguánac.
Okot keres Kiniſi minden módon,
Drenczeniért ő mint boſſút álhaſson,
Mindent Alföldén ő batorithaſson,
Mert minden fel minapi nagy romláſon.
Méne Dunán által Zenderő mellé,
Farſángba még erős lőn Duna iege,
Tiz ezer iò louag vala ſerege,
Három ezert dulni rablani küldé.
Olly nagy kazdagſággal két Kaſtélt halnac,
Hól egy Bék feleſége gyermeki vannac,
Meg vtéc eggyiket, népét le vágác,
Bék fiai onnan el ſálladánac.
Dulác Várat ſoc ſép marhát nyerénec,
Onnat máſikat czac könnyen meg viuéc,
Környen dulác Várat Váraſt égetéc,
Ebbe hir lőn táborba Kiniſinec.
El aláig iargallyanac aſt hagyà,
Melleyec két ezert ismet boczátà,
Ötuen mélly földig az mind dula rabla,
Az meg iőt népe ſohúl meg nem várà.
Raboc, Barmoc, drága ruhác ſép marhác,
Minden ſépſég lőn kézbe Magyaroknac,

Vigan

Vigan meg tęrénec Dunán kelénec,
Kiniſihoz Táborba ſieténec.
Alibéc nyóltz ezeren hamar iutà,
Duna parton ſinte ellembe ſállà,
Immár Táuaſ napya iò meleg vala,
Altal nem mehet ſakalát ſaggattya.
Nagyon ſidalmaz kezeit mardoſsa,
Boſſút nem álhat fogát czikorgattya,
Magyar had Pogánt az parton boſſonttya,
Onnan vigan vég Temesuárba ſálla.
Temesuárrà Ianos Hertzeg indula,
Attya hiuét Kiniſit hogy láthaſsa,
Némettől néhány Kaſtélt meg vőt vala,
Melly Zabrági Piſpekſég ioſag vala.
Érté Zabrági Oſuáld Piſpec hogy el ment,
Hamar meg ſallà meg is vőn egy fő helt,
Hertzeg Városira viue nagy népet,
Ianos aſt meg ęrté rayta meg rettent.
Piſpekre Ianos nagy haddal indula,
Vęlle Kiniſi Alföldi ſęp hada,
Soc Wr minden felől ſép hadat adà,
Mindent hátra vőn égeté dulata.
Oſuáld Piſpec faluit mind fel gyutà,
Pórokat ártatlan bennele vágà,
Piſpec hadát olly igen vze ronta,
Kaniſai Láſlo Bán eſt meg halla.

Láſlo

László eßes az veßedelmet ßánnya,
Az két Wrat ő békőſségre hoza,
Nagy erős frigy kötéſt ő kőßtőc hagya,
Mert az dolog nagyra menne iól láttya.
Orßágot gyűléſre Király hiuata,
Lőczére, hól két Hertzeget vár vala,
Brandeburgi Német Hertzeg ſogora,
Őczéuel Albérttal Lőczére iuta.
Nagy frigyet bekőſséget ot ßerzénec,
Hogy egymáſra többé ſoha nem törnec,
Soc vigaſág után haza terénec,
Wrac Királlyal Erdélbe menénec.
Iól ęrti Király mind à ſoc őßueßéſt,
Főkęppen Lőrintz Wr nęki fart vetet,
Hiuatalra minap gyűléſre nem ment,
Orßág ado ßedőiben meg őletet.
Király mindent más vdőre halaßta,
Még Erdélben mindent el igazita,
Törőc egy erős Kaſtéllyát meg ßálla,
Feyér vár mellet, és aßt meg vőt vala.
Abból ßűntelen All földet rabollya,
Feyér várba keués nép aßt meg halla,
Nagy ſokan ki ßálla meg veßi vala,
Ha Kiniſi rea nem vigyáz vala.
Nándor Feyér vár alól el ßállánac,
Sent Demeter tayán ſokat rablánac,

Lőrintz Wr ioßágát ſohúl nem banttyác,
S'erzet dolog aßt mindenec gondolác.
Onnat Podólig égetnec dulánac,
Senkitől nem félnec vigan rabbolnac,
S'áua, Dráua kőzőt ßertelen rontác,
Czac Tél felé ők haza fordulánac.
S'erem, Boßna, Tót orßág igen romla,
Mert Allföldi Wrac vißßa vonásba,
Láßlo Király ßerenczéye így forga,
Mert Erdélt is nagy ßertelen talála.
Tißtbe Vaydaſagban Drágfi Birtalan,
Király onnat indula Temes várba,
Kinißi ßép haddal várya határban,
Noha Gútta mia nagy nyauallyában.
Rebeg à nyelue, meg veßet à ßaua,
S'ouát azért nem ſokan ęrtic vala,
Allföldi Wrac tőlle nem tartnac vala,
Királynac ſir, beßél az mint ßólhata.
Oktalan dolgát mongya Pogánoknac,
Mennyit égetnec dulnac rablottanac,
Viſelne gondgyát ő nyomorúltinac,
Torlana meg ſoc vérét Magyaroknac.
Sokßor torkát vti hogy nem ßólhata,
Azzal ielenti halálig kéß volna,
Igen mutat wyal Tőrőc határra,
Kin Királynac kőnyue eredet vala.

Kargyát

Kardgyát az után vitęz módra ránta,
Had elől mint ſokot víni mutata,
Soka Királt vendégle nagy Wr módra,
De minden ſoua czac Törökről vala.
Erre Király mindent nęki fogadà,
Es Dunán kele Peter váradgyára,
Törőc rabol, Tót és Horuát orſágra,
Hamar Kiniſit had elől válaſta.
Pállal Erdéli Vayda Drágfi vala,
Hamar Zenderőig alà iárgala,
Rabot, Barmot hayta, falukat dula,
Zenderő hoffſtattyát égeté ronta.
Törökekre ſohúlt nem talalánac,
Kőzel ſaz mélly földig mind iargalánac,
Mind végig ſántalan predát nem tudgyác,
Őt ökről egy arany forinton adgyác.
Rólla mondgyác tizen nyóltz pénzen attác,
Egy Aſſont négy leanyáual arúltác,
Illy ſerenczeye nem vólt egy Magyarnac,
Kiniſiuel touáb menni nem akarnac.
Ackor Törőc Czáſár az AEgyptusban,
Sultánnal Tengeren túl vala hadban,
Törőc meg rettent Conſtantzinapolyban,
Tengeren igen fútnac Aſiában.
De Conſtantzinapolig mennec vala,
Ha iò Kiniſi ſouán iárnac vala,

Az alkolmatoſságnac ez ő dolga,
Mikor magát adgya kel kapni rayta.
Aſſt gondolác mint Zendeiőt meg ſállyác,
Viſſza tęrtec még vtokban valánac,
Hogy nyauallya eſéc Kiniſi Pálnac,
Czac nem néma ot lőn hólta iámbornac.
Bánkodéc ſoc vitęz ennec halálán,
Czodálatos eſſes iò vitęz voltán,
Két Királyhoz ő nagy hűſéges voltán,
Nem lőn vtanna Allfőlden olly Iſpán.
Allfőlden Wrac egymáſt igen rontyác,
Egymás ioſſágát koborlyác kapdoſác,
Seligy Királlyal nem ſokat gondolnac,
Kiért ráyoc nagy haragya Királynac.
Méne Bácza Wrakat mind hiuattya,
Kiknec hűſégekben nagy gyanós vala,
Többi kőſt Lőrintz Wrat Király hiya,
Kire régúlta boſſſonkodic vala.
Coloczai Piſpeket meg bémtotta,
Seremi Piſpec Kaſtéllyit foglalta,
Minap Törőket rablani ki hitta,
Pokol felé ioſſágán el boczátà.
Wrát feyedelmét nem böczűllette,
Paranczolattyánac ő nem engedé,
Több boſſſu, feyét ökörnec neueſte,
Az czendeſs Kiralt euel meg geryeſte.

Iò kis

Iò kis Horuát Iános eggyic Wr vala,
Báczi, Coloczai Pispec más vala,
Kis Horuát házát meg vötte dulata,
Kit kis Horuát nagy hamar meg vön hátra,
Soc féltében Királyhoz el sem méne,
Lörintz Wr Annyáuál Királt kérete,
De hogy keuánságában semmi kele,
Várit Kastellyit igen erősite.
Ieles fő ház Wylac aßt meg takara,
Futakba élést népet mindent hagyà,
Kit Péczi Pispektől haddal vőt vala,
Onnat hadaual Raholtzában ßállà.
Nagy haddal gyűlt Király, Vaydát ßolità,
Had előt Wylac alà őt válaßtà,
Váras népe egy hartz után meg hódla,
Várbeli nép nagy sockà ellent tarta.
Töretni Drágfi kezde Wylac várat,
Lörintz Wr aßt hallya gondola magát,
Nadrispánt kęri barattyát sogorát,
Sükségében mutassa baratságát.
Nem igirhet hadat nęki mellette,
De fogadgya Királt meg engeßtelne,
Ottan Királyhoz köueteket külde,
Az mint lehet Lörintz bűnét mentene.
Vgyan nagy keménnyen izent Királyra,
Orßágnac mert ő volna Nadrispánnya,

Ha bůnes vólt tőruénre hitta volna,
Addig Lőrintzre ne támadot volna.
Mondanà gyůlnénec hamar Rákoſra,
Ha Lorintzet ot bůneſnec találnà,
Ő fő Biro ot feyére állanà,
Addig ioßágát ő Felſég ne báncza.
Igen bánnya Király az izeneter,
Tetzéc mint ha Nador iſpán fenyeget,
Nagy haraggal meg kůlde kőueteket,
Azomban Wylakra ßertelen lőtet.
Nagy késő éiyel lőn végső oſtroma,
Várat meg adác Király be indula,
Lőrintz Annya gyázba Királyhoz futa,
Fiaért kőnyőrge de nem haßnalà.
Az tőb Pártoſokra Király indúlla,
Kis Horuátnac négy Vároſiban ßállà,
S'ent Demeter S'aua mellet meg haylà,
Futakot Péczi Piſpeknec meg adà.
Dunán tul két Váraſt Király véteté,
Táta mellet hatalmába kerité,
Ioßát Temesuári Iſpánr be inté,
És Wyuárra Lőrintzre őtet kůlde.
Erdéli Vaydat Somogyſágra kůlde,
Hogy Kapus wyuárat nęki meg vegye,
Meg is Lőrintzről Nadriſpán izene,
Tőb bůntetéſt Király hadnà tőruénre.

Király

Király Nadrispánnac czac eßt izene,
Még magát nem érti addig büntetne,
Ot ál vala Lőrintznec egy kőuete,
Attól Lőrintznec Király eßt izene.
Sies mond meg én ßómmál eßt Lőrintznec,
Hogy tréffaba engem neuez ökörnec,
Egy nagy ßarua nőt annac az ökörnec,
De más ßarua czac most kőlt meg feyénec.
Tudgya bizonnyal két ßarual öklelec,
Ellenségemre keménnyen törkőlec,
Czac az wy ßarw az másikhoz érkezzéc,
Ellenségimmel en ßembe öklelec.
Rendelé Tót, Horuát orßágnac dolgát,
Ot meg véué ſoc Pártos Wrac házát,
Kitől mit el vőttec mindent meg adot,
Két orßág ótalmára hagya egy hadát.
Az előt Ianos Herzeget valaßta,
Hadnac el rendelé ßóldgyát meg adà,
Törökre vigyázna meg paranczola,
Onnét Baranniaba Péczbe ßállà
Poklól iára Kapus wyuárnál hada,
Drágfi Berthalan Vayda meg ßállotta,
Táborból méne egy ßomßéd Kaſtélba,
Menyegzőbe hittác nagy vigan vala.
Ra vigyáz Porkolab Hóld vilag vala,
Népénec ßinét melleye válaßta,

El ſe

El fel kele táborra ki rohánna,
Tábort meg viué ot ſokat le vágà,
Éléſt, álgyút az mi iót ot talála,
Dombai Dauid aſt az Várba hayta,
Egy ſomſéd-városba nagy váſár vala,
Aſt meg vte mindent ő be takara.
Capus ala méne Vaida hogy ęrte,
Az menyegző lakáſnac izít ęrze,
Lőtetni Váraſt nagy ſerénnyen kezde,
Várba por fel gyula mindent fel vete.
Orben meg iyettec magoc meg adác,
Tűz miat mindenec veſſnec aſt lattyác,
Kaput nyitánac az tűzre omlánac,
Tűzet kęt félbe mint lehet vgy ólttyác.
Rahóltzát Király hada meg ſállotta,
Porkolab meg iyet hamar meg adà,
Német wyuár alat Ioſa tábora,
Hól háza népéuel Lőrintz Wr vala.
Igen iyet Lőrintz Német wyuárba,
Dolgát baráti futtyác mind azomba,
Végre Király aſt engede ſoc ſóra,
Iőne ſembe dolgánac okát adnà.
Leg ottan Ioſához Vár alà küldè,
Lőrintzet Király eleibe intézze,
Hadát Vár alól addiglan el venne,
Ha nem iőne várát tőlle meg venne.

Lőrintznec Iſpán mingyárt hitet adà,
Tőb pártos Wrac Lőrintzel az várba,
Iſpán mind azockal Pécze indulla,
Királlyal Lőrintz ſólla bűnét vallya.
Ennec okát gonoſz tanáczit mongya,
Kiknec ſzuán Kirallyát meg vtálta,
Séligy feyedelem Lőrintzet ſánnya,
Meg kegyelmezé tőruénre hálaſta.
Véget pártoſoknac Király it ére,
Péczről indula Budára fel méne,
Oda hamar nagy gyűléſt hirdetteté,
Pártoſokért orſzág igen könyörge.
Többi kőſt az Auráni Prior vala,
Klaſtromból ez nagy Wraſágra iutá,
Iſzonyu bűneiért ot meg lakola.
De Poki Petert négyen vágtác vala.
Igaz tőruényec lőn minden rendeknec,
Tőruény haladékról emlekezzenec,
Itilő Meſterre ſólnac ſegényec,
Kiből iò válaſoc lőn mindeneknec.
Nemeſec az Wrakra zugolódnac,
Királt pokol tanáczal ők tartánac,
Mindent eſztendeig egy Aranyra rónac,
Könnyű nękic arra hogy nem ők adnac.
Az Király látà nagy támadás lenne,
Mert régen őt házat róttác ennyire.

Király emlekeßtetic ő hitére,
Azért nękic Király mindent igire.
Menyegzőyét Gyűlésben elő hozac,
Beatrixnac fogatta nem tagadgya,
De magtalan vdős voltát vtállya,
Czehec tőruénye el venni sem hadgya.
Pápától érre ßabadsaga vala,
Wrackal Nemesec aßt ioua hagyà,
Királynac ez után lőn házasága,
Viue Anna aßßont ki Laioßt hozà,
Az ezer őt ßáz kettőben írtanac,
Iaytzát Tőrőkec hogy egyßer meg ßállác,
Ot Magyaroc őket olly igen iontác,
Hogy sokà az végeket ők nem bántác.
Tőrőknec soc vgye volt minden felé,
Láßlo Király mig Magyaroc kőßt éle,
Még vitęzségét senki nem ęrtette,
Eßes vólt, azért aßt minden el hidgye.
Rólla ęrtem, haza Pragába hittác,
Czehec ez mellet magokat ayanlác,
Látnà meg egyßer rendét orßagánac,
De az Magyar konyhát monta ßirosbnac.
Igen czodálkozot nagy olczoßagan,
Magyar orßágnac bőczűtlen bőű-voltán,
Egykor Mattyás Király palotayában,
Mattyás Király képét meg látà Budán.

Azon

Azon monda ki vitęz iò páſtor vólt,
Ki nękem ennyi kőuér iuhot hagyot,
Mongyác hogy Király Magyaról nem tudot,
Egy Magyar wr magyaról ót így ſzóllot.
Markos vala nem Lukácz Mattyás Király,
Láſſót bolondnac ielenté ő azzal,
Hon henyelne ki aſzt kőlti Wrackal,
Az mit Mattyás Király talált kardgyáual.
Királt laſsu erkőlczeyért gyűlőltéc,
Magyar Wrac vgyan ſzembe meg pőktéc,
Abból támadánac az part vtéſsec,
Ki miat Allfőlden ſokan veſzénec.
Vénkorában Kőzuény igen meg bántà,
Teſte lakás miat igen nagy vala,
Életében mongyác iámbor volt vólna,
Ezer őt ſzáz tizen nyóltzban meg hala.

VIII. RÉS.

LAIOS, IANOS, FERDINANDVS.

EZer őrſzáz tizen négyben íránac,
Változáſsa lőn Tőrőc Czaſzárſágnac,
Selim ellene tamada Attyánac,
Az előbbi nagy Baiazet Czaſzárnac.

S'elim ęrti Magyaroc el lágyúltac,
Mattyás hólta vtán czac alig vannac,
Láßlo Királlyal keueſet gondolnac,
El fordúlt ßerenczeye Magyaroknac.
Vélé iónac nagy keuéllyen indulla,
Tótot, Magyart végekbe raboltatà,
Vég Sabatzot meg viué elöb állà,
Magyar orßág it kezde romlania.
Ackor fö Cardinál Thamás Romába,
Olaß Magyar veßedelmét gondola,
Pápától egy búlczu leuelet vàlta,
Mindent Töröc ellen aual támaßta.
Mindent kintöl bůntöl aual meg óda,
Valaki ö ßóldgyán hamar támadna,
Kereßtyén hitért Törökre indúlna,
Öröc élete lenne ha oda halna.
Töröc Czáßár az nagy támadáſt hallà,
Egyéb hirec ęréc ot hatrab ßallà,
Az paraßt had Nemeſekre buſula,
Törökröl fegyuerét Wrára foga.
El ßánác ßabadſágoc meg kereſéc,
S'ántalan ßegényec erre ſietnec,
Ruhayokra mind Kereßtet költettec,
Hogy kereßtyén hitért eßt czelekednec.
Az meg dúhöt népen iò ßò nem foga,
Fö fö Nemeſseket ſokat le vága,

Egy

Egy Magyar vitęz Wrſi fel támadà,
Sapollyai Ianos ki Vayda vala.
Tiſſa mellet Kereſztesekre ſállà,
Iob réſzét le vágà, kit által hayta,
Sokat bennec fogtatà kénoſztata,
Az feyetlen lábot így le ſállita.
Wraknac Királynac lőn nagy őröme,
Gongya lőn Láſzlónac az békőſségre,
Béczben egy nehány Király ſ Hertzeg gyűlé,
Maximilliannal Király frigyet ſőrze.
Rólla így ſóllánac Kiraly Leanyát,
Ferdinandnac adnác házaſúl Annát,
Király finac adnác Ferdinand hugát,
Mariát Maximilián vnokayát.
Eſzt Király hite ellen czelekedéc,
Wrac gyakran vetéc aſzt ő ſemere,
Fia Laios még czac futoſo félben,
Meg coronázà vltere ſękében.
Történec halála Láſzlo Királynac,
Fiát Laioſt hagya két orſzagánac,
Nagy kárt tőnec Meſteri iffiunac,
Az Királyſág tiſztére nem tanitác.
Az Wrac tőlle keueſet tartánac.
Az tudatlan iffiat lágynac mondác,
Azért eſzesb, Idesb Kiralt kéuánnac,
Ki iob gongyát viſelne orſzagánac.

Rólla gyakrán Ianos Vayda ßól vala,
Azért Tutoroc gyűléſt tőrtéc vala,
Vaydához gyanúſoc hittác Budára,
Nem adgyác az mit vélnec hogy kéuánna.
Téuéc Bathori Iſtuánt Nador iſpánna,
Gyermec mellé oktatóc vannac hagyua,
Nem ßoktattác gondra es vigyázáſra,
Király orßágát hogy veßte ez oka.
Egybe veßtec Wrac egymáſra tőrnec,
Sokan tunyán czac házoknál henyélnec,
Iò vitęz wr fiac keueſen kőßtec,
Sokan az Királyſágra vgyekeznec.
Sulimán lőn Czaßár Selimnec fia,
Attyáual Tatárral nem ßépen iárà,
Igen haragßic hadánac fogadgya,
Rátz és Magyar orßágot nęki oßtya.
Czaßarſagát aual erősitene,
Ebben ſenki ellene nem tehetne,
Gyermec vólna Magyaroc feyedelme,
Kauaroc mind nagy egyenetlenſégbe.
Valánac ackor fő wrac orßágban,
Ki Király lőn Erdéli vaydaſágban,
Sápollyai Ianos Sepeſi Iſpán,
Bathori György bátrya Iſtuán Nador iſpán.
Moldouában Iſtuán, Radul Hauaſelben,
Kic Magyarhoz halgattac az ydőben,

Battyá

Battyáni Ferentz Tót, Horuát, Rátz földen,
Prini Peter Iſpán vala Allfölden.
S'áua Dráua vize kőßt S'eremſégben,
Tomori Pál Kaloczai Erſekſégben,
Még nem lőn Barát hires vitęzſégben,
De Klaſtromból iuta az Erſekſégben.
Ackor Nándor Feyér várat meg véué,
Suliman Magyarokra nagy reſt tőre,
Király Tomorit S'eremſegbe kűlde,
Nagy diczirettel ot tißtét viſele.
Nagy Wrac kőßt Király egy hiue vala,
Turzo Elec orßagnac tißttartóya,
Broderith Iſtuán fő Cancellariuſsa,
Bor nem ißßa Ianos Vduar biráya.
Királynac Czaßártól illyen hir iuta,
Minden felé hoßßu frigyet tőt vala,
Földen vizen czac Magyarra indúlna,
Magyarokra mert tágas v́ta volna.
Tul S'áuán Feyér vár, Sabatz kezében,
S'alon kémén, Peter váradgya kezben,
S'áuán ßabad v́ta, ſoc kár S'erembe,
Nehéz vólna már állani ellene.
Aßt ßánta ha Magyart hozza haythattya,
Budan, Romában Meczetet rakatna,
Tőrőc hitét mindenűt vallatatna,
Ieruſalemre ßándoka azon vólna.

Fútnac

Fútnac minden felől Layos Királyra,
Király Pápának egy néhánſor írà,
Királlyokat mellette fel támaſſa,
Királlyokat is olly igen ſorgattya.
Ohaytua kęri moſtan meg ſegitczéc,
Kereſztyénſég Payſát ne veſſeſséc,
Ha moſt Magyar orſágra nem tekintnec,
Egéſz Europára tőr ellenſégec.
Vala kőueti Frántzia orſágba,
Maſic Ferdinandhoz Német orſágba,
Harmad kőuet áz Portugaliaba,
De ſemmi nem kele keuanſagába.
Ezen vala Tőrőc az ő dolgába,
Perſáckal, Tatárral frigyet tőt vala.
Ez alat Tatárt Lengyelre támaſſta,
Más nagy hadat Moldouára támaſſta.
Az vtán Feyér Várat vőtte vala,
Fellyeb megyen Sáuát által hidlata,
Memhet Béket Erdély fele boczátà,
Más hadát Tótra, Horuátra válaſztà.
Tomori ſokſor Királynac izene,
Végre koczin ő maga fel ſiete,
Tőrőc nagy hadát ſándokát beſélle,
Seremben czac ő nem álhat ellene.
Réuét ſáuán meg állani kellene,
Vizen Tőrőc Seremſégbe ne kelne,

Ebben

Ebben ſemmit mulatni nem kellene,
Bar mindenben ôt elôl ereßtene.
Ebbôl Király hamar gyûléſt tétete,
Sent György napyán ßigetben eßt végezé,
Nagy Bodog aßßony napra kéßen lenne,
Minden rend Tolnára hadáual gyûlne.
Leuelet azomba ſoc felé kûlde,
Papát, Kereßtyén Királlyokat kęre,
Soc fogadáſokra emlekeßteté,
Sem pénzt, ſem hadat tôllec nem kęrhete.
Leueli Poſta Királt olly gyakran ęri,
Hól Vayda, hól Tomori aßt izene,
Elôl iáro Tôrôc Sáuát moſt kęli,
Immár ezac Dráuát ne hadgya el kelni.
Izene Király Allfôldi Wraknac,
Drauán alól és az fô Nadriſpánnac,
Hamar Seremb mind fel támadgyanac,
E Sék tayát Tôrôktôl ótalmazzác.
Gongya lôn Nadriſpánnac ô ki ßállà,
De az többi à dolgot el mulatà,
Elég nem lôn ô fel méne Budára,
Wrac reſtſégét Királynac panaßla.
Iuta egy kém ki mindent iól meg tuda,
Királynac tanáczal az im eßt adà,
Erdély, Hauaſeli Vaydát boczáſsa,
Tôrôket azockal hatúly fogaſsa.

Ot tőbbet is monda mind iót beßélle,
Király Ianos Vaydánac aßt izene,
Az mi leg iob meg gondolna aßt tenne,
Ha tettzic, Oláhal eggyűt kéßűlne.
Nap el teléc ſenki meg is nincz Tolnán,
Tőrőc hada immár által kőlt Sáuán,
Soc Várat vőt vagyon Peter varadgyán,
Király meg is ſegitſéget vár Budán.
El indulla czac három ezer népe,
Véli Wrac vtánna iőnnénec mellé,
Vtból Somlai Báthori Iſtuánt kűlde,
Hamar Vayda minden hadáual iőne,
Baſi Győrgy Vaydától Kiralyhoz iuta,
Király ſoc ſéle eßét Vayda meg ýnta,
Hól egy ßóual melleye hiuatattya,
Máſsal hogy Tőrőc hadát hátúl fogya.
Oláh Vayda Czáßárhoz Pártolt volna,
Tőrőket hátúl fogni ki ő vólna,
Mindenben kéß ő felſége ßouára,
De mit válaßßon ennyiben nem tudgya.
Nagy gyorſan Győrgyet Vaydahoz boczátà
Sieſsen hadáual aßt paranczollya,
Mindent ſieteſsen iőyen vtánna,
Ki nem iőne Király hitlene vólna,
Azomba Peter Váradgya el czußà,
Benne valo vitęz nép mind meg hala,

Tőrőc

Tőrőc földen vizen megyen Wylakra,
Magát Pál Barát mint lehet forgattya.
Serenkedic haddal Duna el kele,
Gyakran házadon czatáz Tőrőkekre,
Olly nagy erőt ha mint meg kéſſelhetne,
Gyakran mezőben vgyekezéc vélle.
Alà ére Király Tolnára ſállà,
Hogy ot Wrac hadát melleye várya,
Sapollyai György Sepeſi Iſpán iuta,
Mas Anibal Papa hadával iuta.
Wylac el kőlt, Tőrőc ſiet ezekre,
Wrakat Király nem veheti erre,
Dráuát őriznéc Tőrőc el ne kelne,
Király Záſſloyától nem mennec meſſſe.
Dorgallya nagy haraggal feddi őket,
Ő kéſſ elő vinni az önnen feyét,
Dobot vteté el inditá népét,
Bátára ſállita minden ereyét.
Iőuénec ot minden felől tábórban,
Tomorit hiuatà vannac tanáczban,
Vayda őczét Sapollyait ſolità,
Orſſag előt Fráter Pállal válaſztà.
Az Király Tábora Mohácza ſállà,
Czac azon alól Karaſo viz vala,
Tomori és Prini hada ot vala,
Czac őt vagy hat ezer louag ez vala.

Tomori Királytól hamar meg tęte,
Ő hadát nagy veſſélyel bira erre,
Király hadával ſállana eggyűue,
Vitęzec mondgyác előbkel mennie.
Hadnagyoc már alig váryác az hartzot,
Már kezekben tartyác az diadalmot,
Sokſor Törőckel kéſértettéc hartzot,
Kęric inkáb aláb ſalicza tábort.
Az ellenſég Dráván elkőlt meg hozác,
Wrac ęrtic Királlyal tanáczkoznac,
Vayda tanáczát eſſekben forgattyác,
De kéſén ęrtéc az kit meg bánánac.
Egy hada iő Bécz felől Ferdinandnac,
Előtte Frangepán Criſtoph az hadnac,
Marczal határában Horuát orſágnac,
Vaydával eggyet izentec Királynac.
Király Budán vagy akar hún ſallana,
Ellenſég eleibe ne indúlna,
Még nem orſág ereye eggyűt volna,
Vagy immár melleye czac őket varnà.
Vayda eſt főképpen izente vala,
Vélle ſoc és válogatot nép vala,
Kiből győzedelmet Kiraly várhatnà,
Ne ſietne ő felſége az hartzra.
Tetzic tanácz de immár kéſő vala,
Mert az Törőc czac két mélly főlden vala,

Fő

Fő Cancellariuſt Király boczátá,
Wrakat Hadnagyokat inczen arra.
Iob hellyre tábort vagy hatráb ßaliczác,
Mig meg gyűlnec kic ſokan vtban vannac,
Illy kis cröuel ha veßte léß Királynac,
Orßágát meg venni könnyű Czáßárnac.
Nem fog ſemmi iò tanácz meg dűhöttec,
Mongyác aßt Magyarnac aßt nagy ßégyennec,
Törőc elől el menni kiſsebſégnec,
Tudgyác bizonnyal Töröket meg vernec.
Azon tanáczon Tomori Pál vala,
Ki ſoc Kémtől mindent iobban ért vala,
Három ßaz ezernec Töröket mongya,
De iob reße fegyuertelen roß vólna.
Mindeneſtől hetuen ezeren ha vólna,
Ki Király hadánac gondot adhatnà,
Nagy álgyuyoc talám hárombáz volna,
Noha czac ßáz ezeren Király vólna.
Siet Tomori hadából iutánac,
Hadnagyoc izentec Királynac Wraknac,
Az vtközetet már ne halaßtanác,
Iſten velünc ki rontóya Pogánnac.
Iól tudgyuc bizonnyal öket meg ronttyuc,
Népnec ßámát ereyét mi iól tudgyuc,
Czac nem Iſten mongya ne halogaſsuc,
Király Tábora indúllyon vtánnunc.

Királynac nincz mit tenni el végezé,
Meg v̊tkőznéc vagy nyerne vagy veßtene,
Frater Pál vakmerő hada eßt ßerze,
Aßt tudgya mint máßor czatára menne.
Pál tanaczán hadnac iob réße vala,
Prini Ferentz Váradi Piſpőc ot vala,
Eßes tudós iffiu Iőuendőt monda,
Ki be teléc, az Királynac így ßólla.
Romába Pápához felſéged kűldgyen,
Ha el ßalad Cancellarius mennyen,
Húß ezer Magyar Mártyrt ßentelleſsen,
Calendariumban nękic helyt kęryen.
Okát Tomori Pál barát ot mongya,
Hólnap ez had hogy el véß ő tanácza,
Eddig tiz ezer volt Calendariumba,
De ki meg hal húß ezer czac ez hadba.
S'ép ſeregec ęrkezénec azomba,
Battyáui Ferentz, Tót orßág bán iuta,
Dráua mellől S'ereczén Ianos iuta,
Zabrági Piſpec, Erdéli Simon iuta.
Péczi Piſpec More Philep el iúta,
Atzél Iſtuán, és Turzo Elec hada,
Turzo Beßprimi Piſpeckel Budába,
Királyne aßßonnyal Király meg hatta.
Ez mind hußon négy vagy őt ezer vala,
Tőrőc tábor Mohácz alól meg ßálla,

Harmad

Harmad napig két félben lőn czac czatá,
De mindenſſer Magyaroc nyeric vala.
Rendelléc már az hadat vtközetre,
Sokan mondgyác Király fél felé lenne,
Egy álo ſeregben hogy el mehetne,
Ha mi lenne vagy más ruhában lenne.
Az had aſſt keuánà ſſem előt lenne,
Mert aual ő mindent erősitene,
Ha ot vgyet az Pogán Törőc nyerne,
Egy nehány wr ötet el emelhetne.
Kallai Ianoſt, Razgai Gaſpárt valaſſtác,
Király mellet Törőc Balintal hagyác,
Sereget io hozzán el nyutoſſtatác,
Törőkec hogy őket hátúl ne fognác.
Vtól álla Király állo ſeregben,
Algyuc czac előtte elſő ſeregben,
Király mellet nagy Wrac fegyuerekben,
Körűl valaſſtot vitęzec mind rendben.
Az tábor Moháczon czac alól vala,
Föld Várnál ki egy kis halmoczkán vala,
Azon alól Czaſſár tábora vala,
Halom alat ianczári ſoc álgyúya.
Egybe hányat meg mondoc az Wrakban,
Tomori Pal, Sapollyai György Iſpán,
Batthyáni Ferentz, az Tót orſſági Bán,
Bánfi Ianos, Tali Ianos, Atzél Iſtuán.

Lengyel

Lengyel trepka András, czeh ſlic Iſtuánnal,
Corlatkei Peter Chehel Moruáckal,
More Láßlo, Battyáual Philep pappal,
Tőrőc Balint, Kalnai Ianos, Bakt Pál,
Io Raskai Gáſpár, Tárſai Miklóſsal,
Greuetzki Lampert, Mailát, Palotzi Antal,
Homonai Ferentz, Szeczi Tamáſsal,
Cibak Imreh, iò Báthori Andráſsal.
Boſitz, Kadicz, Feyérvári Prepoſtal,
Nitrai, Boßnai Piſpec Eßtergamiual,
Zabragiual és az vitęz Vátziual,
Prini Peter, prini Gábor Horuáttal.
Erdődi Peter, Simon Pappal Battyáual,
Drágfi Iános az Király Záßloyáual,
Kic tőbben ot halánac ſoc iámborral,
Érdemlénec őrőc hirt Magyaroknal.
Táborban ſokan aßt alittyác vala,
Király ot nincz, Nadriſpán aßt meg tuda,
Hagyot rendből Királlyal ki indula,
Tábort meg körűle mindent bißtatà.
Hellyekre menénec eſmet ſeregben,
Tőrőc hogy indúlna varyác mind rendben,
Czac eſtue felé tettzéc iobra egy völgyben.
Hogy laſsan laſsan egy kopyás had megyen.
Véléc hogy Király hadát az.körűlne,
Tomori Raskait ottan ra küldé,

Wrac

Wrac nem várhattyác Pált kęréc erre,
Trombitát fútatnà Dobot vtetne.
Ieſuſt kiáltatà Dobot vtete,
Nagy kiáltás ropogás mind kęt félbe,
Tőrőc ſoc meg hala fút tábor felé,
Bathori András Királyt inté erre.
Vtánnoc álo ſereggel indúlna,
Diadalom miénc az Tőrőc fútna,
Hól az hartz lőn állo ſereg el iuta,
Soc Magyar, de több hólt Tőröket látà.
Sereg iob felől viſſza fútni kezde,
Soc álgyút puskát Tőrőc mind ki lőué,
Gollyobis az állo ſeregre ére,
Két had vagyon ſinten kemény vgyébe.
Azomba Király nem tudác houa lőt,
Eſtergami Piſpec mellette el eſet,
Három Wrfi mellőle foglya eſet,
Tőrőc Bálint, Radicz, Kallai el kőlt.
Kemény hartz czac az álgyúc előt tartà,
Soc álgyu fűſti kęt hadat el fogta,
Nem lattyác ſoc Magyar egy völgyre tartà,
Sokà meg is álgyúc előt viu vala.
Tęre völgyből ſereg igen hartzola,
Lőuős mia Magyar ſertelen húlla,
Hadnac iob réſze már el futot vala,
Nem álhatà az is ám hátat adà.

Az Török brekaſti Kauort kiáſtà,
Bizony ot az ágyú mind tób ez ártà,
Török, Magyar az nap meſſe ſem haylà,
Veli az futásban czalárdſag volna.
De hartz mind is más fel oráig tartà,
Veczernekor felé kezdetet vala,
Dunáról meg árrat Czele patakya,
Ot hólt vizbe Király louon futtában.
Veſſe ſegény Magyar nemzetnec ſine,
Nagyob romláſunc nem vólt mi földünkbe,
Egy nehanyat meg mondoc fő népekben,
Kic házankénd el eſénec az vgyben.
Veſſe Frater Pál, Kaloczai Erſec,
Vélle Vayda ócze Sápollyai György,
Valkan Láſlo az Eſztergami Erſec,
Prini Ferentz az Váradi fő Piſpec.
Veſſe More Philep az Péczi Piſpec,
Paxi Balás ki vala Győri Piſpec,
Czanádi Piſpec, és Boſnai Piſpec,
Bánfi Sigmond, ot veſſe Orſag Ferentz.
Veſſe Corlatkei Peter, Trepka András,
Horuát Simon, Prini Gábor, Sécz Tamás,
Polotzi Antal, Czetini Frangepán Mattyas,
Soc Czeheckel ot veſſe Czeh ſiic iſtuán.
Veſſe Hampo Ferentz, Battyaui Ianos,
Balaſi Ferentz, Imreh, Paxi Ianos,

Pogán

Pogán Sigmond, Kalnai Iſtuán ſ̃ Iános,
Iſtuánfi Ianoſsal, az Tarnál Iános.
Veſse tőb fő néppel az Sárkány Ambrus,
Podmanitzki Mihály, Tarzai Miklós,
Orlutzki Győrgy Kapitán, Forgácz Miklós,
Többel foglya eſéc az Hertzeg Miklós.
Vęlle fő nepec Maylini Birtalan,
Kic az után váldozánac nagy ſummán,
Azoktól ot Czáſár mindent meg tuda,
Ibraim Baſsáual az mit akara.
Véuéc feyét Tomorinac fen tartác,
Tábor kőrűl kopya hegyen hordozác,
Maſsfél ezer foglyot meg nyakazánac,
Gyalog négy ezeren alig ſálattac.
Vala Sẽnt Ianos nyak vágáſa napya,
Mikor lőn Magyaroknac ez romláſa,
Eyiel és máſod nap Tőrőc ki támada,
Mit miuelt emberi nyelw nem mondhattya.
Városát Pécznec meg dula égeté,
Balátonig ſabadon mind fel méne,
Mindenűt rablá dulá és égeté,
Budát vreſen lelé meg égeté.
Viſegrádba Paraſtoc ſorúltanac,
Egy nehány Baráttal aſt ők meg tartác.
Eſztergomban czac egy nehánnyan vannac,
Nagy Matéual, Tőröknec még ſem adác.

Vgyan Györig Török mind fel iárgala,
Tatát, Feyérvárat, Kamatot meg hagya,
Czac az Országot rablani akara,
Vérteshez Marotha Török had iúta.

Vértes erdeiben soc nép gyűlt össue,
Soc szekérrel magát be keritötte,
Török meg kezde hozzà sem férhete,
Algyúkat vonata reá cl végre.

Vesztéc azzal táborokat meg bontác,
Szegény népet ot mind eggyic le vágác,
Voltac husson öt ezeren ast mongyác,
Feleségec gyermekec ot halánac.

Két felét Dunánac rontác pusztitác,
Dráuától fogua Györig sanyargatác,
Két vagy három száz ezer népnec tarttyác,
Kic ackor rabbà estec és meg hóltac.

Iuta egy hir Czásár haza indúla,
Natolia mert nagy háborua vólna,
Duna Dráua kösst az mit meg vöt vala,
Mind vresen hagyà mert siet vala.

Soc szò vagyon tudom Ianos Királlyra,
Arulónac az Német part öt mongya,
Dicziri bizonnyal az ki ezt irta,
Ki Királlyal ot vólt Moháczi hadba.

De ha tanaczát meg fogattác vólna,
Isten tudgya talám most iobban volna,

Az

Az veſzedelemkor ſegednél vala,
Érti az hartzra nem érkeznéc hada.
Onnat hamar koczikon el indula,
Czac egy keués magáual ſiet vala,
Lehetne Királlyal bár czac ömaga,
De kéſén költ aſt ö hamar meg tuda.
Más had Frangepán Criſtophal Zabrágnál,
Harmad Czeh had Győrnél és Feyérvárnál,
Czac nem meſſe Czeh és Német két wrral,
Király mellé iönec vala ſép haddal.
Inaſa Királynac az Cetritz vala,
Czele patakyán elötte vſtatà,
Egy iö vdö muluán eſzébe iuta,
Véli hogy Király ot hólt az patakba.
Nagy hamar vtánna lönec meg talalác,
Feyérvárba teſtét ſirua takarác,
Ez lön nagy romláſa Magyar orſágnac,
Igy lön halála iffiu Királlyunknac.
OTtan Magyar Wrac meg haſonlánac,
Kic lánoſt, kic Ferdinandot válaſztác,
Ferdinandot vgyan meg coronázác,
Budában ſékiben ötet be hozác.
Nagy hadat támaſtà im Ianos Vayda,
Igen buſúlt Tokaynál ö ki ſállà,
Mondgyác Láſzlo Király néki fogatta,
Hogy Kereſztéſseket le ſállitotta.

Olly nagy veſzedelembe ſokà forgà,
Mert Ferdinand kętſzer igen meg haytà,
Sokà Lengyel orſzágban ſzegény iárà,
Végre Czaſzárhoz follyaméc dolgába.
Nagy kedues lőn Czaſzárnál Király ſzaua,
Orſzágát meg ótalmazna fogadà,
Hogy Moháczon nem vólt igen akara,
Kiért Dráuán fellyűl mindent meg ada.
Pártolás kęt félben lőn bizony oka,
Hogy orſzágunc igen el fogyà romla,
Ianos Királynac Czáſzár aſzt meg adà,
Német hogy aſzt érté igen boſſzonla.
Ra gondola Carol Czáſzár eſzt látà,
Tőb Feyedelmeckel Őczéuel ſzólla,
Őczét Ferdinandot ő erre hozà,
Királlyunckal meg békéltette vala.
Oſztán igen keués ideig éle,
Fiát Czáſzár ótalma alà viue,
De Ferdinand Magyarokra kéſzűle,
Minden felé Várakba népet kűlde.
Hánnya minden eſzét nagyon forgattya,
Barát Kinczt arto kęt felé tzimborala,
Hól túl kis Ianos Király mellet von vala,
Mikor Czáſzártól nem fenyiti vala.
Ianoſt más eſzéuel innét ki ſzinlé,
Annyáual az Orſzágból el ki kűldé,

Erdélt

Erdélt s Magyar országot megereszté,
Coronástól Ferdinandnac megszerzé.
Busul ezen Török Czászár hogy hallà,
Vég házakban Ferdinand háza vólna,
Királynac mit fogatcsében iuta,
Nagy hadát Magyar országra boczátà.
Euel országunc másodszor pusztula,
Czac nem mind vgyan Török kézbe iutà,
Eger vára ackor vtát meg álla,
Kis Király fiát Czászár haza szallita.
Nem adà meg többé nęki Országot,
De egy végletiben még tartà lánoſt,
Igy veszték Magyaroc az iò Országot,
Kinél iobbat nem tudom ha ki látot.
Török fegyuere lőn illy hatalmasà,
Isten azzal méltan is ostorozà,
Mert nagy igyenetlenségünket látà,
Sockęppen is bűnünc őtet bosszonta.
Feyedelmünket azért meg beczűllyűc,
Isten elő vigye szintelen kęryűc,
Magyar ország szerenczeyét érhesűc,
Mint előb sokat bíryon abt hihesűc.
Ne hadgya el mindenestől földünket,
Mellyet Isten kiczinből olly naggyà tőt,
Mikor Pogánoc vóltunc meg vlteret,
Vgy akarta neuünc meszsze teryedet.

Thor

Thordán Szanißlo ß. Mihály más napyán,
Eßt írám ezer ötßáz hetuen hàtban,
Magyaroc változáßit oluaßtomban,
Igen koplalóc valéc nagy haragban.

FINIS.

Nyomtattot Colosuárat Heltai Gaßpárné
Műhellyébe, 1580. Eßtendőben.

Octobernec, az az Mind Szent hauánac
hußoneggyedic napyán.

AKADÉMIAI KÖNYVTÁR

IM egy ßép Hiſtoriát moſtan mondoc,
Kire kęrlec iól reà halgaſsatoc,
Életekben légyen nęktec példátoc,
Hogy tŭ magatokat meg iobbiczátoc.
Ŏ Tŏruényben nagy ſoc dolgoc vóltanac,
Kic tanuſáginkra meg irattanac,
Prophetác által nękŭnc adattanac,
Ŏ Tŏruényben kic bizonnyal vóltanac.
Sŏt Wy Tŏruénben eſet nagy czudákról,
Emlekezem Sidóc veßedelmérŏl,
Ieruſalemnec ßŏrnyŭ romlaſsáról,
Egéß Sido orßágnac veßéſsérŏl.
Ez nagy példa lehet ſoc Orßágoknac,
Mi oka legyen ŏ el romlaſsának,
Vakmerőſég, viſſza vonás oka annac,
Ha reà halgattoc, mayd meg hallyátoc.
Paranczolo feyedelem már vala,
Veſpaſiánus Romaſágban vala,
Egy vitęz fia Titus Hertzeg vala,
Bŏlcz hadakozo mind az kettŏ vala.
Hatalma kęt feyedelemnec vala,
Egéß Sido orßagot biryác vala,
Kit Auguſtus Czáßár meg haytot vala,
Hadakozásban io ßerenczéyec vala.
Immar kęt Eßtendeye el múlt vala,
Veſpaſianus hogy Wrálkodic vala,

Christus születése után ez vala,
Hatuan három Esztendőc multac vala.
Iol lehet még ackor Czászár nem vala,
De nagy méltoſaga Romában vala,
Ieruſalembe őtt boczáttác vala,
Onnét Czaſarſágra meg hittác vala.
Vala ő előtte az Czaſárſágban,
Vitálius kilentzedic Romában,
Agrippát kűlte vala Királyſágban,
Birya Orſágát ő az Sidoſágban.
De huſon egy Esztendőye múlt vala,
Iámborul à Sidókat birya vala,
Tőruényekben őket tartottác vala,
Iſten tiſztesſégét meg atta vala.
Az Agrippa, Czaſarhoz hailot vala,
Vitálius hólta után ez vala,
Veſpaſianuſnac ez hiue vala,
Iámbor hadakozo bőlcz Király vala.
Iólehet Agrippa nagy iámbor vala,
De Ieruſalembe Tiſztartó vala,
Florus neuő igen kegyetlen vala,
Soc Sidókat ez már ölettet vala.
Czuda nagy hamarſággal izenénec,
Agrippahoz kőueteket küldénec,
Veſzedelmet hogy Florustól ſenuednénec,
Hiuatác Várasban, Királt be vinéc.

Otta

Ottan siruán az Királynac sólának,
Soc testeket ot mind meg mutatának,
Kic kegyetlenségétől az Floruſnac,
Ollettenec volna az Tiſztartonac.
Gyorſan erről ők igyen gondolának,
Agrippa Királynac imeſt mondának,
Többé Románac ők nem ſolgálnának,
Király Tiſztartoyának buczut adának.
Nagy ſép beſéddel Agrippa ſól vala,
Könyöreguén ő erre inti vala,
Romától ne hódolnának ſól vala,
Mert fegyuerec mia mind el veſznénec.
Minden Romáiakat ot le vagának,
Es kazdagſágokat ſákmányra hányác,
Czaſár iouedelmét magoknac hagyác,
Diadalmát az Városból ki hányác.
Ez lőn derec kezdeti romlaſsának,
Ieruſalemnec és Sido orſágnac,
Ki miat ők rabſágra iutának,
Tartományoc mert mind el puſztulának.
Ebben hire vala már az Czaſárnac,
Hogy el hódoláſsa lőn à Sidóknac,
Ki veréſe lőt az ő Tiſztartoyának,
Czudálkozic dolgokon az Sidóknac.
Nem indirà Czaſár ackoron hadát,
Mert másfelé boczátta vala népét,

Es azért dulatà Sidóc Városát,
Mert bánnya ő tőlle el hódolasát,
Táborái el hiuatà el kéßité,
Sido orßágra hamar fel kéßité,
Ceſariaban ſoc Sidót ölete,
Tizen három ezert ot bennec veßte.
Orßágokban Sidókat kergetteté,
Várakat, Városokat el törete,
Ceſtuſnac paranczola el ereßte,
Iudea orßagra őt el ereßté.
Feyedelem Ceſtus igen nagy vala,
Ieruſalem ellen igyét vőt vala,
De gonoß ßerenczéye történt vala,
Mert Sidóktól igen veretőt vala.
Nam egymás ellen igy hadakozánac,
Romaiakban, Sidókban halánac,
Romaiac ſoc Városſt hódoltánac,
Két eßtendeig mind hadakozánac.
Vala az Czaßárnac ezen bánattya,
Boßßuyát meg állya igen fogadgya,
Fiánac Tituſnac ő paranczola,
Es nagy roppant hadát ő el indita.
Immár Titus megyen vala hadáual,
Nilus vizét által mente népéuel,
De Capulon, Heracleon ereyéuel,
Ceſareig iutà nagy ſoc népéuel.

Iól értic vala az Sidóc haragyát,
Az Czaßárnac ráyoc iöni nagy hadát,
Nem gondollyác vala Czaßárnac hadát,
Vigan lakyác Ieruſalem Váraſát.
Vala Ieruſalemben nagy pártolás,
Feyedelemſégen nagy viſſa vonás,
Két felé lön köſztec nagy viſſa vonás,
Feyedelem ninczen, vagyon buſulás.
Igen kéuánnyác ſokan Királyſágokat,
Kiért téſznec ök ſoc öldökléſseket,
Mert gondollyác ö nagy ellenſégeket,
Ráyoc iöuendö ſoc veſzedelmeket.
Retteneteſen egymáſt ölic vala,
Giro Simon, Giskalon lanos vala,
Ketten egymáſra hadakoznac vala,
Mert ketten ök az Váraſt biryác vala.
Iólehet ot nagy ſokan meg halánac,
Feyedelemſégen nem oſztozhatánac,
Várasban ketten két Kaſtélt rakánac,
Kiböl ök egymáſra hadakozánac.
Czudállatos bölczeſége Tituſnac,
Iól értivala dolgokat Sidóknac,
Gyülekezic, nyugolmat ád népénec,
Hogy bátrab legyen Sidóc romlaſsánac.
Nám az idö mind ebben forog vala,
Tituſt váryác, Várnál táborban vala,

Az

Az Sidóc kőßt nagy vißßa vonás vala,
Husuét napyára immár iuttac vala.
Az Husuét napyán mind fel mennec vala,
Sßántalan ezeren fel mennec vala,
Soc Tartományokból fel mennéc vala,
Istennec áldozatót téßnec vala.
Reménsége vala ebben Titusnac,
Igen őrül vala az pártolásnac,
Kezében esessét Sido orßágnac,
Okat véllé az ő nagy romlassoknac.
Io módon Titus seregét rendele,
Feyedelmeket nép elől ereßte,
Az vtán az Hußar népet ereßte,
Hadakozo ßerßámit visselteté.
Serege vala ackor ot Titusnac,
Vęlle Feyedelmec nagy sokan vannac,
Syriából vęlle nagy Wrac vannac,
Aegiptomból Euphratesig mind vannac.
Sőt az Várasnac ßallassát gondola,
Innep napon, hogy mind ben ßoritanà,
Az Várast kőnnyebben meg vitathatnà,
Cesariából hadát el inditá.
Igen hamar elől iárót boczátà,
Hét ezer gyalogyát ßépen boczata,
Az Várassig véllec mind el ßagúlda,
Sidóknac ezekben hirec lőt vala.

Mód

Módgyoc ßerént ők mind fel kéßülénec,
Titus népére rohannáſt tőuénec,
Meg futamánac ſokat meg ölénec,
Tituſsal hamar Táborban érénec.
Innét Titus Tábort előb inditá,
Schopon neuő hegyre el fel iártatà,
Varas ellen ő nagy falt rackatatà,
Soc ſántzokat Váras ellen hányatà.
Hamarſággal à Sidóc eßt meg hallác,
Pártolóc Varasban az kic valánac,
Mind békeſségeſsé ottan léuénec,
Ellenſégre eggyűt ki rohanánac.
Olly nagy viadalt ők hamar kezdénec,
Kaſtéllyra, ſantzra hamar ki vténec.
Sokat Romaiakban ot meg ölénec,
Sántzokból Romaiakat ki veréc.
Sietſéggel Titus eßt hogy meg hallà,
Gyorſalkodicio louára fordula,
Az Táborból ſoc népet ki inditá,
Sidóc ellen artzúl őket állatà.
Tornyokból Várasból néznec reyáyoc,
Az Sidóc ot hamar meg tollyatánac,
Tőb népet Várasból ki boczatánac,
Kęt fél kőzőt hartzon igen viuánac.
Olly igen Titus Czáßár ſerénkődéc,
Népe előt fegyuerrel vitęzkődéc,

Hartzon tölle ſoc Sido öletteréc,
Sidóc ezen hátat adánac nękic.
Rettenetesen öket vágyác vala,
Mind kapuig öket kergetic vala,
Kęt félben is hartzon ſoc veßet vala,
Harom ezer, kęt ßáz el eſet vala.
Illyen czuda Sidóc közükben vala,
Bizony vgyan Iſten oſtora vala,
Kiuel öket el veßté és el rontà,
Fegyuer alà öket mind hányattatà.
Olly nagy öldeklés ben az Várban vala,
Mikor külſö felöl hartzoc nem vala,
De mikor ök hartzra ki mennec vala,
Egyeſsé ök mingyaraſt léßnec vala.
Gyakran hartzot hogy el végeznec vala,
Mihelt az Varba ök be iútnac vala,
Egy más ellen fegyuerrel álnac vala,
Az Feyedelemſégért vinac vala.
Rettenetesſen egymáſt vágyác vala,
Kęt Kaſtélyból egymáſt öldöklic vala,
S. György hauánac tizen négy napyán vala,
Az kęt Wrac egybe hartzolnac vala.
Az eggyic Várasban Giro Simon vala,
Az máſodic Giskalon Ianos vala,
Egy réßét az eggyic Wr birya vala,
Az máſikat az máſic birya vala.

Polgá

Polgárokban ſokat meg ölnec vala,
Ben Várasban magokat veßtic vala,
Mert nem tudgyác ők, mit miuelnec vala,
Mellyiket halgatnác és ők tißtelnéc.
Hadát Titus onnét előb inditá,
Várashoz népét nem meßße állatá,
De az kőfalhoz ackor nem iúthatá,
Mert Hoffſtáttya kerte körül nagy vala.
Egyenőſé mindenőket téteté,
Váras környül kerteket égetteté,
Maior házakat rontatá töreté,
Kűlső ártalmokat mind el veßteté.
De az Ieruſalem ßép Váras vala,
Két hegy háton vala az ő rackáſá,
Harom ßép kerítéſsel keritue vala,
Es az környül harom árockal vala.
Ez Ieruſalem felette ßép vala,
Dauid Királynac Vára benne vala,
Bölczeſéggel vala ő czinalaſa,
Az Tornyoknac faloknac állatáſa.
Belső kőfalnac Tornyai rakattac,
Hatuan egy ſingnire aßt czinálkattác,
Tizen egy vala máſic kőfalánac,
Nyóltz ßögre ezec ßépen rackattanac.
Hatuan egy ſingni kőfal magaſsága,
Huß ölni vala földtől fel rackáſa,

Szép ki lőuő hellyekec czinaláſsa,
Vagyon faragot kőből álatáſsa.
Nám kilentzuen Tornya kűlſő falánac,
Negyuen ölni magaſságoc azoknac,
Es húſz ölni ſzéleſségec azoknac,
Szép faragot kőből rackattattanac.
Ot belſő kőfal kerítéſén vala,
Harom Torony többinél ékesb vala,
Hatuan ölni magaſságoc ot vala,
Arábia belőllec láttzic vala.
Io méllyen az ároc czinálua vala,
Negyuen lab nyomnira mélyſégőc vala,
Es ez kętſáz ötuen nyomnira vala,
Széleſsége ároknac annyira vala.
Vala mind kőſziklából el ki vágua,
Árokban apro Báſtyác vannac rakua,
Lőuő hellyec bőlczen vannac ki rakua,
Czatà kapuc árokban vannac czinálua.
De kęt hegy közőt nagy völgy fekſzic vala,
Kőfalt igyeneſen állottác vala,
Teteig árockal fel vetue vala,
Mind árokya és Báſtyáya ſoc vala.
Az Váras kapui ſzépec valánac,
Kic mind ęrtzből czináltatuán valánac,
Huſz emberec egy Kaput be zárhattác,
Hat emberec egy Lakatot birhattac.

Igen

Igen ſép wy Torony Városban vala,
Száz hüſ ölni ő magaſsága vala,
Nagy aranyas gomb teteyében vala,
Orſág hatarára meg láttzic vala.

Ot ſép aranyas Palotác Városban,
Vannac follyáſoc nagy ſoc alkotásban,
Forráſsoc vagyon belől az Városban,
Bányác fördő hellyec nagy ſoc vtzákban.

Czudállatos drága Templom ben vala,
Világon nagyob és drágáb nem vala,
Salamon Király rakattatta vala,
Negyuen három eſztendeig czináltác vala.

Ot egyéb marhác kőſt drágáb nem vala,
Ezűſtnel aláb valo ot nem vala,
Arannyal falait be vontác vala,
Aranyból aytoyát czináltác vala.

Mindenűt rakáſa ſáz ölni vala,
Földtől fel rakáſa annyira vala,
Első aytayánac magaſsága vala,
Harmintz ölni, ſéleſsége hüſ vala.

Mind aranyból ezec be vonua valánac,
Arany ſölő veſſöc Templomban vóltanac,
Sölő feyec azon aranyból voltanac,
Kinec magaſságoc egy emberni voltanac.

Im aranyból, ezűſtből ki metzue vala,
Eghnec forgáſsa ot ki metzue vala,

Czudállatos drága dolog ez vala,
Éghi czudákat rayta faragtác vala.
Sockal tőb ékességec Templomban valánac,
Kit emberi ßemec máſút nem lattac,
O ßagokban czac hirrel ſem hallottác,
Emberi kezéhez haſonlót nem czinálhat.
Sőt kiuül heazattyát az Templomnac,
Arany ßeggel vertéc be az Templomnac,
Madar reà nem ßalhatt az Templomnac,
Szépſégét nem rutithattya heazattyának.
Ot drága Pap őltőzetec valánac,
Drága kőueckel kic meg rackattanac,
Az Várasban egy Várat álkotánac,
Erős Várat hiyác Antonianac.
Czudálkozic Titus Váras ßépſégén,
Almelkodic Tornyoknac ékeſségén,
Czudálkozic ároknac nagy mélly ſégén,
Feyét haytogattya ő ßélleſségén.
Valanac Tituſsal ſoc Feyedelmec,
Egy nap ſokan vęle lóra vlénec,
Varaſt meg ßémleléc és meg kerűléc,
Honnat meg tőrhetnéc és meg vihatnác.
Minden felől erőſségét iól lattyac,
Magókban itiléc és iouà hagyác,
Guſtius kapuya felől vitatnác,
Mert àfelől erőtlennec álitác.

Rayt

Rayta nagy ſéles árkokat hányatà,
Kőfal mellé Titus bőlczen áſsatà,
Fa kaſokat ſokat ő fonatatà,
Fa Tornyokat Váras mellé állatà.
Ot őrallókat Tornyoc teteyére,
Sokat állatà Sidóc vędędelmére,
Kic lőyenec be az Váras népére,
Sokat Váras őrűzőkben meg lőueté.
Minden felől Váraſt környűl véteté,
Harom felől Titus Váraſt tőreté,
Az benne valókat ő meg rettenté,
Mert hamar nagy tőréſt rayta tőreté.
Az nagy Tornyoc felőtte tetznec vala,
Titus ſoc nyers fákat hordatot vala,
Nyálábokba aſt mind kőteti vala,
Váraſ árokyában hányattya vala.
Nagyon meg rémülénec az kęt Wrac,
Giro Simonnal vannac ſoc vitęzec,
Tiz ezeren mind ſolgai léuénec,
Ötuen négy Hadnagyot ők ot ſerzénec.
Sőt az Ianoſnac ſolgai léuénec,
Nyoltz ezeren io vitézec valánac,
Huſon négy Hadnagyokat válaſtánac,
Kic mind engedénec ot az Ianoſnac.
Sőt à ſóldos néppel kęt Wrac birnac,
Kęt ſáz ezernél mert többen valanac,

Vára

Váraſnac tartáſára gondolánac,
Eggyűt vártakat hamar el oßtánac.
Ezen bőlczeſégec vagyon Sidóknac,
Sockal kapukat ám ők fel nyitánac,
Romaiac ſántzokra rohanánac,
Sokat bennec Sidóc orrle vágánac.
Egyéb Várasbéli népec valánac,
Húß ßaz ezernél mert többen valánac,
Kikről végre emlekezetet téßec,
Soc Tartományokból kicot valánac.
Vala tellyes az árok vágot fackal,
Hordatánac ſoc ßalmát gyalogockal,
Fal töreßerßámoc nagy gyorſaſággal,
Fel gyurác árokban fat hamarſággal.
Ezen rettenetes vuőltéſec lőnec,
Két fél az mezőre hamar érénec,
Hólt teſtec az mezőn meg ſemmedénec,
Ot à Sidóc hamar meg tollyatánac.
Reműlés mind az két fel kőzőt vala,
Egy napeſtig mert ők mind vittac vala,
Nyóltz ezernél két félben több hólt vala,
Titus azért Váraſt töreti vala.
Sőt az Titus három Tornyot állatà,
Magasban az Váraſnál aßt állatà,
Őtuen őlni vala az magaſsága,
Onnat ſoc Nyilakat ő be ßóratà.

Igen

Igen erős Torony ez három vala,
Vaſsal gerendáckal foglalua vala,
Lőuéſsel nęki nem árthatnac vala,
Pinkőſt napyánac őted napyán vala.
Oly erős zugáſsal eggyic le ſzakadà,
Föld tőltéſsel, kaſockal le ſzudula,
Nagy erős rémůléſt kęt félnec adà,
Mindenic fél czalárdſágnac álità.
Nagy gyorſan Titus Louára fordula,
Váras alà à ſántzokhoz ſzagulda,
Mi oka zendůléſnec ő meg tudà,
Népének hamar bátorſágot adà.
Ezen zendůlésben nagy bőlczeſséggel,
Titus forgódic fényes fegyuerében,
Oſtromnac méne ſoc ezer népéuel,
Első keritéſt meg vőué óſtrommal.
Valánac à Sidóc nagy félelemben,
Első keritéſen nagy vigyazásban,
Gyorſan be futánac más keritésben,
Baſtyakban, Tornyokban és tőb hellyekben.
Retteneteſen mas kőfalt vitatà,
A Siriaiackal oſtromlatà,
Hatod napig erőſsen oſtromlatà,
Végre à Sidókat ő meg tollyatà,
Bátorſággal meg vártakra oſzlánac,
Szántalan lőuéſseket inditánac,

Soc Záßlókat fokakról le hanyánac,
Erős viadalnac Sidóc állánac.
Igen bátorsággal à Sidóc lőnec,
Nagy erősen ők fel fegyuerkezénec,
Romaiakra nagy rohanást tőuénec,
Mind az két keritést hamar meg vőuéc.
Sőt erősen Romaiakat vágyác,
Nyakra főre töréstől alà hányác,
Hamar ebben hirt adánac Titusnac,
Hogy Várasból hamar ki vágattanac.
Végezé Titus nem sokat késődéc,
Tőlle soc nép ostromnac vitettetéc,
Harmad napig az keritést ostromlác,
Ostrommal negyedic napra meg vőuéc.
Lám hólt testel az ároc tellyes vala,
Rettenetes nagy kiáltás ot vala,
Titus Várast sokßor kęresi vala,
De belől két Wrac végeßéc vala.
Törrel és fegyuerrel meg emésztetnéc.
Váras meg adasáról ki emlekeznéc.
Vagy kiczin vagy nagy mind meg emésztetnéc,
Ha czac ßò is tőllec ki adattatnéc.
Immár Sidóc czac egy kőfallal birnac,
Két kerités kőzi nagyoc valánac,
Élésec nincz, Sidóc fogyatkozánac,
Ehség miat sokan bennec halánac.

Ma

Magaſsan Titus Tornyokat rackatà,
Harmadic fal ellen hamar állatà,
Az Vár felől ſoc ſántzokat áſsatà,
Ot kęt felé népét ő mind el oſztà.
Az eggyic réſzét Titus ő hadának,
Küldé, Antonia felől állának,
Maſsic réſzét boczátà ő hadának,
Ellene az Dauid Király várának.
Igen nagy ſántzokat onnat áſsának,
Onnat is nagy Tornyokat czinalának,
Nyoltzezer legént arra válaſztának,
Az Vár allyát kickel igen áſsatà.
Ehſség Sidóc kőzőt immár nagy vala,
Egy Kenyérért tizen meg halnac vala,
Fegyuerrel egymáſtól meg véſsic vala,
Minden élés kőzőttec foggyot vala.
Reménſéget ők ſohonnan nem várnac,
Kazdagoc kőzőttőc az kic valának,
Toluayóktól hogy meg ne foſztatnának,
Soc ezűſtet aranyat el nyelénec.
Ottan Romaiac hogy azt meg értéc,
Hogy Sidóc az aranyat el nyelnénec,
Soc ezernec ő bélleket ki vetéc,
Soc aranyat gyomrokból ki ſedénec.
Sokat Titus bennec meg feſsiteté,
Kapu előt ſokat meg őleteté.

Sokaknac kezeket el metélteté,
Eſmet az Várasba ők eregté.
Ot Sidóc lám erre meg ſem haylánac,
Iol lattyác magaſságát az Tornyoknac,
Belől kőfal alat árkot áſsánac,
Giskalon Ianos ſolgai valánac.
Lám egy árkot Torom alà áſsánac,
Stompollyokat aláya ők állatác,
Főnnyű viaſſal Kőnkőuel meg rakác,
Egy haynálba az Kőnkőuet meg gyutác.
Immár Tornyoc és ſántzoc igen éghnec,
Sidóc az fűſt alat ſiualkodánac,
Sántzokban valókat ők mind le vágác,
Kic el ſálladánac Táborig vzéc.
Mind ſántzoc és mind az Tornyoc égénec,
Tituſsal bánkodnac az Feyedelmec,
Hogy egy oráig mind ſemmie lőnec,
Kiket egy hólnapig mind épiténec.
Olly gyorſan Titus hordatà ſoc fákat,
Fonatà ő nagy hamar ſoc kaſókat,
Állatà ő nagy hamar ſoc kaſokat,
Áſatà Váras mellé tőb ſántzokat.
Reà Titus olly ſorgalmatos vala,
Harmad napig olly ſántzot czináltatà,
Egéſs Váraſt mind környűl fogta vala,
Elébbinél erősb és ékesb vala.

Vala

Vala az Várasban ſirás ohaytás,
Iffiu és vénec közöt foházkodás,
Mind vtzánként vala immár ſoc ſirás,
Teſteket horgyác vala nagy ſiráſsal.
Már annyira belől meg hóltac vala,
Temetéſnec hellyet nem lelnec vala,
Az Várasban nem temethetnec vala,
Keritéſen kiuül ki hányác vala.
Teſtec mezitelen vtzákon vannac,
Ruháyoc teſtektől le vonattanac,
Egy nap bennec keritéſen ki hánác,
S az tizenöt ezer teſtet hanyánac.
Nagy éhſég miat mind meg epedénec,
Fárattac az Mummal ſoc aſſony népec,
Magokat ſiráſsockal eméſztöttec,
Mert egéſz Váras tellyes vala véllec.
Terméſzetec nękic változot vala,
Halotaknál ſzeméllyec ruttab vala,
Ehſég miat mind el ayúltac vala,
Ereyec töllec mind el táuozot vala.
Olly kegyetlen Giro Simon ben vala,
Társa Giskalon Ianos nęki vala,
Veſzedelemmel nem gondolnac vala,
Szántalan ezert bennec meg ölenec vala.
Egy ſzegény Matátiás Pap ben vala,
Máſic Ananiás nagy iámbor vala,

Harom fiával meg ölettéc vala,
Mert nękic ezeket be attác vala.
Tőb fő népeket is ölettec vala,
Sidóc gyakran ki vętnec mennec vala,
Viadalra ſokßor kéßűlnec vala,
Ehſég mia kénßeritetnec vala.
Városból ſereggel ki mennec vala,
Czac kegyelmet feyeknec kęrnec vala,
Az Titus előt térdre eſnec vala,
Sokaknac kegyelem adattic vala.
Az Sidóc közőt is illy dolog vala,
Mert kapukon éyel ki mennec vala,
Éyel Parét, ganét be lopnac vala,
Azért is ők egymáſt meg ölic vala.
Sőt io attyafiu kößtec ez vala,
Ki valami réßt máſnac ßakaßt vala,
Titus az Váraſt kęreteti vala,
De ſemmit ő vęlle nem haßnál vala.
Palotác felűl még vala egy ódal,
Hól nem vala fel vetue az ſántzockal,
Onnat ép vala Váras kőfalockal,
Erőſség Baſtyáckal és az Tornyockal.
Az ároc allyát Titus mind el áſsatà,
Két Torony allyáig ßinten váyatà,
Fundamentom kőuekbe ki hordatà,
Fal törő ßerßámit ra igazgatà,

Sőt

Sőt az Tornyoc czac hamar le eſénec,
Soc ezeren oſtromnac ot menénec,
De Romaiac ſemmit nem nyerheténec,
Mert tőréſről Sidóktól veretének.
Igen nagy oſtrom az Vár felől vala,
Giskalon Ianos ot forgódic vala,
Romaiac immár be hágtac vala,
De Sidóktól meg ki vágattac vala.
Az oſtrom közőt illy dolog is eſéc,
Romaiakban ám egy be ſőckelléc,
Vártan valóc közzé el elegyedéc,
Iulianus neue igen vitęzkődec.
Nagy viadalt ben az Várasban kezde,
Nyóltz Sidókat czac hamar ot meg ölé,
Ertz paiſal vala vitęz be fedue,
Nagy ertz Siſac vala az ő feyébe.
Ott az Váras piatzára ſoritác,
Ot el eſéc, mert őtet meg hagyitác,
Czac hamar ot Iulianuſt le vágác,
Soc vitęzec Iulianuſt ohaytác.
Itt nagy kegyetlenſég Sidókon vala,
Bennec két ezert haſogattác vala,
Gyomrokból aranyat ki ſettéc vala,
Titufnac hamar hir ebben lőt vala.
Nám mindennec erőſsen paranczola,
Sidókat hogy ſenki ne haſogaſsa,

De rabſágra kel őket tartania,
Kiért nem miuelne mindle vágatnà.
Paranczola Titus minden népének,
Hogy mindenec oſtromhoz kéſźülnének,
Nagy erőſsen az tőréſnec menének,
Az tőréſre nem ſokan ők érének.
Rettenetesen ők ot egymaſt vágyác,
Záſźlókat fokokon ők lobogtattyác,
Hólt teſtec à ſántzokban ot valának,
Két felben ot nagy ſokan meg halának.
Az Sidóc erre igen vigyazának,
Kopyackal ſántzockal ők hartzolának,
Tűzes ſerſźámokat ők ki hányának,
Illy álnokſagot Sidóc gondolának.
Nagy oſtromkor à Sidóc aſźt meg ſerzék,
Házakat aſźźu fackal meg tőltének,
Kénkőuet viaſźźal belé tőltének,
De tőréſről Sidóc hátra térének.
Tőréſtől nem méſźźe ők meg állának,
Romaiakat tőréſen be boczátác,
Romaiac ſokan be rohanának,
Hátúl rakás fákat Sidóc meg gyutác.
Immár az gyutot fác igen lobognac,
Sidóc elől igen meg ſiualkodának,
Romaiakrá artzúl fordulának,
Es az tűzre hamar őket ſoritác.

Ben

Ben Romaiakban ſokan veſzénec,
Mert tűzre ők viſſza nem meheténec,
Tűz miat is ſokan ők meg égénec,
Ó kutakban ſokan be ſőkdöſsénec.
Vala kőſztőc immár olly nagy vér ontás,
Aſſzonnépec közőt nagy ſiualkodás,
Két félt immár az vér be fogta vala.
Egymáſt az vértől nem iſmeric vala.
Serénkednec két fél erőſsen vinac,
Giskalon lanos ſzolgai valánac,
Romaiac tőréſről ki vágatánac,
Oſtromon ſoc ezeren meg halánac.

SECVNDA PARS.

Ez dolog kőſzt mondoc rettenetes czudát,
Kinec ſoha nem hallottátoc máſsát,
Sem bőlczeknec nem lattátoc iráſsát,
Kiből hallottátoc volna illy czudát.
Gyámoltalan egy ſzegény aſſzony vala,
Eleazár leanya Maria vala,
Nagy kazdagſagától foſztatot vala,
Az Várasban ő is be ſzorúlt vala.
Remenſége ſohonnat nęki nem vala,
Ehſég miat épedet alig vala,

Czac egy kiczindet fia nęki vala,
Keſerűſeggel fiánac mongya vala.
En édes fiam vallyon ſ kinec tartlac,
Ha meg maratz rabſágra téged tartlac,
Ha meg halſ éhſéggel en is meg haloc,
Veled egyetemben halált én látoc,
Czac mongya vala keſerű beſéddel,
Tudod tőllem ez Világra ſűlettél,
Ad meg nękem aſt mit tőllem el vettél,
Ehſéggel ne hagy meg halnom légy étkem.
Ott az Aſſony Gyermekét kettè vága,
Eggyic réſét az Aſſony az Nyáſra vona,
Más reſét el tőuè máſorra hagyà,
Az aytókat hamar aſſony be zárſa.
Immár Aſſony fiát ſennel ſűti vala,
Saga az ýtzákra ki hatot vala,
Toluáyoc az ýtzákba iárnac vala,
Meg ęrzéc az házra rohántac vala.
Nagy hamarſággal az aytót be tőréc,
Az Aſſont erre igen kénſeritéc,
Az mit ſűtne hogy nękic adattatnéc,
Ha nękic nem adnà le vágattatnéc.
Lám az aſſony hallà nękic ki viué,
Keſerűſéggel nękic eſt felelé,
Imhol vagyon az mit entőllem kęrtec,
Az en fiam vala ti meg hidgyétec.

Az en fiam vala kire most kęrtec,
Kęrlec kegyelmesbec ti ne legyetec,
E i Annya léuén lágyabbac ne legyetec,
En fiamban eggyűt velem egyetec.
Testénec felet en immár meg őttem,
En fiamat kit ez Világra ßűltem,
En gyomromban ismét be hellyheßtettem,
Mert éhség miat kel vala el veßnem.
Igen rettenénec, el ámelkodánac,
Czac hamar az aytón ki fordulánac,
Egeß Várasban ebben hirt mondánac,
Hirre adác Várasban az kęt Wrnac.
Nemzetig mindenic ßegyenlic vala,
Amelkoduán egymáſra néznec vala,
Ki ki mind ßűueben iól ęrti vala,
Veßedelmét minden iól láttya vala.
Vgy annyira éhség kőzőttec vala,
Sámßerigh ideget meg éßnec vala,
Saru talpat, ßalmát meg eßnec vala,
Moruát, Gálamb ganét meg éßnec vala.
Meg ielentéc ezeket az Titusnac,
Hogy illy ßertelen dolog történt raytoc,
Nagy fel ßóual mongya Titus Wraknac,
Hogy nem oka à Sidóc romlaſsánac.
Polgárokban már ſokat le vágattac,
Ártatlan vęreket ők ki ontattac,

Váraſokat velem mind el rontatác,
Kinec oka nem vagyoc iól lattyátoc.
En Iſtenem látod hamiſságokat,
Ronez meg kęrlec álnoc gondolattyokat,
Vagy népednec lágyicz meg ő ſűueket,
Ne veſſes el it ſoc nyomorúltakat.
Im nagy kegyelmeſsen reáyoc néznéc,
Ha hozzám hayolnánac meg tęrnénec,
Titus ezeket monda Feyedelmeknec,
Paranczola Titus az vitęzeknec.
Rettenetesen meg ſiualkodánac,
Laytoryákat kőfalhoz támaſztánac,
Soc ezeren kőfalra fel állánac,
Sidókat hellyekből hamar meg bontác.
Valánac à Sidóc nagy ſerényſégben,
Doboc Trombitác vannac nagy zengésben,
Kőueckel kopyáckal ot ők hellyekben,
Vernec alà ſokat ellenſégekben.
Fáratſágoc nagy vala az kęt félnec,
Ertz kapuit fel gyutác az Váraſnac,
Az oſtromtól kęt fél el rágulánac,
Mert az tőréſre nem indulhatánac,
Fohászkoduán vártan Sidóc valánac,
Olayt, vizet hamar ők forrallánac,
Kiket Romaiakra ki ontánac,
Sokan Romaiakban kopadánac,

Immár

Immár ſoc idő ebben forgot vala,
Kis aßßony hónac nyolczad napyán ez vala,
Titus az Váraſt meg óltattya vala,
Es népe oſtromhoz kéßen ál vala.
Nagy rettenetesen ſiualkodánac,
Iſmet az oſtromhoz ők rohanánac,
Az tőréſen hamar ők be hágánac,
Soc ezer Sidókat ot le vágánac.
Olly kegyetlennül à Sidókat vágyác,
Véneket iffiakat egy aránt vágyác,
Semmi rendbélieckel nem gondolnac,
Vér miat ortzáyoc be borultanac.
Meg gyutác belől az nagy Templomokat,
Vártákról le verénec ſoc Sidókat,
Titus akarà óltani Templomokat,
De nem ólthatà meg ot ő azokat.
Az derécz álo ſeregre érénec,
Két fél mint egy mezőn egybe menénec,
Dob Trombitac minden felől zengénec,
Záßlóckal futnac és ők igen mennec.
Kegyetlennül ők egymáſt vágyác vala,
Váras piatzán vér alà folly vala,
Az vtzákon hólt teſtet viſen vala,
Az vér olly igen ſebeſen folly vala.
Várasbeli Sidóc meg tollyatánac,
Tornyokban Baſtyákban ſokan ßálladánac,

Felső Várban sokan be szálladánac,
Két fegyedelemmel sokan valánac.
Immár az Váras és Templom égh vala,
Sidókat minden felől ölic vala,
Az véres test széntől gyuladnac vala,
Nagy langal az testec ot éghnec vala.
Lám fő Papoc Templomban szálladánac,
Sokan Templom tetegére érénec,
Nyilac gyanánt nyásal hagyigalánac,
Ellenséget táuoztatni akarác.
Igen hamar vízőget kapdosánac,
A szolgák is alá hagyigalanac,
Tűz miat azért sokan meg halánac,
A szent Papoc ackor le nem szállánac.
Imè minden felől Váraſt ostromlyác,
De Tornyokba soc Sidóc szalladánac,
Két Fegyedelmeckel ők be állánac,
Titus szép beszéddel szólla Sidóknac.
En még is kegyelmességemet adom,
Czac tęryetec en magamat ayánlom,
Senki benneteç meg nem hal fogadom,
Engedelmességteket ha en látom.
Nagy szidalmat Titus reáya hallá,
Engedetlenségeket látty a vala,
Meg gyuyczác az Váraſt meg paranczolá,
Mindent meg ölnénec erősen hagyá.

Setét

Setét haynálkorban Várast meg gyutác,
Meg maradot testec ot mind el rontác,
Nyóltz ezeren, négy ſázan vágatánac,
Szegény kőſségből ezec meg halánac.
Az Várasban ſoc kénczet hortác vala,
Ótalomért kiket be vittéc vala,
Kiben Sidóc mind ſákmánt tőttec vala,
Meg is Várasból ki vttettéc vala.
Nagy éhſég miat el épettec vala,
Ótőd napon kętelen le iőttec vala,
Az Tituſtól kegyelmet kęrettec vala,
De Papoc ot mind meg őllettec vala.
Meg ſiualkodánac Várbol ki rohanánac,
Kettőt Romaiakban be ragadánac,
Eggyiket meg őléc, máſikat meg tartác,
Hogy meg őllyen egy Sido kezébe adác.
Ime kezét hátra kőtőtte vala,
Szemeit erőſsen be kőtte vala,
Az vártára őtet állatta vala,
Titus boſſuſagára tęſic vala.
Nagyon à Sido fegyuerét ki vonà,
Hogy láttáſsokra ot őtet le vágnà,
Fogollyal à Sido ot ám le ſállà,
Mind az kettő Titus előt meg állà,
Titus vitęzre igen meg haraguéc,
Magát meg nem őllete boſſſonkodéc,

Ruha

Ruha vitęzről mind le vonatatéc,
Segyenséggel Seregből ki vzetéc.
Az Várat látá Titus nem rontatá,
Santzoc nęlkül semmit nem haßnálhatná,
Nagy sántzokat Vár ellen ő áſsatá,
Arockal mind környül be foglaltatá.
Reá négy Legiót válaßtot vala,
Nagy sántzokat hamar czináltac vala,
Soc Tornyokat falokat raktac vala,
Kin belől à Sidóc rettentec vala.
Pártoſoc az Várban az kic valánac,
Titkon kőueteket ki boczatánac,
Kegyelmét ők kęric vala Tituſnac,
Idumea Várasból ők valánac.
Reménſegec lőn nękiec dolgokban,
Titus kegyelméhőz nękic az Várban,
De hirt mondánac Simonnac az Várban,
Hogy akarnánac lenni hóldolásban.
Ezeket ő hamar mind le vágatá,
Titus az Várat tőreté rontatá,
Az kęt feyedelmet igen buſitá,
Mert iob réßét Várnac mind el rontatá.
Tituſtól az Vár igen oſtromlatéc,
Oſtrom alat ſoc Sidóc ki vténec,
Negyuen ezernél többen ki iőuénec,
Titus kegyelmében mind véteténec.

Az vdő

Az vdönec vala immár forgáſsa,
Szent Mihály hauánac hetedic napya,
Vala Sido orſzágnac nagy romláſsa,
És minden tartományinac puſztuláſa.
Meg zendülénec mind az Romaiac,
Siualkodaſsal menénec az Várnac,
Semmi oſtromot Sidóc nem várának,
Várban tétoua fútni indullának.
Titus népét az oſtromhoz boczátà,
Laytoryackal Várat ö meg hágatà,
Soc fö fö Sidókat ot le vágatà,
Szantalan ſoc Papokat le vágatà.
Rettenénec Sidoc ot az Wrackal,
Menenec feli ö Várba az Wrackal,
Sidókat le vágánac hamarſággal,
Az Varat ök meg vöuéc nagy oſtrommal.
Az Várban à Sidóc el reytezénec,
Palotác heyára ſokan menénec,
Arnyékſzékben, ö kútban ök ſzökdöſsénec,
Többen ſokan fegyuer mia veſzénec.
Nem Lam Záſzlókat fokakra fel téuénec,
Nagy örömmel Iſtennec halát adánac,
Kiáltáſoc az Varasban valánac,
Ellenſéget mert már nem találnánac.
Serényſéggel az Romaiac kereſnec,
Kit hól lelnec azontól ök meg ölnec,

Palotákból nyakra főre alá vetnec,
Soc az keritésen ki taßitatnac.
Lám virȩzec vérontáſtól fárattac,
Paranczola Titus az Hadnagyoknac,
Czac à ßolgálo nép le vágatatnéc,
Az tőb kőſséget meg ótalmaznánac.
Az véneket iffiakat vágyác vala,
Tizenkęt eßtendős felőt ki vala,
Mind fegyuerec mia meg halnac vala,
Az iffiakat rabſágra tarttyác vala,
Titus méne ſeregéuel az Várban,
Soc ezer teſteket látà vízákban,
Kőnyuez vala olly romláſt ömagában,
Ártatlan népet ßánnya ő ßűuében.
Vala az kęt feyedelem reytekben,
Giro Simon, és Ianos félelemben,
Kereſteté Titus reytec hellyekben,
Giskalon Ianoſt talalác egy hellyben.
Meg ſiualkodánac fegyuerre kelénec,
Az Giskalon János ott meg fogatéc,
Örők tőmlętzben Romában küldetéc,
Titus eleiben Simon Giro viteték.
Pirongatà beßédéuel rongála,
Kegyetlenſégért őtet meg vtálà,
Ennyi ezer embert hogy nem ßánt vala,
Azért Titus Simont ölette vala.

Ez meg léuén Titus meg paranczola,
Egéß Varaſt hamar mind el rontatà,
Nagy melly árkát földel mind be hányatà,
Emlekezetért két Tornyot meg hagyà.
Rólla Hiſtoria mongya bizony vólt,
Hußßaz ezer, hetuen ezer Sido volt,
Tizen négy ßáz ezere ot veßet volt
Dög mia, és fegyuer mia ot hólt volt.
Az kilentzuen hét ezer foglya eſet volt,
Nyoltz ßáz ezer, nyoltzuan harom ezer volt,
Ehſeg mia Várasban el eſet volt,
Ennyi ezer ember halált ßenuedet volt.
Nám à ßamlalás után ez lőt val
Koporſókban Sidóc reyteßtec vala
Az Koporſókat mind fel nyittác v
Két ezer Sidót ottan leltec vala.
De az Varas annyira meg dögl
Az Váras felé nem mehetnec vala,
Senyuet hólt teſtűl az Váras dögös va
Halmot azért teſtekben hortac vala.
Rend ßerént Titus mind az vitęzeket
Diczíré, és ayanlà nękic magát,
Kiket ő neueken ő meg ßolità,
Ot mindennec ayándekokat oßtà.
Ez lőn nagy veßedelmec à Sidóknac,
Puß.uláſa romláſsa orßágoknac,

Nagy példa lehet ez ſoc orſágoknac,
Mindennél fellyeb az Magyar orſágnac.
Ez nagy romláſt ſoc ielec felől vettéc,
Iſtentől kic bizonnyal ielentettec,
Hogy Sidóc tęryenec azért lőttenec,
De Iſtennec ſoha nem engedénec.
Mennyi intéſec lőn it à Sidóknac,
Nyoltzad napon vala S. György hauánac,
Óltár környül illy czudákat latánac,
Kin nagy ſokan Sidóc álmelkodánac.
Czuda nagy fényeſég Eghből le ſállà,
Éyel az Templomot be fogta vala,
Mint egy fénnyes Nap mindenůt tetzic vala,
Őket az egy Iſtenhőz inti vala.
Hamarſággal ez is iſmet lőt vala,
Huſuét inneppében ez dolog vala,
Illy czuda ackor is kőſtőc lőt vala,
Ki nękic ;o példáyoc lehet vala.
Egy Ökrőt áldozatra viſnec vala,
Az Ökőr egy Baránt ot ellet vala,
Terméſet ellen ot ez is lőt vala,
De Iſtennec intő igéye vala.
Gyakran tőb czudác kőſtőc eſnec vala,
Az Eghben ſeregeket látnac vala,
Kic egymáſra fel fegyuerkeſtec vala,
Rettenetesen Eghben vinac vala.

Ez

Ez Ieruſalemnec felette vala,
Nagy ſoc vér az Eghből le hullot vala,
Az Váras piatzán meg láttzic vala,
Es harmadic czuda nękic lőt vala.
Rettenetes negyedic czuda vala,
Egy férfiu Ieruſalemben vala,
Ananias fia ő paraßt vala,
Huſuét napyán illy dolgot kezdet vala.
Igen ohaytáſsal ő kiált vala,
Az Ieruſalemnec eßt mongya vala,
Iay minden férfiaknac így ßól vala,
Vég iay minden aßßonyoknac ßól vala.
Illyen czudát mikoron meg hallánac,
Fő fő népec az Várasban meg fogác,
Igen megkinzác és meg oſtorozác,
Hogy ne kialtanà meg paranczolác.
Fohaßkoduán ő meg nem ßűnic vala,
Hét eßtendeye hat hólnapya vala,
Ennyi ideig mind igy kiáltot vala,
Maga ſokßor meg veretetic vala.
Az Innep napon erőſsen kiált vala,
Hét eßtendeig mind igy iaygat vala,
Vereſéget ſokat ßenuedet vala,
De ſenkinec gonoßt nem mondot vala.
Czudác közőt ez is nagy czuda vala,
Sʃaua ennyi ideig nem reket vala,

Es ſemmiuel aláb nem hatta vala,
Mind ßálás akorig ez igy lőt vala.
Teteyén kőfaloknac fen iár vala,
Iay minden ßegeletnec ő kiált vala,
Egy kő az Eghből meg vtette vala,
Iſten nęki lelkét igy vőtte vala.
Az meg léuén ötöd czuda lőt vala,
Eghben egy Tőr Váras felet ál vala,
Eßtendeig ot mind meg tettzic vala,
Éyel nappal vérrel meg tetzic vala.
Ieruſalem kapui nagyoc valánac,
Kic mind ertzből czináltatuán valánac,
Nagy erős lakattal be zárlattanac,
Erős rudackal be czináltattanac.
Nám egy éyel olly czoda ot lőt vala,
Kéz nélkül ezec mind le húllattac vala,
Pußtaſágot ezec tegyeznec vala,
Hatod czuda nękiec ez lőt vala.
Hiſtoria nyiluán rólla aßt mongya,
Vilag kezdetiben nem volt olly czuda,
Vilag végezetig nem leßen aßt irya,
Ahoz haſonlo nem léßen aßt mongya.
Az Rabſagra kic bennec eſtec vala,
Romaiac velec oßtoßtoc vala,
Mennyiket Leanyokat adnac vala,
Harmintz Sidót egy pénzen adnac vala.

Nam

Nam ő velec ot mind meg oßtozánac,
Ótuen ezert Titusnac ot adánac,
Váraſokat ot ők mind el rontánac,
Tituſsal ot ők mind el indulánac.
Győzedelme Titusnac ot nagyob lőn,
Mert egéß Sido orßág kezében lőn,
Herodiam, Mekerus kezében lőn,
Az Maſsaea Taras kezében lőn.
Az Romában mikor be indullánac,
Sido raboc ként mert nagyot latánac,
Tizenkét ezert Tőmlőtzben hányánac,
Veßedelmet ot ők nagyot vallánac,
Rettenetes Vadnac ſokat hányánac,
Elephanttól ſokat ßaggattatánac,
Sokan Oroßlán mia meg halánac,
Egymáſsal kőzdeſsel ſokan halánac.
Imè Sidókat kęt felé állattác vala,
Fegyuer kezekben adattatic vala,
Mint ha mind az kęt fél ellenſég volna,
Mezitelenec egymáſt vgy vágyác vala.
Czuffot bennec ſokat czináltac vala,
És abt orßágonkent el oßtyác vala,
Propheta mondáſsa ot be tőlt vala,
Iſten haragya vgy rontotta vala.
Vagyon nękic moſtan is nagy rabſágoc,
Kereßtyén nép kőzőt vtállatoſsoc,

Többé

Tőbbé nem léßen nękic nagy váraſoc,
Itiletig léßen nagy budoſaſoc.
Meg tettzic Iſtennec raytoc haragya,
Itiletig ő nagy boßßu álláſa,
Mindenkoron raytoc ő nagy haragya,
Kiuel őket őrőc kinra boczátta.
Ieruſalemet ſoc feyedelem birya,
Más hellyen vagyon Váraſnac rackáſa,
De moſtan az pogán Tőrőc aßt birya,
Más módon vagyon minden állatáſsa.
De régen vala az Czaßár Zelimus,
Kinec fia vala à Solimanus,
Ieruſalemet birya az Soltanus,
Reà hadát inditá à Zelimus.
Imè Arexes viz mellé iutánac,
Sultannac ſoc ſegitſégi valánac,
Vſtoglus Királlyal ſokan valánac,
Armeniából Hertzegec valánac.
It Perſiából is melly Király vala,
Sultan mellé Király ſietet vala,
Tőrőkeckel Sulimán ſokan vala,
Nagy erőſsen kęt fel meg vittac vala.
Mind az kęt Királlyoc meg veretének,
Vſtoglus Sulimántól meg őletéc,
Soc feyedelmec ot foglya eſének,
Tőrőc miat Kereßtyenec veßenec.

Az Tő

Az Töröknec már birodalma vala,
Sultannac Ismaelnec vette vala,
Vstoglus országát foglalta vala,
Tartományat Török meg vötte vala.
Egész harom Arabiát el vöué,
Az két AEgyptomat vélle el vöué,
Persianac nagyob részét el vöué,
Babilóniát, Ieruſalemet el vöué.
Lám két Armenia mind el vétetéc,
Ieruſalemnec dolga igy történéc,
Pogan kezbe esésse igy történéc,
Siriaual Török kézben igy esséc.
Az Ieruſalem migh puſtа lőt vala,
Épiteni Sidóc akaryác vala,
De Istentől nem engettetet vala,
Adrianus ideyében ez vala.
Tartományokban már oſztottác vala,
Egyſer ők ſokan igy be gyültec vala,
Nagy ſomma kinczet reá ſettec vala,
Váraſt épiteni akaryác vala.
Im drága kinczet egybe ſettec vala,
Soc féle ſerſámot ſerzettec vala,
Ezüſtből azokat ſerzettéc vala,
Váras epitéſsére tarttyác vala.
Nám föld induláſtól bántatnac vala,
Sokan rudac mia meg hóltac vala,

Nappali épités éyel romol vala,
Az föld ſokat bennec ot be nyelt vala.
Onnat orßágokra oßottac vala,
Iulianus eßt meg engette vala,
Iſten ellen ők igyekeznec vala,
De Sidóc meg czalattatanac vala.
Támaßtà Iſten egy Kereßtyén Királt,
Galileaban iámbor Gottfridus Királt,
Meg épité Ieruſalem Váraſát,
Vęlle egyetemben à ßép Templomot.
Az Wr Iſten aßt nękünc meg íratta,
Nem ok nęlkül eßt nyiluán tudnunc adta,
Életünkbe nękünc például hatta,
Vakmerőſégeket mert ő vtálly a.
De minden orßágokat az Wr Iſten,
Pártoláſsért el veßtet ő vgyekben,
Mint Sidókat el veßté ő vgyekben,
Adà kęt idegen Király kezében.
Valamely orßágnac ſoc Wra vagyon,
Annac birodalma romlásban vagyon,
Mint à Sidóknac dolgoc ßinte vgy léßen,
Feyedelmec mia romlásban vagyon.
Czac egy Feyedelmetec azért légyen,
Kihöz azért io engedelem légyen,
Feyedelmetekhöz ßerelem légyen,
Orßágokban nagy bekőſségtec legyen

Támaßt Iſten közöttec viſſza vonáſt,
Egymás ellen pártoláſt hadakozáſt,
Ha nem látand köſſtetec io indulláſt,
Feyedelmetekhöz nagy io folyamáſt.
Vgyan azért feyedelmec laſsátoc,
Mint à Sidóc vgyan ne vtállyátoc,
Igaz iámbor ßűuel tű ßolgállyátoc,
Szeretettel tű egymáſt halgaſsátoc.
Mert az Feyedelmet az Iſten hatta,
Köſség elöt öket például hatta,
Paranczolattyát nęki tenni hatta,
Ki nem halgattya Iſten meg vtállya.
Az Wr Iſtent ßűntelen ti féllyetec,
Io intéſsét ſemminec, ne véllyétec,
Mint à Sidóc vakmeröc ne legyetec,
Ö Sz. neuét ßűntelen tißtellyétec.
Mert ha ti ackęppen nem czelekettec,
Mint à Sidóc feyenként mind el veßtec,
Magzatokat mind rabſágban eytitec,
Ti magatoc mind feyenként el veßtec.
Soha Váraſtoc házatoc nem léßen,
Ortzátoknac mindenüt ßégyen léßen,
Mint moſt à Sidóknac lakáſtoc léßen,
Léßtec mindeneknél vtállátoſsoc.
Tęryetec már az hatalmas Iſtenhöz,
Sidoc dolgát vegyétec elötekben,

Adgyon ſzerelmet Feyedelmetekhöz,
Biryon igazgaſson az egy Iſtenhöz.
Az ſoc pártoláſt tű is el hadgyátoc,
Mint à Sidóc Wrat gyakran ne válczátoc,
Mert ha ez léſſen tű is ám igy iártoc,
Mint à Sidóc vgyan ſemmie léſztec.

Eſſt ki ſzerzé gondolkodéc magában,
Bánkodic mert ninczen pénz tárſollyában,
Vagyon azért ő is nagy gondolatban,
Nem túd melly felé valtani vtában.
Gyönyörűſéges napyát mert nem várya,
Wra tiſztieſségén magát mutattya,
De az után magában aſſt forgattya,
Többé immár ő ez földet nem lakya.
Soha többé Telegden ő ſem lakic,
Kurta kapan halában ő ſem éſſic,
Ha pénzel, ſóual, ötet nem erendic,
Mert erſſénye naponként vreſsedic.
Ezer öt ſáz, és az ötuen haromban,
Sebes Köreſnec el alà mentében,
Egy Wrfinac az ő nagy örömében,
Szerelmes Tarſát már hon hellyhitésben.

FINIS.

M. ACADEMIA KÖNYVTÁRA

Adgyon ſzerelmet Feyedé
Biryon igazgaſson az e
Az ſoc pártolàſt tŭ
Mint à Sidóc Wrat gya
Mert ha ez léſſen tŭ is ár
Mint à Sidóc vgyan ſen

Eſſt ki ſzerzé gondo
Bánkodic mert ninczen
Vagyon azért ŏ is nag
Nem túd melly felé val
Gyönyörűſéges na
Wra tiſztieſségén magá
De az után magában a
Többé immar ŏ ez főle
Soha többé Telegd
Kurta kapan halában ŏ
Ha pénzel, ſóual, ŏtet
Mert erſzénye naponkén
Ezer ŏt ſáz, és az ŏ
Sebes Köreſnec el alà m
Egy Wrfinac az ŏ nagy
Szerelmes Tarſát már h

FI

M. ACA
KÖNYV

TIFFEN Color Control Patches © The Tiffen Company, 2007
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black
Centimetres Inches

106. Ce.